

CIVITTA

„Erasmus+“ programos įgyvendinimo Lietuvoje tarpinis 2021-2027 m. vertinimas ir galutinis 2014-2020 m. vertinimas

Dokumento tipas: Vertinimo ataskaita

Data: 2024 m. sausis

SANTRUMPŲ SĄRAŠAS

AM	Aukštojo mokslo sektorius
BU	Bendrojo ugdymo sektorius
EACEA	Europos Švietimo ir kultūros vykdomoji įstaiga
ECTS	Europos kreditų perkėlimo ir kaupimo sistema
EEE	Europos ekonominė erdvė
EK	Europos Komisija
ES	Europos Sąjunga
ESFA	Europos socialinio fondo agentūra
HP	Horizontalieji prioritetai
JRA	Jaunimo reikalų agentūra
JS	Jaunimo sektorius
JTBA	Jaunimo tarptautinio bendradarbiavimo agentūra
KA1	„Erasmus+“ programos veiksmas „Pavienujų asmenų judumas mokymosi tikslais“
KA101	Bendrojo ugdymo personalo mobilumo veikla (2014 – 2020)
KA102 / KA116	Profesinio mokymo mokinių ir darbuotojų mobilumas (2014 – 2020)
KA103	Aukštojo mokslo studentų ir darbuotojų mobilumas (2014 – 2020)
KA104	Suaugusiųjų švietimo personalo mobilumas (2014 – 2020)
KA105	Jaunimo mobilumas (2014 – 2020)
KA107	Aukštojo mokslo studentų ir darbuotojų mobilumas tarp programos šalių ir šalių partnerių (2014 – 2020)
KA121	Skirtingų sektorių (BU, PM, SŠ) įstaigų mokinių, besimokančių asmenų ir darbuotojų mobilumo akredituoti projektai (2021 – 2027 m.)
KA122	Trumpalaikiai skirtingų sektorių (BU, PM, SŠ) įstaigų mokinių, besimokančių asmenų ir darbuotojų mobilumo projektai (2021 – 2027 m.)
KA125	Jaunimo savanorystės projektai (2014 – 2020)
KA131	Aukštojo mokslo studentų ir personalo mobilumo projektai, remiami vidaus politikos lėšomis(2021 – 2027 m.)
KA151	Akredituoti jaunimo mobilumo projektai (2021 – 2027 m.)
KA152	Jaunų žmonių mobilumas (2021 – 2027 m.)
KA153	Su jaunimu dirbančių asmenų mobilumas (2021 – 2027 m.)
KA154	Jaunimo dalyvavimo veiklos (2021 – 2027 m.)
KA155	DiscoverEU įtraukties projektai (2021 – 2027 m.)
KA171	Aukštojo mokslo studentų ir personalo mobilumo projektai, remiami išorės politikos lėšomis (2021 – 2027 m.)
KA182	Sporto srities trenerių ir darbuotojų mobilumas (2021 – 2027 m.)

KA2	„Erasmus+“ programos veiksmas „Bendradarbiavimas inovacijų ir keitimosi gerąja patirtimi tikslais“
KA201 / KA219 / KA229	Bendrojo ugdymo / tarpmokyklinės / mokyklų mainų strateginės partnerystės (2014 – 2020)
KA202	Profesinio mokymo strateginės partnerystės (2014 – 2020)
KA203	Aukštojo mokslo strateginės partnerystės (2014 – 2020)
KA204	Suaugusiųjų švietimo strateginės partnerystės (2014 – 2020)
KA205	Jaunimo strateginės partnerystės (2014 – 2020)
KA210	Nedidelio masto partnerystės skirtinguose sektoriuose (BU, PM, SŠ, JS) (2021 – 2027 m.)
KA220	Bendradarbiavimo partnerystės skirtinguose sektoriuose (BU, PM, SŠ, JS) (2021 – 2027 m.)
KA3	„Erasmus+“ programos veiksmas „Politinių reformų rėmimas“
KA347	Dialogas tarp jaunų žmonių ir politikos formuotojų (2014 – 2020)
KTU	Kauno technologijos universitetas
KU	Klaipėdos universitetas
LMS	Lietuvos moksleivių sąjunga
LMTA	Lietuvos muzikos ir teatro akademija
LNF	Lietuvos negalios organizacijų forumas
LR	Lietuvos Respublika
LŠMPS	Lietuvos švietimo ir mokslo profesinė sąjunga
LSS	Lietuvos studentų sąjunga
LSŠA	Lietuvos suaugusiųjų švietimo asociacija
LURK	Lietuvos universitetų rektorių konferencija
MGT	Mažiau galimybių turintys asmenys
MRU	Mykolo Romerio universitetas
NA	Nacionalinė agentūra
NI	Nacionalinė institucija, NA steigėja (ŠMPF steigėja – ŠMSM, JRA steigėja – SADM)
NPP	Nacionalinis pažangos planas
NVO	Nevyriausybinių organizacijų
PM	Profesinio mokymo sektorius
RTVMC	Radviliškio technologijų ir verslo mokymo centras
SADM	Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija
ŠMPF	Švietimo mainų ir paramos fondas
ŠMSM	Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija
SPO	Sporto sektorius
SŠ	Suaugusiųjų švietimo sektorius

ŠVAKO	Šiaulių valstybinė kolegija
VDA	Valstybės duomenų agentūra
VDA	Valstybės duomenų agentūra
VDU	Vytauto Didžiojo universitetas
VG TU	Vilniaus Gedimino technikos universitetas
VU	Vilniaus universitetas

TURINYS

SANTRAUKA	7
SUMMARY	10
1. ĮVADAS	13
2. VERTINIMO METODOLOGIJA	14
3. VERTINIMO REZULTATAI	14
3.1. Aukštasis mokslas	14
3.1.1. Aktualumas	14
3.1.2. Veiksmingumas	16
3.1.3. Efektyvumas.....	18
3.1.4. Suderinamumas	19
3.1.5. Europinė pridėtinė vertė	20
3.2. Profesinis mokymas	20
3.2.1. Aktualumas	20
3.2.2. Veiksmingumas	21
3.2.3. Efektyvumas.....	23
3.2.4. Suderinamumas	25
3.2.5. Europinė pridėtinė vertė	25
3.3. Bendrasis ugdymas	26
3.3.1. Aktualumas	26
3.3.2. Veiksmingumas	27
3.3.3. Efektyvumas.....	28
3.3.4. Suderinamumas	30
3.3.5. Europinė pridėtinė vertė	30
3.4. Suaugusiųjų švietimas.....	31
3.4.1. Aktualumas	31
3.4.2. Veiksmingumas	32
3.4.3. Efektyvumas.....	33
3.4.4. Suderinamumas	35
3.4.5. Europinė pridėtinė vertė	35
3.5. Jaunimo neformalusis ugdymas ir darbas su jaunimu	35
3.5.1. Aktualumas	35
3.5.2. Veiksmingumas	36
3.5.3. Efektyvumas.....	38
3.5.4. Suderinamumas	40

3.5.5. Europinė pridėtinė vertė	40
3.6. Sportas	40
3.6.1. Aktualumas	40
3.6.2. Veiksmingumas	41
3.6.3. Efektyvumas.....	41
3.6.4. Suderinamumas	41
3.6.5. Europinė pridėtinė vertė	41
4. VERTINIMO IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS	41
PRIEDAS NR. 1. DUOMENŲ RINKIMO IR ANALIZĖS METODAI	41
PRIEDAS NR. 2. VERTINIMO KLAUSIMAI.....	50
PRIEDAS NR. 3. INTERVIU RESPONDENTŲ SĄRAŠAS	54
PRIEDAS NR. 4. PAGRINDINIAI PROGRAMOS „ERASMUS+“ VEIKSMAI IR VEIKLOS	56
PRIEDAS NR. 5. GEROSIOS PRAKTIKOS PAVYZDŽIŲ ANALIZĖ	58
PRIEDAS NR. 6. MOBILUMO PROGRAMOS POVEIKIO DALYVIŲ KOMPETENCIJOMS STATISTIKA.....	62
PRIEDAS NR. 7. PROGRAMOS BIUDŽETO IR PARAIŠKŲ FINANSAVIMO STATISTIKA	67
PRIEDAS NR. 8. VERTINIMO APIBENDRINIMAS PAGAL SKIRTINGUS SEKTORIUS IR KRITERIJUS	77
PRIEDAS NR. 9. NAUDOTOS LITERATŪROS SĄRAŠAS	82

SANTRAUKA

Programa „Erasmus+“ (2021–2027 m.) – tai ES švietimo, profesinio mokymo, jaunimo ir sporto finansavimo programa, kuri apima visas ankstesnes šiose srityse įgyvendintas ES programas. „Erasmus+“ programa siekia suteikti žmonėms galimybes studijuoti, mokytis, įgyti darbo patirties ir tokiu būdu spręsti jaunimo nedarbo bei įgūdžių spragų problemas. Suteikdama paramą mokymo ir mokymosi metodų gerinimui, naujų mokymo programų kūrimui, švietimo įstaigų darbuotojų ir su jaunimu dirbančių asmenų profesiniam tobulėjimui bei skatindama aktyvesnį žmonių ir švietimo įstaigų bendradarbiavimą, programa siekia padidinti Europos švietimo, mokymo, jaunimo įstaigų ir sistemų kokybę bei aktualumą.

„Erasmus+“ programos įgyvendinimo Lietuvoje tarpinis (2014–2020 m.) ir galutinis (2021–2027 m.) vertinimas buvo atliekamas Jaunimo reikalų agentūros (toliau – JRA), kuri yra atsakinga už programos administravimą jaunimo srityje, užsakymu. Vertinimo tikslas – įvertinti programos „Erasmus+“ indėlį į Lietuvos švietimo sistemos kokybės gerinimą ir jaunimo politikos kokybės gerinimą Lietuvoje bei pateikti išvadas ir pasiūlymus dėl „Erasmus+“ esamos (2021–2027 m.) ir būsimos (2028–2034 m.) programos tobulinimo.

Vertinimo metu buvo atliekama pirminių ir antrinių šaltinių bei statistinių duomenų analizė, gerosios praktikos pavyzdžių analizė bei 30 interviu su skirtingų grupių respondentais (nacionalinių institucijų ir agentūrų atstovais, skirtingų švietimo ir mokymo sektorių atstovais ir kitais projektų vykdytojais).

PAGRINDINĖS VERTINIMO IŠVADOS PAGAL VERTINIMO KRITERIJUS:

Aktualumas

„Erasmus+“ programa išlieka aktuali sprendžiant visuomenės poreikius ir atliepia iššūkius abiem vertinimo laikotarpiais. Tą lemia programos lankstumas, kuris leidžia prisitaikyti prie išorinių iššūkių, reaguoti į nenumatytas krizes, *force majeure* situacijas, o reguliarus jos atnaujinimas atliepia kintančius visuomenės, įskaitant skirtingų poreikių turinčių asmenų grupių, poreikius. Programos tikslų aktualumas didžiaja dalimi atitinka strateginius Lietuvos nacionalinio lygmens prioritetus arba nuosekliai juos papildo, tokiu būdu prisidedamas prie nacionalinių tikslų įgyvendinimo skirtingose švietimo ir mokymo, jaunimo ir sporto srityse.

Naujame etape, programa tapo dar prieinamesnė, ypač tarp MGT asmenų. Vertinimas atskleidė, kad popandeminis ir karinis kontekstas suteikia reikšmės ir kitoms temoms, pavyzdžiui, psichinei ir emocinei jaunų žmonių būklei, visuomenės atsparumui krizėms, pilietiniam pasipriešinimui. 2021–2027 m. horizontalių prioritetų svarba išaugo – su horizontaliaisiais prioritetais susijusių projektų dalis skirtinguose sektoriuose svyravo nuo 25 iki 92 proc. Sparčiai besikeičiančiame technologiniame ir išorinių iššūkių kupiname kontekste, „Erasmus+“ programos aktualumas ne tik išlieka, bet vis labiau auga.

Veiksmingumas

Mobilumo mokymosi tikslais veiksmingumas ir investicijų grąža įvertinta teigiamai. Programa pasiekė aukštą veiksmingumo lygį tarp jaunų žmonių: aukštųjų mokyklų studentų, profesinių mokyklų moksleivių, mokinių ir jaunimo. Mobilumo mokymosi tikslais programos poveikis yra aiškiai pastebimas individualiu lygmeniu – programa prisidėjo prie dalyvių bendrųjų ir profesinių kompetencijų bei įgūdžių tobulinimo. Vertinant strateginių partnerysčių projektų veiksmingumą, pastebėta, kad sėkmingesni yra tie projektai, kurių rezultatai vėliau pritaikomi praktikoje platesniu mastu. Strateginių partnerysčių projektai įvairiuose sektoriuose yra labai įvairūs, ir kuria poveikį organizaciniu, kartais net sisteminiu lygmeniu. Visgi jų rezultatus ir poveikį sudėtinga vertinti, nes jis dažnu atveju pasireiškia ilguoju laikotarpiu.

„Erasmus+“ programos rezultatyvumui didžiausią įtaką turi masiškumo elementas konkrečiame sektoriuje. Rezultatyvumas priklauso nuo kitų įvairių veiksnių, išskiriant vidinius (partnerių pasirinkimas, projektų valdymo įgūdžiai ir planavimas, dalyvių grįžtamojo ryšio analizė, bendradarbiavimas) ir išorinius (finansavimas, stipendijų dydis, kt.). Taip pat svarbus veiksnys yra tęstinumo užtikrinimas, kuris sudaro sąlygas sukurtų produktų ilgalaikiam naudojimui.

Efektyvumas

Nagrinėjant „Erasmus+“ programos efektyvumą, pastebėta, kad AM yra labiausiai remiamas ir populiariausias programos sektorius, todėl jam atitinkamai skiriama didžiausia „Erasmus+“ programos biudžeto dalis. Tačiau, naujame programos etape visiems sektoriams buvo skirtas didesnis finansavimas arba lėšos perskirstytos tarp skirtingų veiksmų. Atsižvelgiant į sektorių ir jų dalyvių specifiką, AM ir PM sektoriuose didesnis biudžetas skiriamas mobilumo mokymosi tikslais veiksmui, o BU ir SŠ sektoriuje – strateginėms partnerystėms.

Kitos priemonės, tokios kaip efektyviai veikianti bendradarbiavimo sistema tarp EK, NA ir NI, supaprastintos akreditacijų ir dotacijų sistemos prisidėjo prie efektyvesnio programos įgyvendinimo. Vis dėlto, tam tikri iššūkiai, pavyzdžiui, susiję su akreditacijų sistemų sudėtingumu kelia NA sunkumų ir kuria papildomą administracinę naštą. Naujos kartos „Erasmus+“ programai sukurtų IT sistemų nuolatiniai techniniai nesklandumai tik prisideda prie administracinės naštos didėjimo. Nepaisant to, tyrimo dalyviai NA darbą vertina pozityviai, tačiau popandeminiu laikotarpiu norėtų daugiau gyvų ir praktinių susitikimų su NA, siekiant labiau suprasti programos naujoves ir galimybes. Itin teigiamai vertinami nuo 2024 m. diegiami saugikliai, kurie padės kovoje su sukčiavimu ir „paraiškų fabrikų“ problema.

Suderinamumas

Apskritai, „Erasmus+“ yra geriausiai žinoma ir plačiausiai įgyvendinama mobilumo programa Lietuvoje. Kitų panašių regioninių ir tarptautinių programų Lietuvoje yra vos kelios, tačiau jos nedubliuoja „Erasmus+“ programos, o tik įvairiais aspektais ją papildo. Skirtingi programos veiksmai yra gerai suderinti tarpusavyje, tarpsektorinio bendradarbiavimo aspektas turėtų toliau būti stiprinamas.

Europinė pridėtinė vertė

„Erasmus+“ programa yra vienas sėkmingiausių ES produktų, jos kuriama Europinė pridėtinė vertė pastebima abiem programos laikotarpiais. Didžiausias programos indėlis Lietuvoje jaučiamas kuriant Europinę tapatybę per europinių vertybių ugdymą ir horizontaliųjų prioritetų plėtrą skirtinguose sektoriuose. Jei „Erasmus+“ programa būtų nutraukta, tai turėtų neigiamų pasekmių: mažėjančią Europinių vertybių sklaidą ir įgūdžių tobulinimo galimybes, lėtesnį organizacijų tarpkultūriškumo ir tarptautinės dimensijos plėtojimą; nacionaliniu lygmeniu - per sumažėjusį Lietuvos vardo garsinimą tarptautinėje akademinėje ir švietimo bendruomenėje, sulėtėjusį jaunimo politikos ir švietimo inovacijų vystymąsi.

Rekomendacijos dėl programos turinio:

- Didinti JS, BU ir SŠ tenkančio finansavimo dalį.
- Akreditacijų sistemą rekomenduojama tęsti skiriant didesnę finansavimą tam tikruose sektoriuose, pavyzdžiui, BU arba PM.
- Mažinti apimtis, arba iš viso atsisakyti itin brangių (dotacija – 400 tūkst. Eur) strateginių partnerysčių projektų, didesnę dėmesį skiriant mažos apimties (30 – 60 tūkst. Eur vertės) projektams.
- Išlaikyti horizontaliųjų prioritetų įgyvendinimo programoje principą.
- Didinti programos lankstumą, labiau prisitaikant prie geopolitinių iššūkių ir šiuolaikinės kartos poreikių ir galimybių.

Rekomendacijos dėl programos įgyvendinimo ES lygmeniu:

- Svarstyti galimybę supaprastinti mobilumo tarp programos šalių ir šalių partnerių bei strateginių partnerysčių projektų administravimą jaunimo srityje.
- Užtikrinti jau sukurtų IT įrankių sklandų veikimą, gerinti įrankių tarpusavio sąveiką.
- Indeksuoti stipendijų ir išmokų dydžius pagal infliaciją ir kiekvienos priimančios šalies ekonominę situaciją.
- Siekiant sumažinti administracinę naštą ir palengvinti NA „Erasmus+“ programos įgyvendinimą, rekomenduojama EK siekti kuo daugiau sinergijos tarp reikalavimų, nustatytų skirtingiems švietimo ir mokymo bei sporto sektoriams.

Rekomendacijos dėl programos įgyvendinimo nacionaliniu lygmeniu:

- Labiau skatinti tarpsektorinį bendradarbiavimą.
- Plačiau komunikuoti naujos „Erasmus+“ programos naujoves ir galimybes.
- Rekomenduojama ir toliau dėti pastangas nacionaliniu lygmeniu pritraukiant kuo daugiau MGT asmenų dalyvauti programoje.

SUMMARY

The "Erasmus+" Program (2021–2027) is the European Union's financing program for education, vocational training, youth, and sports, encompassing all previous EU programs implemented in these areas. The "Erasmus+" program aims to provide people with opportunities to study, learn, gain work experience, thereby addressing youth unemployment and skills gap issues. By supporting the improvement of teaching and learning methods, the creation of new training programs, the professional development of educational institution staff and youth workers, and promoting closer collaboration between businesses and educational institutions, the program seeks to enhance the quality and relevance of European education, training, youth institutions, and systems.

The final (2014–2020) and interim (2021–2027) evaluation of the "Erasmus+" program implementation in Lithuania was conducted by the Youth Affairs Agency (JRA), responsible for program administration in the youth field. The goal of the evaluation is to assess the contribution of the "Erasmus+" program to improving the quality of the Lithuanian education system and enhancing youth policy quality in Lithuania. The evaluation aims to provide conclusions and suggestions for the improvement of the current (2021–2027) and future (2028–2034) "Erasmus+" programs.

The evaluation involved the analysis of primary and secondary sources, statistical data, analysis of best practices, and 30 interviews with various groups of respondents (representatives of national institutions and agencies, representatives from different education and training sectors, and other project implementers).

MAIN EVALUATION CONCLUSIONS BASED ON EVALUATION CRITERIA:

Relevance

The "Erasmus+" program remains relevant in addressing societal needs and responding to challenges in both evaluation periods. This is attributed to the program's flexibility, allowing adaptation to external challenges and responsiveness to unforeseen crises or force majeure situations. The regular updates reflect the evolving needs of society, including diverse groups of individuals with different needs. The relevance of the program's goals largely aligns with the strategic priorities at the national level in Lithuania or consistently complements and contributes to the implementation of national objectives in various education, youth, and sports sectors.

During the 2014-2020 program phase, the "Erasmus+" program introduced European priorities into the education and youth policy system—15-54% of all projects implemented in Lithuania during this period were related to horizontal priorities. The importance of horizontal priorities increased further in the 2021–2027 period, with the share of projects related to these priorities ranging from 25 to 92% in different sectors. In the new phase, the program became more accessible, especially among the individuals with fewer opportunities. The evaluation revealed that the post-pandemic and geopolitical context adds significance to other themes, such as the mental and emotional well-being of young people, societal resilience to crises, and civic resistance. In the rapidly changing technological and challenging external context, the relevance of the "Erasmus+" program not only persists but continues to grow.

Effectiveness

Effectiveness and return on investment for mobility learning purposes are positively evaluated. The program has achieved a high level of effectiveness among young people: university students, vocational school learners, pupils, and youth participants. The impact of the program for mobility learning purposes is clearly noticeable at the individual level, with results being greater and quickly felt. When evaluating the effectiveness of strategic partnership projects, it is observed that projects whose results are later applied in practice on a broader scale tend to be more successful. Collaboration partnership projects in various sectors are characterized by a high degree of diversity, and their effectiveness depends on the specific nature of the project and the usability of the results obtained. Strategic partnership projects in various sectors vary greatly and create an impact at the organizational, sometimes even systemic level. However,

assessing their results and impact is complex, as they often manifest only over the long term. The success of the "Erasmus+" program's performance is most influenced by the element of massiveness in a specific sector. For example, in the higher education sector, the program is the most effective, while its impact is lower in the adult education. Performance depends on various factors, including internal ones (choice of partners, analysis of participant feedback, collaboration) and external ones (funding, scholarship size, etc.). Ensuring continuity is also a crucial factor, providing conditions for the long-term use of created products.

Efficiency

Examining the efficiency of the "Erasmus+" program, it is noted that the higher education is the most supported and popular sector, consequently receiving the largest share of the total "Erasmus+" program budget. Other sectors receive a smaller portion of funding, but in the new program phase, all sectors have been allocated increased funding, or funds have been redistributed among different actions. Considering the specificity of sectors and their participants, a larger budget is allocated for mobility learning actions in higher education and vocational training sectors, while the school education and adult education sectors receive more funding for strategic partnerships.

Additional measures, such as an efficiently functioning collaboration system between the EC, NA, and national institutions, and simplified accreditation and grant systems, have contributed to a more effective implementation of the program. Nevertheless, certain challenges, e.g. related to the complexity of accreditation systems pose additional difficulties and administrative burdens for the NAs. Moreover, the persistent technical issues of the IT systems developed for the new generation of the "Erasmus+" program only add to the increase in administrative burdens. Despite this, the participants in the study highly appreciate the work of the NAs. However, in the post-pandemic period, there is a desire for more live and practical meetings with the NAs to better understand the innovations and opportunities offered by the program. The upcoming safeguards from 2024, aimed at combating fraud and addressing the issue of "application factories," are particularly well-received.

Compatibility

Different key actions within the program are well-coordinated with each other, but examples of cross-sectoral collaboration are currently limited. In general, "Erasmus+" is the best-known and most widely implemented mobility program in Lithuania. There are only a few other similar regional and international programs in Lithuania, but they do not duplicate the "Erasmus+" program; rather, they complement it in various aspects.

European Added Value

"Erasmus+" program is one of the most successful products of the EU, and its created European added value is evident in both program periods. The program's significant contribution in Lithuania includes fostering European identity through the promotion of European values and expanding horizontal priorities in various sectors. If the "Erasmus+" program were to be discontinued, it would have consequences in various aspects: a decrease in the dissemination of European values and opportunities for skills development, a slowdown in the intercultural and international dimensions of organizational development, and at the national level, a diminished international reputation for Lithuania in academic and educational communities, impeding the development of youth policy and educational innovations.

Recommendations for program content:

- Increase the share of funding allocated to Higher Education (HED), Vocational Education and Training (VET), and School Education (SCH).
- Suggest continuing the accreditation system by increasing the budget for specific sectors, such as SCH or VET.
- Reduce the scope or altogether abandon highly expensive (grant - 400 thousand euros) strategic partnership projects, focusing more on smaller-scale projects (valued at 30-60 thousand euros).
- Maintain the principle of implementing horizontal priorities in the program.

- Increasing the flexibility of the Programme, adapting more closely to the geopolitical challenges and the needs and opportunities of the modern generation.

Recommendations for the program implementation at EU level:

- Consider the possibility of streamlining mobility between program countries and partner countries, as well as the administration of strategic partnership projects in the youth sector.
- Ensure the smooth operation of already developed IT tools and improve the interaction between tools.
- Index scholarship and grant amounts according to inflation and the economic situation of each host country.
- To reduce administrative burden and facilitate the implementation of the Erasmus+ program, recommend that the European Commission seek greater synergy between requirements set for different education, training, and sports sectors.

Recommendations for program implementation at the national level:

- Encourage inter-sectoral collaboration more actively.
- Communicate more widely the innovations and opportunities of the new "Erasmus+" program.
- It is recommended to continue efforts at the national level focused on inclusiveness and diversity and attract as many people with less opportunities as possible to participate in the program.

1. ĮVADAS

Programa „Erasmus+“ (2021–2027) – tai Europos Sąjungos švietimo, profesinio mokymo, jaunimo ir sporto finansavimo programa, kuri apima visas ankstesnes (2007–2013 ir 2014–2020) šiose srityse įgyvendintas Europos Sąjungos programas: „Mokymosi visą gyvenimą“ programą¹, programą „Veiklus jaunimas“ ir penkias tarptautines bendradarbiavimo programas². Programos biudžetas visam įgyvendinimo laikotarpiui sudaro 26,2 mlrd. eurų³.

„Erasmus+“ programa siekiama suteikti žmonėms galimybes studijuoti, mokytis, įgyti darbo patirties arba imtis savanoriškos veiklos užsienyje, ir tokiu būdu spręsti jaunimo nedarbo bei įgūdžių spragų problemas. Suteikdama paramą mokymo ir mokymosi metodų gerinimui, naujų mokymo programų kūrimui, švietimo įstaigų darbuotojų ir su jaunimu dirbančių asmenų profesiniam tobulėjimui bei skatindama aktyvesnį įmonių ir švietimo įstaigų bendradarbiavimą, programa siekia padidinti Europos švietimo, mokymo, jaunimo įstaigų ir sistemų kokybę bei aktualumą. Naujausiame programos finansavimo laikotarpyje, 70 proc. finansavimo skiriama asmenų mobilumo tikslams, o 30 proc. – bendradarbiavimo projektams ir politikos formavimo veikloms, kuriose organizacijos tarpusavyje galės keistis gerąja patirtimi, inovatyviais mokymo būdais ir kt⁴.

Lietuvoje „Erasmus+“ programą administruoja dvi nacionalinės agentūros: Švietimo mainų paramos fondas (toliau – ŠMPF), atsakingas už švietimo ir mokymo veiklas, ir Jaunimo reikalų agentūra (toliau – JRA), atsakinga už jaunimui skirtas veiklas. JRA užsakymu atliekamas „Erasmus+“ programos įgyvendinimo Lietuvoje galutinis (2014–2020 m.) ir tarpinis (2021–2027 m.) vertinimas (toliau – Vertinimas).

Šio **Vertinimo tikslas** – parengti „Erasmus+“ programos įgyvendinimo ir poveikio Lietuvoje vertinimo ataskaitą, kurioje būtų įvertinamas šios programos įgyvendinimo indėlis Lietuvos švietimo sistemos kokybės ir jaunimo politikos kokybės gerinimui atsakant į Techninės specifikacijos 1 priede pateiktus klausimus (žr. Priedas Nr. 2. Vertinimo klausimai), taip pat pateikti išvadas ir pasiūlymus dėl „Erasmus+“ esamos (2021–2027 m.) ir būsimos (2028–2034 m.) programos tobulinimo.

Vertinimo tikslui pasiekti, išskelti šie **Vertinimo uždaviniai**:

- įvertinti „Erasmus+“ programos įgyvendinimo Lietuvoje rezultatyvumą per jos indėlį į Lietuvos švietimo sistemos (visų sektorių) ir jaunimo neformaliojo ugdymo bei darbo su jaunimu kokybės gerinimą;
- įvertinti „Erasmus+“ programos įgyvendinimo Lietuvoje efektyvumą;
- įvertinti „Erasmus+“ programos įgyvendinimo Lietuvoje tinkamumą;
- įvertinti „Erasmus+“ programos įgyvendinimo Lietuvoje suderinamumą ir papildomumą;
- įvertinti „Erasmus+“ programos įgyvendinimo Lietuvoje Europos pridėtinę vertę.

Įgyvendinant uždavinius, pagal pagrindines „Erasmus+“ programos sritis (švietimo ir mokymo – AM, PM, BU, SŠ, jaunimo – JS ir sporto – SPO⁵) išnagrinėtas **Vertinimo objektas** – trys pagrindiniai programos veiksmi⁶, kurie buvo vykdomi 2014–2020 m. ir 2021–2027 m. ES finansavimo laikotarpiu:

- 1) **KA1**: asmenų mobilumas mokymosi tikslais;
- 2) **KA2**: organizacijų ir institucijų bendradarbiavimas;

¹ „Erasmus“, „Leonardo da Vinci“, „Comenius“, „Grundtvig“.

² „Erasmus Mundus“, „Tempus“, „Alfa“, „Edulink“ ir bendradarbiavimo su pramoninėmis šalimis programą

³ Europos Komisija, „Erasmus+ 2021–2027“, 2021. Prieiga internetu: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/ff1edfdf-8bca-11eb-b85c-01aa75ed71a1/language-en>

⁴ Europos Komisija, „Erasmus+ 2021–2027“.

⁵ Vertinimo ataskaitoje išskiriamas atskiras skyrius SPO srčiai bei pateikiamos preliminarios įžvalgos, atsižvelgiant į surinktus duomenis. Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvoje projektams skirtas finansavimas tik 2023 m., kol kas sudėtinga įvertinti šios srities projektų poveikį.

⁶ Pagrindiniai programos veiksmi ir veiklos detalčiau pateikiami 4 Priede.

3) **KA3**: jaunų žmonių ir už jaunimo politiką atsakingų asmenų struktūrinis dialogas⁷.

Apibendrinus Vertinimo metu surinktus kiekybinius ir kokybinius duomenis bei atsakius į visus Vertinimo klausimus, įgyvendintas **Vertinimo rezultatas** – pateiktos pagrįstos išvados dėl „Erasmus+“ programos įgyvendinimo proceso ir programos rezultatyvumo, efektyvumo, tinkamumo, suderinamumo ir papildomumo bei Europos pridėtinės vertės, išskiriant gerosios praktikos pavyzdžius, bei parengti pasiūlymai ir rekomendacijos dėl „Erasmus+“ programos 2021–2027 m. ir būsimos programos tobulinimo.

2. VERTINIMO METODOLOGIJA

Siekiant užtikrinti duomenų ir jais paremtų išvadų patikimumą, vertinimo metu buvo taikyta pirminių ir antrinių šaltinių, taip pat kokybinių ir kiekybinių duomenų trianguliacija. Atsakant į vertinimo klausimus, buvo remtasi duomenimis, gautais iš kelių skirtingų informacijos šaltinių. Tokiu būdu buvo siekiama padidinti duomenų patikimumą ir išvengti šališkumo ir subjektyvumo, atsirandančio taikant vieną specifinį duomenų rinkimo būdą.

Įvertinus jau esamus statistinius duomenis bei atsižvelgiant į Vertinimo klausimus, rengiant ataskaitą apklausos metodas netaikytas, kadangi nacionalinių agentūrų renkamų duomenų ir „Erasmus+“ rezultatų duomenų bazėje renkamos informacijos pakako Vertinimo klausimams atsakyti. Kadangi dalis Vertinimo klausimų reikalavo gilesnių įžvalgų, tyrimo metu daugiau dėmesio skirta giluminiams interviu. Nors planuota išvadų validavimui taikyti fokus grupių metodą, galutinėje Vertinimo ataskaitoje fokus grupių metodas pakeistas tiesioginių giluminių interviu, įvertinus kad fokus grupės metodo pridėtinė vertė nedidelė dėl to, kad fokus grupių dalyvių sąrašas dubliuotų interviu programoje dalyvavusius respondentus. Vertinimo metu taikytų duomenų rinkimo ir analizės metodų apžvalga plačiau pateikiama 1 Priede.

3. VERTINIMO REZULTATAI

3.1. AUKŠTASIS MOKSLAS

3.1.1. AKTUALUMAS

Vienas iš programos „Erasmus+“ tikslų⁸ siekia spręsti aktualius iššūkius: per kokybišką ir įtraukų švietimą bei mokymą padėti programos dalyviams įgyti prasmingam dalyvavimui demokratinės visuomenės gyvenime, kultūrų tarpusavio supratimui ir sėkmingam patekimui į darbo rinką reikalingą kvalifikaciją ir įgūdžius⁹. Šie tikslai ir iššūkiai siejami su Lietuvos strateginiais tikslais ir švietimo darbotvarke aukštojo mokslo srityje (toliau – AM), o programa „Erasmus+“ padeda juos įgyvendinti:

- XVIII-osios LR Vyriausybės programoje (toliau – Vyriausybės programa)¹⁰ nurodomas bendras siekis – užtikrinti aukščiausios kokybės, tarptautines ir prieinamas studijas. Vienas iš prioritetų – būtinybė skatinti studentų ir dėstytojų judumą, dalyvavimą tarptautiniuose tinkluose.
- Lietuvos valstybės ateities scenarijų rinkinyje „Lietuva 2050“¹¹ akcentuojama, jog idealus valstybės vystymosi scenarijus neatsiejamas nuo kokybiško švietimo. Vienas iš būdų tai pasiekti – auginti tarptautinių mainų mastus ir kurti vientisą mokymosi ekosistemą Lietuvoje.

⁷ Pastaba: galioja tik 2014-2020 m. programai.

⁸ 2021 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 2021/817, kuriuo nustatoma Sąjungos švietimo bei mokymo, jaunimo ir sporto programa „Erasmus+“ ir panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 1288/2013.

⁹ Europos Komisija, „Erasmus+“ programos vadovas, 2023 m., 4 psl.

¹⁰ LRS 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimas Nr. XIV-72 „Dėl XVIII-osios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“.

¹¹ LRV, „Lietuvos ateities vizija: Lietuva 2050“, 2023.

- Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos (toliau – ŠMSM) 2021 – 2024 m. darbotvarkėje¹² vienas iš pagrindinių tikslų yra sudaryti sąlygas Lietuvos aukštųjų mokyklų tarptautiškumui ir konkurencingumui stiprinti, remiant jų dalyvavimą Europos universitetų iniciatyvose.

Visi šie Lietuvos valstybės strateginiai dokumentai pagrindžia, kad „Erasmus+“ programa yra aktuali ir reikalinga Lietuvai siekiant įgyvendinti išsikeltus strateginius tikslus AM srityje.

Universitetų ir kolegijų darbuotojai bei studentai kiekvienais metais vis aktyviau naudojami programos teikiama galimybėmis. Kasmet apie 4 – 7 proc. visų Lietuvos studentų dalyvauja mobilumo mokymosi tikslais veiklose, kurios finansuojamos programos lėšomis¹³. Aukštosios mokyklos turi atskirus projektų valdymo skyrius, pakankamus žmogiškuosius resursus ir administracinius gebėjimus, todėl abiem laikotarpiais jų teikiamų paraiškų kokybė yra aukšta¹⁴.

2014 – 2020 M. PROGRAMOS ETAPAS | Programos „Erasmus+“ aktualumas ir tinkamumas nagrinėjamu laikotarpiu buvo itin aukštas – joje dalyvavo absoliuti dauguma (43 iš 47) Lietuvos universitetų ir kolegijų, mobilumo (KA1 veiksmo) veiklose dalyvavusių aukštojo mokslo institucijų darbuotojų ir studentų skaičius pagal finansavimo (kvietimo) metus siekė daugiau kaip 50,3 tūkst., KA2 projektuose dalyvavo daugiau nei 1,5 tūkst. dalyvių¹⁵. Studentų su specialiaisiais poreikiais dalyvavimas „Erasmus+“ programoje aukštojo mokslo sektoriuje nebuvo didelis – sudarė mažiau nei 1 proc. visų AM mobilumo programos dalyvių¹⁶.

2021 – 2027 M. PROGRAMOS ETAPAS | Per 2021–2023 metus mobilumo programos galimybėmis pasinaudojo daugiau nei 9,9 tūkstančių AM atstovų¹⁷. 2021–2023 m. dėl Lietuvoje pradėto įgyvendinti aukštojo mokslo įstaigų tinklo optimizavimo, programoje dalyvavo 34 iš 37 Lietuvoje veikiančių aukštųjų mokyklų. Visoms joms buvo suteikta „Erasmus“ aukštojo mokslo chartija¹⁸, leidžianti be kokybinio paraiškų vertinimo gauti finansavimą KA131 veiklai. Šiuo atveju, aukštosios mokyklos paraiškose turi nurodyti tik poreikį, o vėliau NA pagal nustatytus kriterijus ir metodikas paskirsto finansavimą. Kokybinis vertinimas taikomas tik mobilumo su trečiosiomis šalimis (KA171) veiklai.

Naujo etapo programa labiau prisideda prie įtraukties ir įvairovės didinimo: mažiau galimybių turinčių (toliau – MGT) asmenų dalis šiuo metu siekia 5,6 proc. visų šio sektoriaus mobilumo dalyvių¹⁹. Dauguma mobilumo projektų dalyvių teigia, kad programa išplėtė jų supratimą apie įtrauktį ir kas yra MGT²⁰. Programa yra pritaikyta sunkiai pasiekiamoms, nepalankioje padėtyje esančioms grupėms ir MGT asmenims – jie remiami papildomai, pavyzdžiui, skiriant individualias, papildomas dotacijas sveikatos negalią turintiems programos dalyviams už realiai patirtas išlaidas arba taikant fiksuotą dydį, mokant priedus prie „Erasmus+“ veiklai skirtos mėnesinės stipendijos, skiriant papildomą finansavimą lydintiems asmenims ar kitais būdais.

Naujos kartos programoje „Erasmus+“ pastebimas palaipsniui augantis dėmesys horizontaliesiems prioritetams (toliau – HP) – 11 iš 22 visų vykdomų KA2 projektų yra susiję su HP įgyvendinimu: skaitmeninė transformacija (5 projektai), aplinka ir kova su klimato kaita (4), įtrauktimi ir įvairove (1) bei dalyvavimu demokratiniam gyvenimui (1)²¹.

¹² ŠMSM, „2021-2024 m. darbotvarkė“, 2020.

¹³ Apskaičiuota projekto vykdytojo, remiantis ŠMPF ir VDA duomenimis.

¹⁴ ŠMPF duomenys.

¹⁵ ŠMPF 2023-10-31 duomenys pagal finansavimo (kvietimo) metus.

¹⁶ ŠMPF 2023-10-31 duomenys: 2014-2020 m. KA103 veiklos bendras AM dalyvių sk. siekė 45 449, iš kurių spec. poreikių turinčių asmenų – 39; KA107 veiklos bendras dalyvių sk. siekė 4 862, iš kurių su spec. poreikiais – 10.

¹⁷ ŠMPF 2023-10-31 duomenys. Pateikiamas tik KA1 dalyvių skaičius, nes nuo 2021 m. kvietimo KA2 dalyviai neįtraukiami į mobilumo statistiką.

¹⁸ Visą „Erasmus+“ aukštojo mokslo chartiją turinčių institucijų ir įstaigų sąrašą galima rasti čia: <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/lt/document/higher-education-institutions-holding-an-eche-2021-2027>.

¹⁹ ŠMPF duomenys: 2021-2023 m. KA1 veiksmo bendras AM dalyvių sk. siekė 9 938, iš kurių spec. poreikių turinčių asmenų buvo 560 (pastaba: 2023 m. duomenys negalutiniai).

²⁰ ŠMPF, „Inclusive Mobility“, 2023.

²¹ „Erasmus+“ rezultatų duomenų bazės analizė, 2024 m. vasario 2 d. duomenys.

3.1.2. VEIKSMINGUMAS

Individualūs, instituciniai ir sisteminiai pokyčiai

Individualiu lygmeniu, didžioji dalis studentų mobilumo programų metu patobulina užsienio kalbų žinias, pradeda labiau pasitikėti savimi, gerina bendravimo įgūdžius, tampa savarankiškesni, drąsesni, plečia akiratį ir užsienyje įgyja tokios patirties, kurios Lietuvoje niekaip nebūtų įgiję²². Dėstytojai ir aukštojo mokslo darbuotojai, sudalyvavę „Erasmus+“ programoje, pakelia savo profesinę kvalifikaciją, aktyviau įsitraukia į veiklas, inicijuoja naujus projektus bei užmezga ryšius su akademinės bendruomenės nariais tarptautiniu mastu²³. Sisteminiu lygiu, per studentų, dėstytojų ir aukštojo mokslo darbuotojų mainus bei užsienio studentų ir tarptautinio lygio mokslininkų pritraukimą gerėja viso AM sektoriaus studijų kokybė²⁴.

2014 – 2020 M. PROGRAMOS ETAPAS | 2014–2020 m. AM sektoriaus „Erasmus+“ programos dalyvių ataskaitų duomenys atskleidžia, kad individualiu lygmeniu programa savo tikslus pasiekė: 94 proc. respondentų mano patobulinę savo tinklaveikos kompetencijas, 89 proc. jaučia įgiję lygybės ir įtraukties kompetencijas, 82 proc. respondentų teigia subrendę kaip asmenybės, 78 proc. mano, kad programa išugdė kompetencijas ir įgūdžius, reikalingus tolesnei jų karjerai, daugiau nei 70 proc. dalyvių teigia tapę socialiai ir politiškai sąmoningesni²⁵. Instituciniu lygmeniu, programa skatino bendradarbiavimą, prisidėjo prie aukštojo mokslo institucijų bendradarbiavimo tinklo plėtotės. Pavyzdžiui, nuo 2019 m. pradėjo veikti „Europos universitetų“ aljansų iniciatyva, pagal kurią suburiami europiečiai, kurie gali studijuoti ir dirbti skirtingose Europos šalyse įvairiomis kalbomis, įvairiuose sektoriuose ir akademinėse disciplinose²⁶. 2019–2020 m. tarp finansuotų „Europos universitetų“ aljansų buvo 4, o 2022–2023 m. net 7 aukštosios mokyklos iš Lietuvos²⁷.

2021 – 2027 M. PROGRAMOS ETAPAS | Nagrinėjant naujos kartos programos „Erasmus+“ dalyvių ataskaitų duomenis, pastebima, kad mobilumo dalyviai tobulina tas pačias kompetencijas kaip ir ankstesniu laikotarpiu, reikšmingesnių skirtumų nestebima: 94 proc. respondentų patobulino savo tinklaveikos kompetencijas, 91 proc. įgijo lygybės ir įtraukties kompetencijų, 83 proc. respondentų patobulėjo kaip asmenybės, 78 proc. mano, kad programa išugdė kompetencijas ir įgūdžius, reikalingus tolesnei jų karjerai, daugiau nei 75 proc. dalyvių teigia tapę socialiai ir politiškai sąmoningesni²⁸. Struktūriniu lygiu, programa tiesiogiai lėmė su įtrauktimi susijusį proveržį. Programos dėka aukštosios mokyklos pasitvirtino vidines tvarkas ir įtraukties strategijas, kuriose aiškiai apibrėžė, kas yra MGT, pradėjo teikti programos paramą. Instituciniu lygiu, programa skatina ir tvarumo principų diegimą universitetų viduje – pavyzdžiui, VDU siekiant palengvinti MGT studentų integraciją, pagerinti jų gyvenimo sąlygas skatinant tarpusavio paramą, įtrauktį ir darnų vystymąsi, nuo 2023 m. pradėjo vykdyti projektą „DON@ mainų ir dovanojimo galimybės atvykėliams“. Projekto metu sukurta skaitmeninė platforma suteikia galimybę keistis ir dovanoti daiktus, organizuoti renginius ir platinti gaires, padedančias įgyvendinti panašius projektus kitose aukštosiose mokyklose²⁹.

²² Factus, „Erasmus+“ tarptautinio mobilumo poveikis aukštojo mokslo ir profesinio mokymo projektų dalyviams“ tyrimo ataskaita, 2018, 15 psl.

²³ Interviu su aukštojo mokslo atstovais.

²⁴ Interviu su ŠMSM; Factus, „Erasmus+“ tarptautinio mobilumo poveikis aukštojo mokslo ir profesinio mokymo projektų dalyviams“, 27 psl.

²⁵ Išsami mobilumo mokymosi tikslais veiksmo poveikio dalyvių kompetencijoms statistika pateikiama 6 Priede.

²⁶ „Naujas „Europos universitetų“ aljansų finansavimas skatina bendradarbiavimą aukštojo mokslo srityje“, Erasmus+, 2023 m. liepos 4 d., <https://erasmus-plus.lt/naujienos/svietimas/naujas-europos-universitetu-aljansu-finansavimas-skatina-bendradarbiavima-aukstojo-mokslo-srityje/>.

²⁷ „Europos universitetų“ aljansuose 2019 m. dalyvavo KU, KTU; 2020 m. VDU, VGTU; 2022 m. VU, KTU, KU; 2023 m. MRU, VDU, LMTA, ŠVAKO. Plačiau: <https://education.ec.europa.eu/lt/education-levels/higher-education/european-universities-initiative/timeline>.

²⁸ Išsami mobilumo mokymosi tikslais veiksmo poveikio dalyvių kompetencijoms statistika pateikiama 6 Priede.

²⁹ VDU, „Naujas projektas DON@ palengvins studentų integraciją“, 2023 m. sausio 9 d., <https://www.vdu.lt/lt/naujas-projektas-don-palengvins-studentu-integracija/>.

Rezultatyvumo veiksniai

Programos „Erasmus+“ veiksmų rezultatyvumas priklauso nuo kelių veiksnių. Svarbiausias KA1 projektams – masiškumas³⁰. Atsižvelgiant į tai, kad „Erasmus+“ programos mastas iš visų švietimo ir mokymo sričių pats didžiausias yra būtent AM srityje, galima teigti, kad programa jame yra rezultatyviausia ir turi didžiausią poveikį. KA2 projektų rezultatyvumas labiausiai priklauso nuo partnerių pasirinkimo, tarpusavio bendradarbiavimo³¹, projektų tikslingumo, jų pritaikomumo ir plėtojimo net ir pasibaigus projektui, taip pat ypač svarbus geras planavimas ir veiksminga rezultatų sklaida³². Iliustruojant šiuos aspektus analizuotas VU sėkmingai įgyvendintas AM srities projektas pateikiamas Priedas Nr. 5. Gerosios praktikos pavyzdžių analizė (žr. Atvejo analizė 1).

Prie programos veiksmų rezultatyvumo prisideda ir kiti veiksniai, kurie gali būti vidiniai, pavyzdžiui, aukštosios mokyklos partnerių tinklas, dalyvių grįžtamasis ryšys ir jo analizė, administracinis personalas ir jo įgūdžiai³³, bei išoriniai, tokių kaip finansavimo pakankamumas ir stipendijų dydis. Atlikti tyrimai rodo, kad AM studentams finansiniai barjerai yra lemiamas veiksnys priimant sprendimą dalyvauti mobilumo programoje: apklausti AM mobilumo projektų koordinatoriai mano, kad svarbiausia studentų nedalyvavimo „Erasmus+“ mobilumo programoje priežastis – nenoras prarasti darbą bei galimybę užsidirbti pinigų. Be to, tik 15 proc. respondentų teigia, kad jų aukštoji mokykla teikia informaciją apie darbo užsienyje galimybes³⁴.

Rezultatų viešinimo veiksmingumas

Pagal interviu metu iš AM atstovų surinktą informaciją, programos rezultatai viešunami įvairiais būdais ir kanalais: rengiami pristatymai fakultetuose, skleidžiama informacija per socialinius tinklus, organizuojami seminarai, kviečiami „Erasmus+“ programos alumnai pasidalinti savo patirtimi ir patarimais, dalyvaujama NA iniciatyvose (pavyzdžiui, „Bėk su Erasmus+“), studentai kviečiami per ESN tinklą, jiems organizuojami žaidimai, kurių metu jie gali laimėti prizus³⁵.

Covid-19 pandemijos ir Rusijos invazijos į Ukrainą poveikis programai

Pastarųjų metų *force majeure* įvykiai (Covid-19 pandemija ir Rusijos invazija į Ukrainą) kėlė iššūkių visoms suinteresuotosioms šalims, tačiau kiekvienoje iš šių situacijų „Erasmus+“ programa įrodė pakankamą lankstumą ir prisitaikė.

Covid-19 pandemijos pradžioje, stipriai sumažėjus mobilumo programos dalyvių skaičiui, EK leido perskirstyti biudžetą, daugiau lėšų skiriant strateginėms partnerystėms, pratęsiant jų įgyvendinimo terminus ir siekiant, kad programa nesustotų. Covid-19 pandemija turėjo tik trumpalaikį neigiamą poveikį mobilumo rezultatams – 2023 m. pab. mobilumo dalyvių skaičius AM sektoriuje jau viršija priešpandeminį lygį (žr. **Error! Reference source not found.**). Programoje ypač aktyviai pradėjo dalyvauti AM srities darbuotojai – lyginant su pandemijos pradžia, skaičius jų išaugo daugiau nei 3 kartus³⁶.

³⁰ PPMI, „Erasmus+“ programos įgyvendinimo Lietuvoje tarpinis vertinimas“, 2017, 8 psl.

³¹ Ten pat, 9 psl.

³² Interviu su AM atstovais.

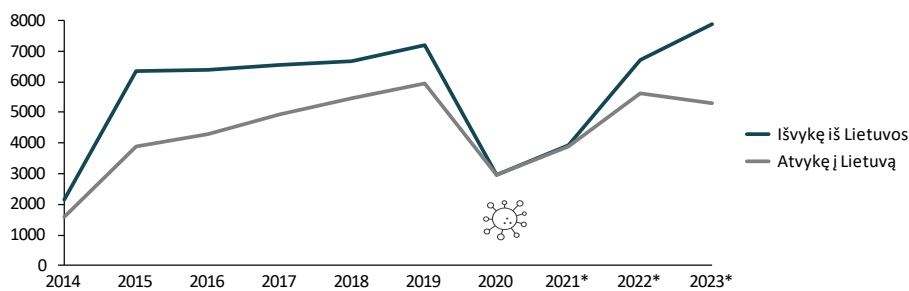
³³ PPMI, „Erasmus+“ programos įgyvendinimo Lietuvoje tarpinis vertinimas, 8 psl.

³⁴ ŠMPF, „Inclusive Mobility“, 2023.

³⁵ Interviu su AM atstovais.

³⁶ ŠMPF duomenys. Darbuotojai, išvykę iš Lietuvos pagal KA1 projektus: 2014 m. – 337, 2015 m. – 1763, 2016 m. – 2001, 2017 m. – 2185, 2018 m. – 2476, 2019 m. – 3160, 2020 m. – 600, 2021 m. – 74 (+1112 iš 2014-2020 m. programos), 2022 m. – 942 (+2241 iš 2014-2020 m. programos), 2023 m. – 3004 (+854 iš 2014-2020 m. programos).

PAV. 1. ATVYKUSIŲ IR IŠVYKUSIŲ (KA103, KA107) MOBILUMO DALYVIŲ SKAIČIAUS KAITA, 2014-2023*

Šaltinis: ŠMPF duomenys

Rusijos invazija į Ukrainą taip pat turėjo poveikį programai ir jos įgyvendinimui įvairiais lygmenimis. Nacionaliniu lygiu, į Lietuvą atvyko ženkliai daugiau studentų ir dėstytojų iš Ukrainos: lyginant 2018 – 2019 m. ir 2022 m., iš Ukrainos į Lietuvą atvykusių mobilumo dalyvių skaičius išaugo apie 8 kartus³⁷. Europiniu lygmeniu sprendimai, susiję su „Erasmus+“ buvo priimami greitai ir lanksčiai: nors Ukraina yra trečioji šalis, neasocijuota Programos valstybė, programa prilygino ukrainiečius MGT studentams, jiems buvo mokamos stipendijos.

3.1.3. EFEKTYVUMAS

Šiame skyriuje vertinamas programos veiksmų ekonominis efektyvumas, t.y. vertinama, ar ištekliai naudojami veiksmingai, analizuojama biudžeto dalis, skiriama KA1 ir KA2 projektams (sąnaudos) bei tokių veiksmų poveikis (rezultatas), tokiu būdu įvertinant, ar atnešta nauda (poveikis) buvo pasiektas pagrįstomis sąnaudomis. Biudžeto tinkamumas vertinamas pagal paraiškų sėkmės koeficientą, t.y. kiek projektų finansavimo pasiūla tenkina paklausą³⁸. Taip pat vertinami kiti aspektai, prisidedantys prie efektyvesnio programos įgyvendinimo – pasiskirstymas vaidmenimis tarp NA, NI ir EK, bendra valdymo ir stebėsenos sistema, IT aplinka, kovos su sukčiavimu priemonės.

Programos veiksmų ekonominis efektyvumas

2014 – 2020 M. PROGRAMOS ETAPAS | AM buvo labiausiai remiamas ir populiariausias „Erasmus+“ programos sektorius, jam buvo skiriama apie 86 mln. Eur, t. y. 50,7 proc. visų švietimo ir mokymo veiklai skirtų lėšų (arba 45 proc. viso programos biudžeto), iš jų didžioji dalis – 78,7 mln. Eur (91,5 proc.) – KA1 veiksmui. AM sektoriuje finansuojamų paraiškų dalis taip pat yra didžiausia, lyginant su kitais švietimo ir mokymo srities sektoriais – 77 proc.

Aukštojo mokslo studentų ir darbuotojų mobilumo veiklai (KA103) finansavimą gavo visos aukštosios mokyklos, pateikusios paraišką. Aukštojo mokslo studentų ir darbuotojų mobilumo tarp programos šalių ir šalių partnerių veikla (KA107) buvo finansuojama kiek mažiau – apie 83 proc. visų gaunamų paraiškų.

Tuo tarpu paklausa strateginėms partnerystėms nebuvo pakankamai patenkinama – per visą laikotarpį finansuota apie 22 proc. visų gaunamų KA2 veiksmo paraiškų³⁹. 2020 m. gauta dvigubai daugiau paraiškų strateginėms partnerystėms (KA203) nei įprastai, tačiau finansuota panaši dalis – vos trečdalis.

2021 – 2027 M. PROGRAMOS ETAPAS | Naujajame programos etape AM sektoriui jau išdalinta 49,3 mln. Eur dotacijų, t. y. 37 proc. viso švietimo ir mokymo sričiai skirto biudžeto (arba 34,5 proc. viso programos biudžeto), iš kurių 43,8 mln. Eur atiteko mobilumui mokymosi tikslais ir 5,5 mln. Eur strateginėms partnerystėms.

³⁷ ŠMPF/EAC Dashboard, 2022-11-03.

³⁸ Projektų sėkmės koeficientas rodo santykį tarp finansuotų ir gautų paraiškų, arba kitaip – santykį tarp projektų finansavimo pasiūlos ir paklausos. Didesnis už 0,5 koeficientas rodo, kad projektų paklausa buvo gerai patenkinta, arba finansuota dauguma paraiškų. Atitinkamai mažesnis – finansuota mažuma paraiškų.

³⁹ Programos biudžeto ir paraiškų finansavimo statistika pateikiama 7 Priede.

Naujame programos etape finansuojamų paraiškų dalis AM sektoriuje dar didesnė – finansuojama 88 proc. visų paraiškų. Šio etapo „Erasmus+“ programa dar geriau atitinka paklausą: finansuojami visi aukštojo mokslo mobilumo projektai (KA131), taip pat finansuojamas itin aukštas aukštojo mokslo mobilumo su asocijuotomis Programos šalimis projektų (KA171) procentas – 2022 m. finansuota 100 proc., 2023 m. – 98 proc. visų gaunamų paraiškų. Aukštojo mokslo bendradarbiavimo partnerystės projektų (KA220) naujame etape taip pat finansuojama ženkliai daugiau – sėkmės rodiklis siekia 0,49⁴⁰.

Strateginių partnerystės populiarumo augimą galima paaiškinti prasidėjusia Covid-19 pandemija, dėl kurios sumažėjo asmenų mobilumo galimybės, kurias buvo siekiama kompensuoti KA2 projektais. Pasibaigus pandemijai didesnis prioritetas vėl teikiamas aukštųjų mokyklų studentų ir personalo mobilumui, bet poreikis strateginėms partnerystėms ne tik išlieka, bet ir auga – 2023 m. NA gavo beveik dvigubai daugiau paraiškų nei 2021 m. Nors AM skiriamo biudžeto iš esmės pakanka, tačiau asmenų mobilumo mokymosi tikslais kontekste (KA1 projektuose) pastebimi individualaus lygmens iššūkiai: stipendijos ir kelionės išmokos augančios infliacijos ir kylančių kainų kontekste neretai būna nepakankamos, ypač vykstant į tolimesnes valstybes⁴¹.

Kiti efektyvumą lemiantys veiksniai

Subjektų, dalyvaujančių įgyvendinant ir prižiūrint programą, bendradarbiavimas ir pasiskirstymas vaidmenimis vertinamas teigiamai: NI atstovai atstovauja Lietuvą „Erasmus+“ komitete, nustato NA prioritetus, tvirtina jų darbo programas, audituoja ataskaitas, o pačios programos įgyvendinimą ir priežiūrą atlieka NA. Vertinama, kad bendradarbiavimo sistema tarp NA ir NI veikia tinkamai, remiasi bendradarbiavimu ir partneryste. Kita vertus, matoma kad įrankių, skirtų bendrauti su EK, šiuo metu yra šiek tiek per daug – kanalas „Microsoft Teams“ platformoje, sistema užklausoms dėl „Erasmus+“ programos turinio, sistema užklausoms dėl techninių IT sistemos nesklandumų, sistema talpinti informacijai apie renginius, taip pat bendraujama el. paštu.

NA taikomos priemonės, skirtos stebėti ir remti pareiškėjus, paramos gavėjus ir dalyvius, vertinamos kaip veiksmingos ir tinkamos. NA nuosekliai investuoja į stebėseną ir vertinimą: nuolatinė rodiklių stebėseną, papildomų duomenų rinkimas, pavyzdžiui, vykdant dalyvių pasitenkinimo apklausas, matuojant paraiškų vertintojų nuomonę apie vertinimo procesą, po projektų pabaigos įpareigojant projektų koordinatorius užpildyti apklausą siekiant nustatyti tobulintinas vietas. NA periodiškai identifikuoja silpnąsias vietas ir ieško būdų, kaip tobulinti savo veiklą ir stebėseną. Be rodiklių stebėsenos, NA taip pat vykdo ir praktinę stebėseną, t.y. vykdo patikras ir bando suvaldyti kylančias rizikas. Ši stebėsenos sistema taikoma visuose švietimo ir mokymo sektoriuose.

Naujos kartos programai sukurta IT aplinka dėl nuolatinių techninių trikdžių ir nesklandumų vertinama ne itin gerai. AM atstovai mini ne vieną atvejį, kai suvedus informaciją į IT sistemą, ši vėliau dingdavo, arba IT aplinka rodydavo neteisingus skaičius, todėl specialistai privalėdavo papildomai patikrinti ir perskaičiuoti, kas būdavo imlu laikui ir kurdavo papildomą našą. Iš esmės teigiamai vertinami prie programos skaitmeninimo prisidedantys įrankiai, pavyzdžiui, tarpinstitucinių sutarčių pasirašymui skirta „Erasmus without paper“ platforma, nors dėl didelės apkrovos ir ji nuolat stringa. Tiek ankstesniame etape naudotas „Mobility tool+“ įrankis⁴², tiek dabartiniame programos etape naudojama „Beneficiary module“ sistema vertinama teigiamai – šie įrankiai veikia gerai, institucijos priprato juo naudotis⁴³.

3.1.4. SUDERINAMUMAS

„Erasmus+“ programa Lietuvoje yra pagrindinė priemonė, skatinanti aukštųjų mokyklų bendradarbiavimą su kitomis aukštojo mokslo institucijomis iš Europos ir trečiųjų šalių. Europos struktūrinių fondų lėšos naudojamas remti „Erasmus+“ veiklas, prisidedant prie jų kofinansavimo. Kitų panašių programų Lietuvoje nėra daug, ir jos labiau papildo „Erasmus+“: Lietuvos aukštųjų mokyklų studentai ir darbuotojai gali

⁴⁰ Programos biudžeto ir paraiškų finansavimo statistika pateikiama 7 Priede.

⁴¹ Interviu su AM atstovais.

⁴² PPMI, „Erasmus+“ programos įgyvendinimo Lietuvoje tarpinis vertinimas, 2017, 10 psl.

⁴³ Interviu su AM atstovais.

dalyvauti „Nordplus Higher Education“ programoje⁴⁴, pasinaudoti dvišalėmis Lietuvos ir užsienio valstybių finansuojamomis programomis, pavyzdžiui, JAV „Fulbright“ programa, Šveicarijos Vyriausybės stipendijų programa⁴⁵, Taivano-Europos puslaidininkių stipendijų programa⁴⁶ ir kitomis galimybėmis, apie kurias savo tinklapyje nuolat skelbia ŠMPF⁴⁷. Kai kurie universitetai savo studentams siūlo ir daugiau tarptautinių mainų galimybių – pavyzdžiui, VU savo studentams siūlo galimybę dalyvauti ISEP mainų programoje ir išvykti studijuoti į JAV ar ISEP partneres šalis⁴⁸.

3.1.5. EUROPINĖ PRIDĖTINĖ VERTĖ

„Erasmus+“ programa dalyviams leido patirti Europos laisvo asmenų judėjimo privalumus, Europinės bendrystės jausmą, ugdyti pilietiškumą bei įgyti kitų minkštųjų įgūdžių ir patirties. Dabartiniame karo bei kitų iššūkių kontekste, programos dalyviai vis pozityviau vertina Europines vertybes ir jų svarbą⁴⁹.

„Erasmus+“ programa yra vienas sėkmingiausių ES produktų; ją nutraukus, AM sektorius stagnuotų, ne tik studentai, bet ir dėstytojai greičiausiai nevyktų į užsienį arba tokių kelionių apimtys ženkliai kristų, tai lemtų ir mažesnes galimybes garsinti Lietuvos vardą tarptautinėje akademinėje bendruomenėje, greičiausiai kristų mokymo ir mokymosi kokybė.

„Erasmus+“ yra vienareikšmiškai didžiausia ir geriausiai žinoma tokio lygio ir masto programa, reikšmingai prisidėjusi prie tarptautinės dimensijos aukštojo mokslo sektoriuje plėtojimo.“

AM sektoriaus atstovas

3.2. PROFESINIS MOKYMAS

3.2.1. AKTUALUMAS

Profesinio mokymo (toliau – PM) atžvilgiu Lietuvos strateginiuose dokumentuose pagrindinis dėmesys skiriamas profesinio mokymo kokybės gerinimui. Tiek Vyriausybės programoje, tiek Nacionaliniame pažangos plane (toliau – NPP)⁵⁰ numatoma stiprinti profesijos mokytojų korpusą. Šiame kontekste aktualūs „Erasmus+“ programos tikslai profesinio mokymo srityje, apimantys profesinio mokymo kokybės gerinimą, inovacijų diegimą, profesinio mokymo programų pritaikymą darbo rinkos reikmėms, asmenų profesinį ir asmeninį tobulėjimą⁵¹.

Programa „Erasmus+“ yra ne tik aktuali siekiant Lietuvos strateginių tikslų, bet ir gerai žinoma PM bendruomenėje – mokiniai ir mokytojai aktyviai dalyvauja mobilumo veiklose, jiems patrauklios stažuotės užsienyje, absolventų praktika⁵².

2014 – 2020 M. PROGRAMOS ETAPAS | 2014–2020 m. laikotarpiu daugiau kaip 16,3 tūkst. profesinio mokymo atstovų dalyvavo mainų programose, stažavosi užsienyje, o 0,7 tūkst. dalyvių stiprino gebėjimus

⁴⁴ Nordic Council of Ministers, *Evaluation of Nordplus 2021*, 2021, 48-58 psl. Prieiga internetu: <https://pub.norden.org/nord2021-057> ir <https://www.nordplus.lt/programos/nordplus-higher-education>

⁴⁵ ŠMPF, „Šveicarijos Vyriausybės stipendijos 2024–2025 akademiniams metams“, 2023 m., <https://stipendijos.lt/galimybės/sveicarijos-vyriausybės-stipendijos-2024-2025-akademiniams-metams/>.

⁴⁶ ŠMPF, „Taivano-Europos puslaidininkių stipendijų programa studentams iš Lietuvos“, 2023 m., <https://stipendijos.lt/galimybės/taivano-puslaidininkiu-stipendiju-programa-studentams-is-lietuvos/>.

⁴⁷ Pastaba: Ankstesniame programos etape, AM atstovai taip pat turėjo galimybę dalyvauti Izraelio, Kinijos, Meksikos, Turkijos dvišalėmis programomis. Plačiau: LR Švietimo ir mokslo ministro įsakymas Dėl aukštojo mokslo tarptautiškumo skatinimo 2017-2018 metų prioritetų patvirtinimo, 2017 m. sausio 23 d. Nr. V-32 Vilnius.

⁴⁸ VU, ISEP studentų mainų programa, 2017 m. sausio 11 d., https://www.vu.lt/site/files/TPRS/ISEP/ISEP_programa_KK.pdf.

⁴⁹ Išsami mobilumo mokymosi tikslais veiksmo poveikio dalyvių kompetencijoms statistika pateikiama 6 Priede.

⁵⁰ LRV 2021 m. spalio 10 d. nutarimas Nr. 998, *Dėl 2021–2030 metų nacionalinio pažangos plano patvirtinimo*, 2021.

⁵¹ Europos Komisija, *„Erasmus+“ programos vadovas*, 4 psl., 228-229 psl.

⁵² PPMI, *„Erasmus+“ programos įgyvendinimo Lietuvoje tarpinis vertinimas*, 12 psl.

vykdydami strategines partnerystes profesinio mokymo srityje⁵³. Profesinio mokymo įstaigų teikiamos paraiškos yra itin aukštos kokybės: absoliuti dauguma (95–100 proc.) PM mokinių ir darbuotojų mobilumo paraiškų (KA102) pasiekia minimalius kokybės reikalavimus. KA2 projektų paraiškų kokybė šiek tiek žemesnė, tačiau gerėjanti: 2014 m. 79 proc., o 2020 m. 86 proc. visų teikiamų PM strateginių partnerysčių paraiškų (KA202) buvo kokybiškos.

Pastebima, kad „Erasmus+“ programa kiekvienais metais pasiekia vis didesnę sunkiai pasiekiamų grupių dalį: jei laikotarpio pradžioje 2014 m. KA102 ir KA116 veiklose dalyvavo 122 MGT asmenų, tai 2020 m. šis skaičius siekė 162⁵⁴. Per visą 2014–2020 m. laikotarpį MGT asmenys sudarė 5,5 proc. visų profesinio mokymo mobilumo dalyvių⁵⁵. Šiuo atžvilgiu, „Erasmus+“ programa Lietuvoje laikyta itin aktualia, nes skatino MGT mokinių įtrauktį, ugdė mokinių empatiją, supratingumą⁵⁶.

2021 – 2027 M. PROGRAMOS ETAPAS | Nuo 2021 iki 2023 metų programos galimybėmis spėjo pasinaudoti daugiau nei 4,3 tūkst. dalyvių⁵⁷. Kiekvienais metais apie 4,5 – 8 proc. visų Lietuvos profesinio mokymo įstaigų moksleivių dalyvauja mokymosi mobilumo programose, finansuojamose „Erasmus+“ lėšomis. 2021–2023 m. laikotarpio programa dar labiau priartinta prie MGT asmenų, įskaitant neįgaliuosius ir migrantus, atokiaose vietovėse gyvenančius arba socialinių ir ekonominių sunkumų patiriančių grupių atstovus. Pavyzdžiui, siunčiant individualių poreikių turinčius mokinius, su jais vyksta ir visą mobilumo ar stažuotės laikotarpį kartu būna ir padeda lydintys asmenys, esant poreikiui, programos lėšomis perkami specialūs drabužiai, stažuotei būtina įranga, skiriamas papildomas finansavimas⁵⁸. Šios pastangos atsispindi ir įtraukties ir įvairovės statistikoje – MGT asmenų skaičiaus dalis naujame etape buvo keturis kartus didesnė nei ankstesniu laikotarpiu ir siekė 21,7 proc. visų PM mobilumo dalyvių⁵⁹. Apskritai, profesinio mokymo įstaigos išsiskiria kaip lyderės tarp kitų švietimo ir mokymo sričių pagal tikslinių strategijų atnaujinimą ir papildomų priemonių taikymą siekiant įtraukaus mobilumo tikslų⁶⁰.

PM srityje „Erasmus+“ skatina projektų vykdytojus atsigręžti į HP: 18 iš 30 įgyvendintų arba vykdomų KA2 projektų susiję su bent vieno iš HP įgyvendinimu (aplinka ir kova su klimato kaita – 6, skaitmeninė transformacija – 10, įtrauktimi ir įvairove – 2⁶¹).

3.2.2. VEIKSMINGUMAS

Individualūs, instituciniai ir sisteminiai pokyčiai

Visi prieinami šaltiniai patvirtina, kad programos rezultatai PM sektoriuje individualiu lygiu apima pakilusį gebėjimų lygį, didesnę norą ir motyvaciją mokytis, didesnę pasitikėjimą savimi ir savivertę, didesnę iniciatyvumą ir akiratį. Darbuotojų mobilumo vizitų metu profesinio mokymo įstaigų mokytojai kelia savo kvalifikaciją, įgyja naujų žinių, auga jų specifinės ir technologinės kompetencijos, perimama naujų idėjų, mokymo(si) metodų, užmezgami santykiai su užsienio kolegomis. Strateginių partnerysčių projektų dalyviai sužino ir perima kitų šalių mokymo(si) metodus ir technologijas, kurias pritaiko mokymo proceso metu, perduoda įgytą naują patirtį kolegoms, mokyklų vadovams ir socialiniams partneriams. Programos veiksmai

⁵³ ŠMPF 2023-10-31 duomenys pagal finansavimo (kvietimo) metus.

⁵⁴ ŠMPF 2023-10-31 duomenys pagal finansavimo (kvietimo) metus.

⁵⁵ ŠMPF 2023-10-31 duomenimis, 2014-2020 m. KA102 veikloje iš viso dalyvavo 10 043 PM dalyviai, iš kurių 570 turėjo spec. poreikių; KA116 veikloje dalyvavo 6 290 dalyvių, iš kurių su spec. poreikiais 328. KA202 veikloje iš viso dalyvavo 690 dalyvių, iš kurių su spec. poreikiais – 4.

⁵⁶ Interviu su ŠMSM.

⁵⁷ ŠMPF 2023-10-31 duomenys pagal finansavimo (kvietimo) metus. Pateikiamas tik KA1 dalyvių skaičius, nes nuo 2021 m. kvietimo KA2 dalyviai neįtraukiami į mobilumo statistiką.

⁵⁸ Interviu su ŠMPF.

⁵⁹ ŠMPF 2023-10-31 duomenimis, 2021 m. KA121 veikloje dalyvavo 1562 dalyviai, iš kurių 399 asmenys turėjo spec. poreikių, 2022 m. dalyvavo 2534 dalyviai, iš kurių su spec. poreikiais - 472 asmenys, 2023 m. dalyvavo 149 dalyviai, iš kurių su spec. poreikiais – 49 asmenys (duomenys negalutiniai).

⁶⁰ ŠMPF, „Inclusive Mobility“, 2023, https://erasmus-plus.lt/wp-content/uploads/2023/06/SMPF_Inclusive-Mobility_Survey-Report_2023-04-07.pdf.

⁶¹ „Erasmus+“ rezultatų duomenų bazės analizė, 2024 m. vasario 2 d. duomenys.

prisideda prie tarptautiškumo strategijos įgyvendinimo, ugdo toleranciją ir tarpkultūriškumą profesinio mokymo bendruomenėje, gerina profesinių mokyklų mokinių ir jame dirbančio personalo tarpusavio santykius, profesinio mokymo kokybę, o visa tai savo ruožtu daro teigiamą poveikį profesinio mokymo įstaigoms. „Erasmus+“ programos dėka profesinio mokymo įstaigos susikūrė užsienio partnerių tinklą, su kuriuo bendradarbiauja vykdydamos „Erasmus+“ programos projektus. Sektoriaus atstovų teigimu, projektuose dalyvavę mokytojai inicijuoja naujus projektus, taiko inovatyvius mokymo metodus, kartu su tarptautiniais partneriais kuria naujas mokymo programas.

2014 – 2020 M. PROGRAMOS ETAPAS | PM sektoriaus 2014–2020 m. „Erasmus+“ programos dalyvių ataskaitų duomenys patvirtina, kad PM srityje programa ypač gerai pasiekia savo tikslus: 95 proc. respondentų mano patobulinę savo profesines kompetencijas, 92 proc. karjeros kompetencijas, 92 proc. padidino savo suvokimą apie lygybę ir įtrauktį; 90 proc. apklausos dalyvių teigia subrendę kaip asmenybės ir patobulinę tinklaveikos kompetencijas; 82 proc. tapo socialiai ir 78 proc. politiškai sąmoningesni⁶². Profesinio mokymo įstaigų mokiniai itin palankiai vertina stažuotes užsienyje, absolventų praktiką. Daugiau nei trečdaliui besimokančiųjų (38 proc.) „Erasmus+“ stažuotė apskritai buvo vienintelė galimybė pabūti užsienyje⁶³. Pastebėta, kad galimybė absolventams atlikti praktiką užsienyje didina moksleivių norą mokytis, prisideda prie greitesnio jų įsidarbinimo (kaip įrodymą, dalyviai gauna „Europass“ mobilumo pažymėjimą). Instituciniu ir sisteminiu lygmeniu, programa prisideda prie įtraukties ir įvairovės didinimo, padėjo keisti jaunų žmonių požiūrį į darbą, skatino verslumą, tokiu būdu prisidedama prie profesinio mokymo kokybės gerinimo. Apie PM srityje įgyvendintus gerąją praktiką pripažintus mobilumo ir strateginių partnerystės projektus bei jų poveikį individualiu, instituciniu ir sisteminiu lygmenimis skaitykite Priedas Nr. 5. Gerosios praktikos pavyzdžių analizė

2021 – 2027 M. PROGRAMOS ETAPAS | Naujos kartos programoje, programa turėjo didžiausią teigiamą poveikį šioms jų kompetencijoms: 92 proc. dalyvių mano, kad programa padėjo patobulinti jų tinklaveikos kompetencijas, 89 proc. geriau suvokia lygybės ir įtraukties vertybes, 88 proc. mano, kad programa turėjo teigiamą poveikį jų karjerai, 87 proc. teigia, kad programa padėjo jiems tobulėti kaip asmenybėms⁶⁴. Dalyvavimas programoje skatina struktūrinius ir sisteminius pokyčius profesinio mokymo įstaigose. Absoliuti dauguma Lietuvoje veikiančių profesinio mokymo įstaigų yra įsteigusios projektų vadovo pareigybę, o aktyviau „Erasmus+“ programoje dalyvaujančios mokyklos savo valdymo struktūroje turi ir atskirus projektų valdymo, vystymo ar plėtros skyrius⁶⁵.

PM atstovai teigiamai vertina „Erasmus+“ programos naujoves, pavyzdžiui, galimybę dalyvauti profesinio meistriškumo konkursuose. Dalyvavimas šiuose konkursuose motyvuoja mokinius, didina profesinės mokyklos prestižą bei garsina Lietuvos vardą užsienyje. Didžiausiame Europoje profesinio meistriškumo konkurse „EuroSkills“ 2023 m. Lietuvos komanda iškovojo medalius: aukso, bronzos ir meistriškumo⁶⁶. Kartu pripažįstama, kad dar ne visos profesinio mokymo įstaigos žino apie „Erasmus+“ programos teikiamą galimybę finansuoti dalyvavimą šiuose konkursuose⁶⁷.

Rezultatyvumo veiksniai

Mobilumo mokymosi tikslais rezultatyvumas priklauso nuo tikslinių grupių poreikių pažinimo – kuo daugiau profesinio mokymo įstaigos atlieka mokinių ir mokytojų poreikių vertinimų ir siekia grįžtamojo ryšio, tuo įgyvendinami mobilumo projektai rezultatyvesni⁶⁸. Kitaip nei kituose švietimo ir mokymo sektoriuose, PM

⁶² Išsami mobilumo mokymosi tikslais veiksmo poveikio dalyvių kompetencijoms statistika pateikiama 6 Priede.

⁶³ Factus, „Erasmus+“ tarptautinio mobilumo poveikis aukštojo mokslo ir profesinio mokymo projektų dalyviams“ tyrimo ataskaita, 2018, 41 p.

⁶⁴ Išsami mobilumo mokymosi tikslais veiksmo poveikio dalyvių kompetencijoms statistika pateikiama 6 Priede.

⁶⁵ Profesinių mokyklų puslapių analizė pagal AIKOS pateiktą Lietuvoje veikiančių profesinių mokyklų sąrašą. Konkretus mokyklų procentas nenurodomas, nes analizės metu kai kurių profesinių mokyklų interneto svetainės nebuvo aktyvios.

⁶⁶ ŠMSM, „Pasveikinti didžiausios Europos profesinio meistriškumo konkurso „Euroskills“ laimėtojai“, 2023, <https://smsm.lrv.lt/lt/naujienos/pasveikinti-didziausio-europos-profesinio-meistriskumo-konkurso-euroskills-laimetojai>.

⁶⁷ Interviu su PM atstovais.

⁶⁸ PPMI, „Erasmus+“ programos įgyvendinimo Lietuvoje tarpinis vertinimas“, 14 psl.

sektoriuje anglų kalbos žinių lygis nėra lemiamas veiksnys – profesinio mokymo įstaigų moksleiviai dažniausiai vyksta į praktikas ir stažuotes, kurių metu ugdo daugiau praktinius įgūdžius⁶⁹. Tuo tarpu strateginių partnerystėjų rezultatyvumas priklauso nuo projektų vykdytojų pajėgumų, administracinio personalo, projektų eigos ir rezultatų sklaidos, projektų rezultatų tikslingumo ir panaudojamumo bei profesinio mokymo įstaigų vadovų įsitraukimo⁷⁰.

Rezultatų viešinimo veiksmingumas

„Erasmus+“ programos rezultatai PM sektoriuje viešinami veiksmingai: organizuojamos įgytos patirties sklaidos dienos, plataus masto baigiamieji projektų renginiai, rašomi straipsniai, kuriami vaizdo įrašai, kurie patalpinami mokyklų internetinėse svetainėse, soc. tinkluose ir viešinami žiniasklaidos priemonėmis. Kai kurios profesinio mokymo įstaigos informacijos sklaidai pasitelkia netradicinius formatus, pavyzdžiui, Kėdainių profesinio rengimo centras organizuoja kūrybines dirbtuves⁷¹, Vilniaus turizmo ir prekybos verslo mokykla bei Kauno maisto pramonės ir prekybos mokymo centras organizavo sklaidos renginius / panelines diskusijas, kuriose kvietė mokinius ir absolventus dalintis patirtimi kuriant trumpuosius vaizdo įrašus socialiniuose tinkluose (angl. *reels*) bei praktiškai demonstruojant įgytus įgūdžius (pavyzdžiui, maisto gamyboje ir degustacijoje)⁷².

Covid-19 pandemijos poveikis programai

Kaip ir AM sektoriuje Covid-19 pandemijos metu EK leido NA perskirstyti turimą biudžetą, daugiau dotacijų skiriant strateginėms partnerystėms⁷³, pratęsiant strateginių partnerystėjų ir mobilumo projektų įgyvendinimo terminus ir siekiant, kad vykdomos veiklos būtų tęsiamos. Pasibaigus pandemijai, pastebimas PM sektoriaus aktyvumo augimas – 2023 m. strateginių partnerystėjų projektams NA gavo dvigubai daugiau paraiškų nei ankstesniais metais. Pastebimas ir aktyvesnis profesinių mokymo įstaigų mokytojų dalyvavimas KA1 veiksmo projektuose: 2020 m. tokių mokytojų buvo 232, 2023 m. šis skaičius buvo 3 kartus didesnis – 708⁷⁴.

3.2.3. EFEKTYVUMAS

Programos veiksmų ekonominis efektyvumas

2014 – 2020 M. PROGRAMOS ETAPAS | PM yra antras labiausiai remiamas ir populiariausias „Erasmus“ programos sektorius. Ankstesnės kartos programoje jam buvo skiriama apie 43,3 mln. Eur, t. y. 25,5 proc. visų švietimo ir mokymo veiklai skirtų lėšų (arba 22,6 proc. viso programos biudžeto), iš jų didžioji dalis – 33 mln. Eur (76,2 proc.) – KA1 veiksmui, 10,3 mln. Eur (23,8 proc.) – KA2 veikloms.

PM sektoriuje finansuojamų paraiškų dalis yra mažesnė nei AM sektoriuje, bet lyginant su kitais švietimo ir mokymo srities sektoriais – pakankamai aukšta. Programa pakankamai tenkina paklausą – 2014–2020 m. programos etape finansuota 58 proc. visų gaunamų paraiškų. Finansavimą profesinio mokymo mokinių ir darbuotojų mobilumui (KA116) be konkurso gauna visos akreditaciją turinčios profesinio mokymo įstaigos – 2016–2020 m. laikotarpiu finansuota 100 proc. šiai veiklai teiktų paraiškų. Atsiradus „Erasmus+“ chartijai, neakredituotų profesinio rengimo įstaigų finansuotų paraiškų dalis KA102 veiklai tapo ženkliai mažesnė – svyravo nuo 46 iki 72 proc.⁷⁵ 2014–2020 m. PM strateginių partnerystėjų (KA202) finansuota maždaug 28-

⁶⁹ Interviu su PM atstovais.

⁷⁰ Interviu su PM atstovais; PPMI, „Erasmus+“ programos įgyvendinimo Lietuvoje tarpinis vertinimas“, 14 psl.

⁷¹ Ten pat.

⁷² Interviu su Kauno maisto pramonės ir prekybos mokymo centru; PPMI, „Erasmus+“ programos įgyvendinimo Lietuvoje tarpinis vertinimas“, 14 psl.

⁷³ ŠMPF duomenys. KA2 veiksmo dotacijos PM sektoriui: 2019 m. – 1,5 mln. Eur, 2020 m. – 2,2 mln. Eur, 2021 m. 2 mln. Eur, 2022 m. – 2,5 mln. Eur.

⁷⁴ ŠMPF duomenys. Darbuotojai, išvykę iš Lietuvos pagal KA1 projektus: 2014 m. – 172, 2015 – 547, 2016 – 586, 2017 m. – 538, 2018 m. – 540, 2019 m. – 440, 2020 m. – 232, 2021 m. – 41 (+411 iš 2014–2020 m. programos), 2022 m. – 412 (+468 iš 2014–2020 m. programos), 2023 m. – 708 (+25 iš 2014–2020 m. programos).

⁷⁵ ŠMPF duomenys. KA102 veiklos finansuotų paraiškų dalis: 2014 m. – 82 proc., 2015 m. – 59 proc., 2016 m. – 46 proc., 2017 – 45 proc., 2018 m. – 50 proc., 2019 m. – 71 proc., 2020 m. – 72 proc.

48 proc. visų gaunamų paraiškų. Kaip ir AM atveju, PM sektoriuje 2020 m. taip pat buvo gauta beveik dvigubai daugiau paraiškų nei įprastai, tačiau finansuota panaši dalis – apie trečdalis visų paraiškų⁷⁶.

Budžeto pasiskirstymas PM srityje laikomas pakankamai subalansuotu, kvotos yra efektyviai išnaudojamos, jų veiksmingumas didelis – įgyti įgūdžiai ir kompetencijos plačiau aprašyti ankstesniame skyriuje (žr. 3.2.2. Veiksmingumas). Tuo tarpu profesinio mokymo įstaigų vykdomų KA2 projektų rezultatų tvarumas yra ribotas – jų sukurtų produktų panaudojamumas vertinamas kaip vidutinis⁷⁷.

2021 – 2027 M. PROGRAMOS ETAPAS | Naujos kartos programoje PM sektoriui jau buvo skirtas 23,6 mln. Eur finansavimas, t.y. mažiau nei 18 proc. viso švietimo ir mokymo sričiai skirtų lėšų (arba 16,5 proc. viso programos biudžeto), iš kurių KA1 mobilumui mokymosi tikslais atiteko 17,7 mln. Eur, o KA2 veiksmui – 5,9 mln. Eur. Vertinant 2021-2023 m. dotacijų statistiką, pastebima, kad KA1 veikloms biudžeto dalis sumažėjo 3,8 proc., o KA2 veikloms padidėjo tik labai nežymiai – 1 proc.

Naujame „Erasmus+“ programos etape finansuojamų paraiškų dalis PM sektoriuje ženkliai didesnė – finansuojama 80 proc. visų gaunamų paraiškų. Šio etapo programa šiek tiek geriau atitinka PM atstovų poreikius: finansuojami beveik visi profesinio mobilumo ir trumpalaikio mobilumo projektai (KA121). Nors PM bendradarbiavimo partnerysčių projektų naujajame etape finansuota šiek tiek daugiau, finansavimas vis dar netenkina paklausos – bendras KA2 veiksmo sėkmės rodiklis siekia 0,35. Mažos apimties strateginių partnerysčių projektų (KA210) 2021 m. finansuota 50 proc., o 2022 m. – tik 33 proc. visų gautų paraiškų. Didesnės apimties strateginių partnerysčių (KA220) finansuota daugiau – 2021 m. – 53 proc., 2022 m. – 71 proc.⁷⁸

Visgi NA kritiškai vertina naujoje programoje atsiradusius itin brangius strateginių partnerysčių projektus, kuriems skiriama vienkartinė fiksuota 400 tūkst. Eur dotacija⁷⁹. Vertinant praėjusio programos etapo projektus matyti, kad retas projektas išreikšdavo 250-300 tūkst. Eur poreikį, todėl galima finansuoti suma yra per didelė, kyla abejonių dėl tokių projektų rezultatų tvarumo. NA vertinimu, mažos apimties strateginės partnerystės yra veiksmingesnės, jos turi reikšmingą poveikį organizacijoms, institucijoms ir vietos bendruomenėms. Apskritai, interviu programos dalyviai lėšų pasiskirstymą PM srityje laiko vienu labiausiai subalansuotu, tačiau pažymi, kad poreikis didesniai finansavimui išlieka. Be to, skiriama dotacija programos dalyviams ne visuomet yra pakankama, nes tiek kelionių bilietai, tiek pragyvenimo kaštai yra reikšmingai išaugę⁸⁰.

Kiti efektyvumą lemiantys veiksniai

PM srities projektų vykdytojai teigiamai vertina supaprastintą dotacijų sistemą, kuri palengvino projektų administravimą ir paskatino pasitikėjimo organizacijomis kultūrą, kas leido skirti didesnę dėmesį sukurtiems rezultatams ir jų kokybei⁸¹.

Administracinę naštą dotacijų gavėjams taip pat sumažinti padėjo „Erasmus+“ akreditacija, kuri tarp profesinio mokymo įstaigų ypač populiari. Per visą akreditavimo sistemos veikimo laikotarpį, akreditacija buvo suteikta 49 iš 53 šiuo metu Lietuvoje veikiančių profesinio mokymo įstaigų⁸². Tai rodo, kad šios įstaigos yra parengusios tinkamas tarptautiškumo plėtros strategijas ir atitinka tarptautinių veiklų kokybės kriterijus. Kita vertus, akreditacijų sistema nesumažino naštos NA, nes atsirado poreikis organizuoti akreditacijų konkursus, vertinti itin sudėtingas šio konkurso paraiškas bei tikrinti ataskaitas.

PM atstovų teigimu, kylant problemoms ar neaiškumams NA efektyviai suteikia reikalingą pagalbą. Interviu respondentai teigiamai vertina NA organizuojamus susitikimus su projektų vykdytojais, ŠMPF puslapyje

⁷⁶ Programos biudžeto ir paraiškų finansavimo statistika pateikiama 7 Priede.

⁷⁷ ŠMPF, „Erasmus+ intelektualiniai produktai“, 2019.

⁷⁸ Programos biudžeto ir paraiškų finansavimo statistika pateikiama 7 Priede.

⁷⁹ Europos Komisija, „Erasmus+“ programos vadovas, 241 psl.

⁸⁰ Interviu su PM atstovais.

⁸¹ Ten pat.

⁸² ŠMPF duomenimis, 2014–2020 m. PM srityje akreditaciją gavo 40 organizacijų, 2021 m. – 4, 2022 m. – 5.

talpinamus virtualių mokymų įrašus ir seminarus, projektų pavyzdžius. Visgi kai kurie projektų vykdytojai ir koordinatoriai išreiškė poreikį rengti daugiau gyvų renginių ir praktinių užsiėmimų.

NA palankiai vertina „Dashboard“ įrankį, nes jis suteikia galimybę gauti informaciją apie visus švietimo ir mokymo sektoriaus programos dalyvius, įskaitant ir profesinio mokymo. Kita vertus, NA nuomone, „Dashboard“ pateikiama informacija turėtų būti labiau prioretizuojama, nes be specialaus pasirengimo (informacijos paieškos, filtrų naudojimo ir pan.) galima praleisti arba neteisingai interpretuoti svarbiausią informaciją. Taip pat „Dashboard“ duomenų bazėse pateikiami duomenys galėtų būti lengviau interpretuojami ir labiau orientuoti į sprendimų priėmimą: pavyzdžiui, tokios duomenų bazės kaip „Plagiarism Dashboard“ ir „Multiple Submissions and Double Funding Dashboard“, nors ir yra teigiamai vertinamos, tačiau be papildomos analizės jose pateikiama statistika yra nepanaudojama / sunkiai interpretuojama⁸³.

Kovos su sukčiavimu priemonės PM srityje laikomos efektyviomis – naudojamosi EK sukurtu plagiatų nustatymo įrankiu.

3.2.4. SUDERINAMUMAS

PM sektoriuje skirtingi programos veiksmai yra pakankamai suderinti, tačiau tarp skirtingų sričių bendradarbiavimas PM sektoriuje galėtų būti didesnis – per abu nagrinėjamus laikotarpius PM srityje buvo įgyvendintas vos vienas tarpsektorinių partnerystės projektas⁸⁴.

Kaip ir AM sektoriuje, programa „Erasmus+“ yra bene pagrindinis įrankis, suteikiantis galimybę profesinio mokymo įstaigoms plėtoti tarptautiškumo dimensiją. Be jos, profesinio mokymo įstaigos gali pasinaudoti „Nordplus“ programos paprogramiu „Nordplus Junior“, orientuotu į mokinių ir pedagogų mobilumą⁸⁵. Kita „Erasmus+“ programą papildanti, tačiau jos nedubliuojanti programa – Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano „Naujos kartos Lietuva“ lėšomis finansuojamas ir ESFA įgyvendinama nacionalinė mobilumo programa, suteikianti galimybę profesinio mokymo įstaigų mokiniams atvykti mokytis į sektorinį praktinio mokymo centrą iš kitų profesinio mokymo įstaigų, kurios tokio centro neturi⁸⁶.

3.2.5. EUROPINĖ PRIDĖTINĖ VERTĖ

Programoje dalyvaujantys profesinių mokyklų mokiniai, lyginant su nedalyvaujančiais, „Erasmus+“ programos dėka turi galimybę labiau patobulinti savo įgūdžius ir kompetencijas, užsienio kalbos įgūdžius, plėsti akiratį, įgyti pasitikėjimo, pagerinti socialinius įgūdžius – šie veiksniai padeda renkantis karjeros kelią ir siekiant greičiau įsidarbinti. Geopolitinių iššūkių kontekste absoliuti dauguma (94 proc.) programos dalyvių teigiamai vertina programos indėlį skatinant Europinę tapatybę, prisidedant prie europinių vertybių ugdymo⁸⁷.

Profesinio mokymo įstaigos programą vertina kaip galimybę plėsti partnerių tinklą Europoje, gerinti savo įstaigos žinomumą ir plėtoti tarptautiškumo dimensiją. Programoje dalyvaujančios organizacijos vertina „Erasmus+“ projektų teikiamą ES pridėtinę vertę: interviu respondentai pažymi, kad „Erasmus+“ programa

⁸³ Interviu su NA.

⁸⁴ „Erasmus+“ programos rezultatų duomenų bazė, Karaliaus Mindaugo profesinio mokymo centro projektas „European Partnership for Service Specialists“, 2014-2016, <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/projects/search/details/2014-1-LT01-KA200-000604>.

⁸⁵ „Nordplus“, „Nordplus Junior“, <https://www.nordplus.lt/programos/nordplus-junior>.

⁸⁶ ESFA, „Įgyk praktinių įgūdžių sektoriniame praktinio mokymo centre!“, 2023, <https://www.esf.lt/veiklos-sritys/nacionaline-mobilumo-programa/1187>.

⁸⁷ Išsami mobilumo mokymosi tikslais veiksmo poveikio dalyvių kompetencijoms statistika pateikiama 6 Priede.

leido pasiekti rezultatus, kurių nebuvo galima pasiekti vien tik regioninėmis ar nacionalinėmis programomis⁸⁸.

3.3. BENDRASIS UGDYMAS

3.3.1. AKTUALUMAS

Programa „Erasmus+“ siekiama per mobilumą mokymosi tikslais, taip pat bendradarbiavimą, skatinti kokybišką ir įtraukų mokymą(si), skatinti inovacijas ir padėti įgyti daugiau žinių, įgūdžių ir gebėjimų, reikalingų sparčiai besikeičiančioje, vis judesnėje, daugiakultūriškesnėje ir labiau skaitmenizuotoje visuomenėje⁸⁹. Šis poreikis aktualus ir ypač siejasi su Lietuvos nacionalinės politikos darbotvarka – Vyriausybės programos įgyvendinimo plane įtvirtintas siekis modernizuoti ir atnaujinti pedagoginių studijų programas, panaudojant skaitmenines technologijas, orientuojantis į platesnės specializacijos pedagogų rengimą ir tarptautiškumą, bendradarbiaujant su stipriausiais pasaulio pedagogų rengimo centrais, ir didinant skirtingų sričių profesionalų dalyvavimą pedagoginių studijų programose⁹⁰. Tai patvirtina, kad „Erasmus+“ programa prisideda prie Lietuvos strateginių tikslų įgyvendinimo.

2014 – 2020 M. PROGRAMOS ETAPAS | Per 2014–2020 metus daugiau kaip 3,6 tūkst. BU atstovų dalyvavo mobilumo mokymosi tikslais programose, stebėjo kitų darbą bei kėlė kvalifikaciją, o 12,6 tūkst. dalyvavo strateginių partnerystės projektuose⁹¹. Nors programa „Erasmus+“ šiame laikotarpyje numatė finansines priemones, skirtas socialiai pažeidžiamoms ir MGT grupėms (pavyzdžiui, buvo finansuojamos organizacijų ir (ar) dalyvių įtraukties rėmimo išlaidos⁹²), Lietuvoje šios grupės nebuvo pakankamai pasiekiamos. Pavyzdžiui, per visą 2014–2020 m. laikotarpį KA2 veiksmo projektuose dalyvavo 26 MGT asmenys⁹³.

2021 – 2027 M. PROGRAMOS ETAPAS | Nuo 2021 iki 2023 metų programa pasinaudojo daugiau nei 2,6 tūkst. dalyvių⁹⁴. Programa „Erasmus+“ tampa vis populiarsnė tarp mokytojų ir kitų mokyklinio švietimo darbuotojų⁹⁵. Kaip ir ankstesniame etape, MGT asmenys sudarė tik nedidelę dalį visų BU sektoriaus mobilumo dalyvių⁹⁶. Kita vertus, šio etapo programos siekis kuo labiau priartinti „Erasmus+“ prie sunkiau pasiekiamų visuomenės grupių BU sektoriuje atsispindi per strateginių partnerystės projektus – 28 proc. visų įgyvendintų arba vykdomų projektų susiję būtent su įtraukties bei įvairovės didinimu⁹⁷.

Apskritai, programa įnešė į BU bendruomenę daugiau žinių ir suvokimo apie HP. 2021–2027 m. laikotarpiu pastebimas didelis dėmesys šiems prioritetams – 44 iš 65 BU sektoriuje įgyvendintų ar vis dar įgyvendinamų KA2 projektų buvo susiję su HP, iš kurių 15 projektų susiję su įvairove ir įtrauktimi, 13 projektų – su skaitmenine transformacija, 14 projektų – aplinka bei kova su klimato kaita, 2 projektai – dalyvavimu demokratiname gyvenime ir pilietiniu dalyvavimu⁹⁸.

⁸⁸ Interviu su PM atstovais.

⁸⁹ Europos Komisija, „Erasmus+“ programos vadovas, 2023 m., 4-6 psl.

⁹⁰ XVIII-osios Vyriausybės programos įgyvendinimo planas, 13 psl.

⁹¹ ŠMPF 2023-10-31 duomenys pagal finansavimo (kvietimo) metus.

⁹² Skiriamos institucijai, atsižvelgiant į projekte planuojamų MGT dalyvių skaičių ir (arba) dalyviams, paraiškoje nurodžiusiems tokį poreikį. Plačiau: <https://erasmus-plus.lt/programa/svietimo-ir-mokymo-sritis/>

⁹³ ŠMPF 2023-10-31 duomenys pagal finansavimo (kvietimo) metus: 2014-2020 m. KA201 veikloje dalyvavo 1 spec. poreikių turintis asmuo, KA219 veikloje – 25.

⁹⁴ ŠMPF 2023-10-31 duomenys pagal finansavimo (kvietimo) metus. Pateikiamas tik KA1 dalyvių skaičius, nes nuo 2021 m. kvietimo KA2 dalyviai nebeįtraukiami į mobilumo statistiką.

⁹⁵ ŠMPF duomenys. Darbuotojai, išvykę iš Lietuvos pagal KA1 projektus: 2021 m. - 45, 2022 m. – 660, 2023 m. – 896.

⁹⁶ ŠMPF 2023-10-31 duomenys, pagal mobilumo pradžios metus. 2021-2023 m. laikotarpiu BU sektoriaus veiklose dalyvavo 2 577 dalyviai, iš kurių MGT – 5. Pastaba: Nuo 2021 m. kvietimo KA2 dalyviai nebeįtraukiami į mobilumo statistiką.

⁹⁷ Apskaičiuota Projekto vykdytojo, remiantis „Erasmus+“ rezultatų duomenų bazės 2024 m. vasario 2 d. duomenimis.

⁹⁸ „Erasmus+“ rezultatų duomenų bazės analizė, 2024 m. vasario 2 d. duomenys.

3.3.2. VEIKSMINGUMAS

Individualūs, instituciniai ir sisteminiai pokyčiai

2014 – 2020 M. PROGRAMOS ETAPAS | BU sektoriaus mobilumo dalyvių teigimu, individualiu lygmeniu „Erasmus+“ programa prisidėjo prie šių jų kompetencijų ugdymo: 96 proc. respondentų nuomone, programa prisidėjo prie jų socialinio sąmoningumo didinimo, 89 proc. programos metu tobulėjo kaip asmenybės, 88 proc. gerino savo karjeros kompetencijas, 82 proc. dalyvių įgijo Europos vertybių kompetencijų⁹⁹. Individualiu lygmeniu, programa leido pedagogams tobulinti jų kvalifikaciją, prisidėjo prie jų tarpkultūrinių ir profesinių kompetencijų plėtotės – mobilumo vizitų dėka jie turėjo galimybę susipažinti su kitomis kultūromis ir kitų šalių švietimo sistemomis, tapo atviresni pokyčiams ir naujų mokymo(si) metodų ir inovacijų taikymui¹⁰⁰. Dalyvavimas „Erasmus+“ mobilumo projektuose prisidėjo prie mokytojų pasitikėjimo ir savivertės augimo, kurie teigia jaučiantys pagarbą ir dėmesį įgytai patirčiai tiek iš mokinių, tiek iš jų tėvų pusės¹⁰¹. Pastebima, jog mokytojai dalyvavę mobilumo vizituose yra labiau linkę taikyti naujus inovatyvius mokymo metodus, integruoti informacinių ir ryšių technologijas ir / ar užsienio kalbą į savo mokymosi praktiką. Šie įgyti įgūdžiai ir kompetencijos prisideda prie mokymo kokybės gerinimo, kas savo ruožtu daro teigiamą poveikį tiek mokinių motyvacijai mokytis, tiek ir jų mokymosi pasiekimams. Strateginių partnerysčių projektai turi didelę įtaką mokyklų ugdymo turinio vystymui ir plėtrai, padeda mokykloms specializuotis konkrečioje temoje, skatina tarptautinę tinklaveiką bei įkvepia bendroms iniciatyvoms¹⁰². Apie Kretingos rajono švietimo centro sėkmingai įgyvendintą „Erasmus+“ projektą „Pasiruošk ateities karjerai“ ir jo rezultatus BU srityje skaitykite Priedas Nr. 5. Gerosios praktikos pavyzdžių analizė

2021 – 2027 M. PROGRAMOS ETAPAS | 2021-2023 m. absoliuti dauguma mobilumo dalyvių teigia tobulinę užsienio kalbos kompetencijas (vid. 99 proc.), socialinio sąmoningumo kompetencijas (vid. 93 proc. dalyvių), asmeninio tobulėjimo kompetencijas (vid. 88 proc.), karjeros kompetencijas (vid. 86 proc.), tinklaveikos kompetencijas (vid. 83 proc.)¹⁰³. Instituciniu lygmeniu, BU darbuotojų judumas skatina struktūrinę, kultūrinę ir strateginę mokyklų plėtrą. Visų pirma, respondentų teigimu, po „Erasmus+“ programos projektų į mokymosi turinį diegiami nauji ir inovatyvūs mokymosi metodai, dėl ko išauga darbo su mokiniais kokybė – jie labiau įsitraukia į mokymosi procesą, atlieka užduotis kūrybiškiau. Bendrai tarptautinės patirties įgavę mokytojai prisideda ne tik prie mokymo kokybės gerinimo, bet ir prie institucinių žinių gilinimo, projektų valdymo kompetencijos stiprinimo ir kt. Kaip vienas iš programos šalutinių poveikių taip pat minimas atsiradęs bendruomeniškumo jausmas ugdymo įstaigose – susipažinimas su kitų šalių kultūromis ir švietimo sistema stiprina komandinį darbą ir Lietuvos mokyklose. Be to, dalyvavimas projektuose lemia, jog tarp mokyklų atstovų atsiranda asmeniniai kontaktai, pradeda keistis tarpusavyje tiek darbine, tiek asmenine informacija – formuojasi skirtingų šalių mokyklų bendruomenės, atsiranda priklausymo Europai jausmas¹⁰⁴.

Rezultatyvumo veiksniai

BU sektoriuje, mobilumo vizitų rezultatyvumas priklauso nuo rezultatų sklaidos bei praktinio įgytų įgūdžių ir žinių taikymo. Tik aktyvus viešinimas bei mobilumo vizituose įgytos patirties perėmimo mechanizmai padeda užtikrinti, kad net ir tie mokytojai, kurie nedalyvavo „Erasmus+“ mobilumo veikloje galėtų efektyviai taikyti kolegų parvežtas žinias ir mokymo metodus. Kitas svarbus rezultatyvumo veiksnys – strateginių partnerysčių projektų tikslingumas ir mokyklų vadovų įsitraukimas, leidžiantis užtikrinti, kad

⁹⁹ Išsami mobilumo mokymosi tikslais veiksmo poveikio dalyvių kompetencijoms statistika pateikiama 6 Priede.

¹⁰⁰ Erasmus+“ programos KA1 veiksmo poveikio ir rezultatų tvarumo Lietuvos bendrojo ugdymo mokyklose tyrimo ataskaita, 2015, 77 psl., https://erasmus-plus.lt/wp-content/uploads/2021/02/I-Nacionalin%C4%97-ataskaita_LT.pdf.

¹⁰¹ Ten pat, 57 psl.

¹⁰² PPMI, „Erasmus+“ programos įgyvendinimo Lietuvoje tarpinis vertinimas, 17-18 psl.

¹⁰³ Išsami mobilumo mokymosi tikslais veiksmo poveikio dalyvių kompetencijoms statistika pateikiama 6 Priede.

¹⁰⁴ Interviu su BU srities atstovais.

įgyvendinami projektai yra naudingi ir reikalingi mokyklos bendruomenei, o jų metu sukurti produktai – plačiai pritaikomi jų mokykloje¹⁰⁵.

Lygiai taip pat svarbūs projektų vykdytojų pajėgumai ir projektų valdymo įgūdžiai bei kruopštus planavimas¹⁰⁶ – daugelis Lietuvos mokyklų neturi specialių tarptautinių ryšių ar projektų valdymo skyrių, todėl projektus dažnu atveju administruoja dalykų mokytojai, kuriems tai nėra jų pagrindinė veikla, už šią veiklą jie ne visuomet gauna atlygį. Kita vertus, net ir su turimais žmogiškaisiais ir administraciniais resursais BU paraiškų kokybė gerėja: pavyzdžiui, jei 2014 m. tik 55 proc. paraiškų, teikiamų bendrojo ugdymo personalo mobilumo veiklai (KA101) pasiekė minimalius kokybės reikalavimus, tai 2020 m. šis rodiklis siekė 93 proc. Strateginių partnerysčių bendrajame ugdyme (KA201) paraiškų kokybė irgi nežymiai pagerėjo: 2014 m. 88 proc., o 2020 m. 90 proc. paraiškų pasiekė minimalius kokybės reikalavimus¹⁰⁷.

Mobilumo projektų rezultatyvumui taip pat įtakos turi pasirengimas vizitui ir programoje dalyvaujančių pedagogų darbo stažas. Trumpesnį laiką mokykloje dirbantys pedagogai labiau linkę kelti kvalifikaciją, užmegzti ryšius su užsienyje dirbančiais mokytojais, turi geresnius anglų kalbos įgūdžius ir yra atviresni naujovėms¹⁰⁸.

Rezultatų viešinimo veiksmingumas

Vertinant projekto rezultatų viešinimo veiksmingumą, respondentų nuomone, informacijos sklaida vykdoma aktyviai – bendradarbiaujant su savivaldybėmis, dalinamasi projekto patirtimi ir sėkme tiek savivaldybių, tiek mokyklų internetinėse svetainėse, vietinėje spaudoje, taip pat konferencijų metu¹⁰⁹. Visgi tyrimai rodo, kad tradicinės projektų rezultatų viešinimo formos galėtų būti keičiamos paveikesnėmis viešųjų ryšių technikomis, orientuojantis į veiklas, galinčias įtakoti gilumines mokytojų nuostatas¹¹⁰.

Covid-19 pandemijos poveikis programai

Kaip ir kituose švietimo ir mokymo sektoriuose, Covid-19 pandemija turėjo neigiamos įtakos mobilumui mokymosi tikslais bei strateginių partnerysčių projektų įgyvendinimui, tačiau biudžeto perskirstymas, lankstus ir greitas reagavimas padėjo išlaikyti veiklų tęstinumą. Pasibaigus pandemijai, pastebimas BU sektoriaus aktyvumo augimas – 2023 m. tiek mobilumo, tiek strateginių partnerysčių projektams NA gavo ženkliai daugiau paraiškų nei pandeminiiais 2020-2021 metais. Kaip ir kitose švietimo ir mokymo srityse, BU mokytojai aktyviai dalyvauja mobilumo programoje mokymosi tikslais: nuo 2020 m. iki 2023 m. tokių mokytojų skaičius išaugo 9 kartus¹¹¹. Tai rodo, kad nepaisant pandemijos metu patirto nuosmukio ir veiklų sulėtėjimo, BU sektoriaus susidomėjimas „Erasmus+“ programa išlieka.

3.3.3. EFEKTYVUMAS

Programos veiksmų ekonominis efektyvumas

2014 – 2020 M. PROGRAMOS ETAPAS | BU yra vienas iš mažiausiai finansuojamų „Erasmus“ programos sektorių. 2014-2020 m. programoje BU buvo skiriama apie 30,2 mln. Eur, t. y. mažiau nei 18 proc. visų švietimo ir mokymo veiklai skirtų lėšų (arba 15,8 proc. viso programos biudžeto), iš kurių mobilumui mokymosi tikslais buvo skirta 6,5 mln. Eur, strateginėms partnerystėms – 9,4 mln. Eur, o KA2 veiksmo mokyklų mainams – 14,2 mln. Eur.

¹⁰⁵ Ten pat.

¹⁰⁶ Erasmus+“ programos KA1 veiksmo poveikio ir rezultatų tvarumo Lietuvos bendrojo ugdymo mokyklose tyrimo ataskaita, 2015, 27 psl.

¹⁰⁷ ŠMPF duomenys.

¹⁰⁸ PPMI, „Erasmus+“ programos įgyvendinimo Lietuvoje tarpinis vertinimas, 19 psl.

¹⁰⁹ Interviu su savivaldybių ir BU sektoriaus atstovais.

¹¹⁰ Erasmus+“ programos KA1 veiksmo poveikio ir rezultatų tvarumo Lietuvos bendrojo ugdymo mokyklose tyrimo ataskaita, 62 ir 81 psl.

¹¹¹ ŠMPF duomenys. Darbuotojai, išvykę iš Lietuvos pagal KA1 projektus: 2014 m. – 71, 2015 – 330, 2016 – 341, 2017 m. – 427, 2018 m. – 457, 2019 m. – 642, 2020 m. – 102, 2021 m. – 45 (+497 iš 2014–2020 m. programos), 2022 m. – 660 (+645 iš 2014–2020 m. programos), 2023 m. – 896 (+35 iš 2014–2020 m. programos).

Iš visų švietimo ir mokymo sektorių, BU sektoriuje finansuojamų paraiškų dalis viena iš mažiausiai tenkinančių paklausą – 2014-2020 m. programos etape finansuota 31 proc. paraiškų. Bendrojo ugdymo personalo mobilumo veiklai (KA101) finansavimą gavo vidutiniškai 34 proc. visų bendrojo ugdymo mokyklų, nors šis rodiklis kasmet vis augo – jei 2014 m. finansuota vos 20 proc. visų paraiškų, tai laikotarpio pabaigoje finansuotų paraiškų dalis siekė 46 proc. Bendrojo ugdymo strateginių partnerysčių veiksmu (KA201) vidutiniškai finansuota 39 proc. visų gaunamų paraiškų, o tarpmokyklinių strateginių partnerysčių (KA219) ir mokyklų mainų strateginių partnerysčių (KA229) veiksmuose finansuota kiek mažiau - apie 33 proc. visų gaunamų paraiškų. Nagrinėjamu laikotarpiu, paraiškų bendrojo ugdymo strateginėms partnerystėms skaičius laipsniškai augo, ir 2020 m. buvo gautas rekordinis paraiškų kiekis, tačiau finansuota paraiškų dalis išliko panaši kaip 2019 m.¹¹².

2021 – 2027 M. PROGRAMOS ETAPAS | Naujajame programos etape BU iš viso buvo skirta 19 mln. Eur, t.y. 14,3 proc. viso švietimo ir mokymo sričiai skirtų lėšų (arba 13,2 proc. viso programos biudžeto), kurios panašia proporcija kaip ankstesniame etape buvo skirtos KA1 ir KA2 veiksmui, atitinkamai 10,1 mln. Eur ir 8,9 mln. Eur. Lyginant su ankstesniu etapu, biudžeto dalis KA1 veiksmo veikloms išaugo kone dvigubai - nuo 5,5 iki 13,6 proc., o KA2 veiksmui atitinkamai sumažėjo – nuo 47,5 iki 32,5 proc. viso programos veiksmams skiriamo biudžeto. Tokį reikšmingą proporcijų pasikeitimą didžiąja dalimi lėmė tai, jog naujame programos etape moksleivių mainų veikla (KA229) buvo perkelta į KA1 veiksmą.

2021-2027 m. programos etape finansuojamų paraiškų dalis BU sektoriuje šiek tiek didesnė ir geriau tenkina itin sparčiai augančią paklausą – finansuojama 52 proc. visų gaunamų paraiškų. Finansuojami beveik visi bendrojo ugdymo mobilumo projektai akredituotoms organizacijoms (KA121)¹¹³ ir didžioji dalis (vid. 83 proc.) bendrojo ugdymo trumpalaikių mobilumo projektų (KA122). Kita vertus, strateginių partnerysčių finansuota reikšmingai mažiau nei įprastai – bendrojo ugdymo mažos apimties partnerysčių projektų (KA210) 2021 m. finansuota 46 proc., 2022 m. – vos 8 proc., nors gautų paraiškų skaičius šiai veiklai patvirtina, kad šios veiklos patrauklumas ir poreikis itin aukštas (2021 m. gautos 35 paraiškos, 2022 m. 108 paraiškos, 2023 m. – 130 paraiškų). Bendrojo ugdymo bendradarbiavimo partnerysčių projektų (KA220) finansuojama kiek daugiau, tačiau irgi nepakankamai, kad tenkintų augančią paklausą – 2021 m. finansuota 55 proc., 2022 m. – 25 proc. visų gaunamų paraiškų¹¹⁴. BU sektoriaus KA2 veiksmo finansuojamų paraiškų sėkmės rodiklis itin žemas – finansuojama vos 16 proc. gaunamų paraiškų¹¹⁵.

Kaip ir kituose švietimo ir mokymo sektoriuose, 2023 m. BU sektoriuje pastebimas ryškus gaunamų paraiškų skaičiaus augimas – jį galima paaiškinti tuo, kad naujojo etapo programa „Erasmus+“ geriau tenkina bendrojo ugdymo poreikius, pavyzdžiui, programos dalyviams itin patrauklūs trumpalaikiai mobilumo projektai ir mažos apimties strateginės partnerystės. Kita vertus, nors atrodytų, jog programa gerai tenkina mobilumo mokymosi tikslais paklausą, tačiau nacionalinės agentūros atkreipia dėmesį, kad didelė dalis mokyklų mainų paraiškų (ankstesniame etape – buvusi KA229 veikla) buvo nekokybiškos ir negalėjo būti finansuotos, nes buvo orientuotos ir parengtos ne tam veiksmui.

Tyrimo metu išanalizuoti duomenys indikuoja, kad BU sektoriui skiriamos programos „Erasmus+“ lėšos yra nepakankamos, lyginant su poreikiu, kuris, ypač strateginėms partnerystėms BU srityje, itin didelis. Tą taip pat interviu metu patvirtina BU sektoriaus ir NA atstovai. Individualiu lygmeniu, interviu dalyviai akcentuoja, kad neretai pritrūksta lėšų kelionėms – jų teigimu, tvarka, kuria remiantis skiriama pinigų suma konkrečiam atstumui nukeliauti, nėra tinkama, atsižvelgiant į tai, jog dėl COVID-19 pandemijos bei Rusijos agresijos prieš Ukrainą kelionių išlaidos reikšmingai augo.

Kiti efektyvumą lemiantys veiksniai

¹¹² Programos biudžeto ir paraiškų finansavimo statistika pateikiama 7 Priede.

¹¹³ ŠMPF duomenys. 2021 m. finansuota 100 proc., 2022 m. – 95 proc., 2023 m. – 100 proc.

¹¹⁴ ŠMPF duomenys. Pastaba: 2023 m. duomenys negalutiniai.

¹¹⁵ Programos biudžeto ir paraiškų finansavimo statistika pateikiama 7 Priede.

BU sektoriaus atstovai teigiamai vertina NA taikomas priemones, skirtas stebėti ir remti pareiškėjus – interviu dalyvių nuomone, tiek NA organizuojami mokymai ir renginiai, tiek agentūros specialistų teikiamos konsultacijos telefonu ir el. paštu yra patogios ir efektyvios.

„Erasmus+“ akreditacija tarp BU įstaigų įgauna pagreitį – jei 2020 m. buvo akredituotos tik 5, tai 2021 m. akreditaciją įgijo 16 bendrojo ugdymo įstaigų, o 2022 m. – net 38 bendrojo ugdymo įstaigos¹¹⁶. Anot interviu dalyvių, supaprastintų dotacijų ir akreditavimo sistema Lietuvoje labai pasiteisino, nes paraiškų tiekėjams ir projektų vykdytojams supaprastino ir pagreitino procedūras. Kita vertus, NA pripažįsta, kad pats akreditacijų organizavimas nepalengvino darbo NA, nes rengiamos itin sudėtingos ir ilgos paraiškos. Taip pat NA įžvelgia riziką, jog per artimiausius kelerius metus agentūra gali pasiekti ribą, kai turimo biudžeto lėšų nepakaks visų akredituotų mokyklų prašomoms dotacijoms patenkinti, arba nebeliks lėšų akreditacijos neturinčioms mokykloms. NA teigimu, tam, kad akreditacijos veiktų pagal jų pradinį tikslą ir koncepciją, reikalingas didesnis biudžetas BU srities mobilumo projektams finansuoti.

Bendrojo ugdymo srities projektų vykdytojai IT aplinką vertina iš esmės teigiamai, tiesa, respondentai pripažįsta, jog ją būtų galima patobulinti – pavyzdžiui, sistema galėtų mažiau strigti, taip pat galėtų būti labiau susieta su kursų organizatorių duomenų baze siekiant, kad duomenų suvedimas į IT aplinką būtų paprastesnis ir greitesnis. Visgi kai kurie interviu dalyviai dalinasi neigiama patirtimi susijusia su „Beneficiary module“ sistema, kai užpildžius paraišką viska informacija pradingdavo ir reikėdavo vėl viską pildyti iš naujo¹¹⁷.

BU sektoriaus atstovai nėra susidūrę su sukčiavimo atvejais, pedagogai atidžiai renka informaciją, tikrinami sąskaitų rekvizitai. NA BU sektoriuje taiko tas pačias kovos su sukčiavimu priemones, kaip ir kituose švietimo ir mokymo sektoriuose, taigi jų efektyvumas yra panašus.

3.3.4. SUDERINAMUMAS

Skirtingi programos „Erasmus+“ veiksmai BU srityje papildo vienas kitą, sąveika su kitais sektoriais taip pat yra pakankama: nagrinėjamu laikotarpiu aukštosios mokyklos įgyvendino kelis bendrus strateginių partnerystės projektus su gimnazijomis, pradinėmis mokyklomis, lopšeliais-darželiais ir užsienio partneriais¹¹⁸.

Kalbant apie programos suderinamumą su kitomis panašiomis programomis, svarbu pažymėti, kad Lietuvos mokytojai, ypatingai iš regioninių mokyklų, ne visuomet turi finansinių galimybių patys susimokėti už seminarus ir kvalifikacijos kėlimą užsienyje. Todėl „Erasmus+“ programa yra pagrindinis instrumentas, remiantis bendrojo ugdymo įstaigų ir kitų BU srityje veiklą vykdančių organizacijų tarptautiškumą ir institucinę plėtrą bei suteikiantis galimybę BU mokyklų mokiniams ir mokytojams pasisemti tarptautinės patirties, tobulinti savo kompetencijas ir užmegzti ryšius su kitų šalių mokyklomis. Be Erasmus+, kaip ir PM sektoriuje, kai kurios Lietuvos mokyklos dar dalyvauja jau minėtoje „Nordplus Junior“ programoje, bet jos apimtys ir poveikis yra daug mažesni.

3.3.5. EUROPINĖ PRIDĖTINĖ VERTĖ

Kaip ir kituose švietimo ir mokymo sektoriuose, BU programos „Erasmus+“ dalyviai itin pozityviai vertina Europinių vertybių svarbą – mobilumo dalyvių apklausų duomenimis, vidutiniškai 83 proc. BU sektoriaus dalyvių teigia, kad programa teigiamai prisidėjo prie jų Europinių vertybių ugdymo, o 2023 m. duomenimis taip mano rekordinė dalis – net 97 proc. programos dalyvių¹¹⁹.

Respondentų nuomone, užmegztos pažintys ir partnerystės didina Europos vienybę ir leidžia pasijausti Europos dalimi. Trumpai tariant, gerosios patirties dalijimasis su Europos partneriais leidžia greičiau ir

¹¹⁶ ŠMPF duomenimis, 2020 m. – 5, 2021 m. – 16, 2022 m. – 38 bendrojo ugdymo įstaigoms buvo suteikta akreditacija.

¹¹⁷ Interviu su BU atstovais.

¹¹⁸ Erasmus+ rezultatų duomenų bazė, Projektas „EXPeriential EDUcation COMpetence“ ir projektas „Inclusive Education: Socio-Psychological, Educational and Social Aspects“.

¹¹⁹ Išsami mobilumo mokymosi tikslais veiksmo poveikio dalyvių kompetencijoms statistika pateikiama 6 Priede.

bendru europiniu būdu spręsti aktualias problemas, ugdyti naujus įgūdžius, suvienyti geriausius specialistus bendrų inovatyvių tikslų siekimui švietimo srityje, ypatingai siekiant įgyvendinti horizontaliuosius prioritetus.

Lietuvoje, programa „Erasmus+“ galėtų atnešti dar didesnę poveikį BU sektoriuje, jeigu būtų dedamos didesnės pastangos kuo labiau įtraukti sunkiai pasiekiamas visuomenės grupes. NA atstovų teigimu, tą būtų galima pasiekti aktyviau viešinant įtraukiojo mobilumo pavyzdžius ar sėkmės istorijas, kurie galėtų tapti sektiniais pavyzdžiais mažiau galimybių turintiems asmenims, taip pat per projektų vykdytojų švietimą ir informavimą apie galimas priežastis, kurios trukdo ir atgraso MGT nuo dalyvavimo „Erasmus+“ mobilumo veiklose¹²⁰. Taip pat tyrimai rodo, kad prie įtraukties ir įvairovės didinimas Lietuvoje reikšmingai paspartėtų, jei ugdymo įstaigų strateginiuose dokumentuose ir planuose šis prioritetas būtų susietas su tarptautinio mobilumo veikla¹²¹.

3.4. SUAUGUSIŲJŲ ŠVIETIMAS

3.4.1. AKTUALUMAS

Suaugusiųjų švietimo (toliau – SŠ) srityje programa „Erasmus+“ mokymosi visą gyvenimą priemonėmis siekia sumažinti įgūdžių spragas ir darbo jėgos trūkumą, gerinti pedagogų ir kitų SŠ darbuotojų kompetencijas, skatinti įvairaus amžiaus suaugusiuosius įgyti svarbių įgūdžių ir bendrųjų gebėjimų, reikalingų tam, kad jie būtų atsparūs ir gebėtų prisitaikyti prie pokyčių ir nežinomybės¹²². Tikslas sukurti nuolat besimokančią visuomenę, sudaryti sąlygas asmenims, norintiems keisti ar kelti kvalifikaciją išskiriamas ir pagrindiniuose Lietuvos strateginiuose dokumentuose¹²³. Bendrai ES šalių kontekste Lietuva SŠ srityje užima gana žemas pozicijas (2022 m. 20 pozicija ES). Remiantis turimais duomenimis, tik 8,5 proc. 25–64 metų amžiaus suaugusiųjų buvo įgiję mokymosi patirties per pastarąsias 4 savaites, o ES vidurkis yra 11,9 proc.¹²⁴. Taigi, programa „Erasmus+“ prisideda prie Lietuvos mokymosi visą gyvenimą rodiklių gerinimo ir strateginių tikslų SŠ srityje įgyvendinimo.

2014 – 2020 M. PROGRAMOS ETAPAS | Programos žinomumas kasmet vis augo: jei 2014 m. vos 84 suaugusiųjų švietimo sektoriaus darbuotojai dalyvavo „Erasmus+“ programos mobilumo mokymosi tikslais veikloje, tai 2020 m. – 167. Ta pati tendencija stebima analizuojant ir SŠ KA2 veiksmo statistiką: 2014 m. KA2 veiksmo dalyvavo 16 dalyvių, o 2020 m. – 198. SŠ įstaigų, įsitraukusių į KA2 strateginių partnerystės projektus, skaičius taip pat išaugo dvigubai¹²⁵. Per visą 2014–2020 metų laikotarpį, programoje iš viso dalyvavo 0,9 tūkst. SŠ KA1 veiksmo dalyvių, iš kurių 0,8 proc. sudarė spec. poreikių turintys asmenys. KA2 veiksmo dalyvavo 0,7 tūkst. SŠ dalyvių, iš kurių su spec. poreikiais – 0,6 proc.¹²⁶ Šis rodiklis žemesnis nei kituose švietimo ir mokymo sektoriuose, nes SŠ srityje programa apėmė tik personalo mobilumą.

2021 – 2027 M. PROGRAMOS ETAPAS | Nagrinėjamu laikotarpiu mobilumo programos galimybėmis jau spėjo pasinaudoti daugiau nei 0,7 tūkst. SŠ įstaigų darbuotojų ir besimokančių asmenų¹²⁷, o 2021 m. į KA2

¹²⁰ Interviu su NA.

¹²¹ ŠMPF, „Inclusive Mobility“, 2023.

¹²² Europos Komisija, „Erasmus+“ programos vadovas, 6, 246-247 psl.

¹²³ Pavyzdžiui, LR Vyriausybės programoje, NPP, „Lietuva 2050“, ŠMSM darbotvarkėje.

¹²⁴ Eurostat, „Adult learning statistics“, 2022, https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Adult_learning_statistics#:~:text=In%202022%2C%20the%20proportion%20of,in%202020%2C%20see%20Table%201.

¹²⁵ ŠMPF 2023-10-31 duomenys. 2014 m. SŠ organizacijų KA2 projektų koordinatorių skaičius siekė 5, 2020 m. – 12; 2014 m. SŠ organizacijų KA2 projektų partnerių skaičius siekė 29, 2020 m. – 70.

¹²⁶ ŠMPF 2023-10-31 duomenys pagal finansavimo (kvietimo) metus. 2014-2020 m. laikotarpiu KA104 veikloje dalyvavo 853 asmenys, iš kurių 7 turintys spec. poreikių; KA204 veikloje iš viso dalyvavo 702 asmenys, iš kurių turintys spec. poreikių – 45.

¹²⁷ ŠMPF 2023-10-31 duomenys pagal finansavimo (kvietimo) metus. Pateikiamas tik KA1 dalyvių skaičius, nes nuo 2021 m. kvietimo KA2 dalyviai nebeįtraukiami į mobilumo statistiką.

projektus įsitraukė rekordinis skaičius SŠ institucijų¹²⁸. Kaip ir kituose sektoriuose, programa „Erasmus+“ numato finansines priemones, skirtas įtraukti SŠ institucijų besimokančių asmenis ir darbuotojus, kurie priskiriami soc. pažėdžiamoms ir MGT grupėms¹²⁹. MGT asmenų dalis, dalyvavusių mobilumo mokymosi tikslais veiklose, kol kas siekia 1,4 proc. visų SŠ KA1 veiksmo dalyvių¹³⁰.

SŠ srityje dabartiniame „Erasmus+“ programos finansavimo laikotarpyje Lietuvoje matyti didelis dėmesys HP. 31 iš 56 jau įgyvendintų arba vykdomų projektų yra susiję su bent vienu iš minėtų keturių HP: skaitmenine transformacija – 15 projektų, įtrauktimi ir įvairove – 9, aplinka ir kova su klimato kaita – 7¹³¹.

3.4.2. VEIKSMINGUMAS

Individualūs, instituciniai ir sisteminiai pokyčiai

Vertinimo metu analizuoti duomenys atskleidžia, kad mobilumo metu dalyviai patyrė padidėjusį sąmoningumą, atvirumą naujoms patirtims, profesinį augimą, didesnę motyvaciją toliau mokytis ir įkvėpimą veikti tobulinant suaugusiųjų mokymąsi.

2014 – 2020 M. PROGRAMOS ETAPAS | SŠ sektoriaus 2014-2020 m. „Erasmus+“ programos dalyvių ataskaitų duomenys atskleidžia, kad mobilumo dalyviai itin gerai vertina mobilumo programą ir jos poveikį jų kompetencijų ugdymui: 97 proc. teigia, kad programa turėjo teigiamą poveikį jų profesinėms kompetencijoms, 87 proc. mano, kad programa prisidėjo prie jų karjeros kompetencijų, 97 proc. nuomone, programa turėjo teigiamą įtaką užsienio kalbos įgūdžiams, 89 proc. respondentų teigia pagerinę asmeninio tobulėjimo kompetencijas, daugiau nei 88 proc. dalyvių teigia tapę socialiai ir politiškai sąmoningesni¹³². Instituciniu lygmeniu, programa prisidėjo prie tarptautinio bendradarbiavimo partnerystės tinklo plėtos, nuosekliai plėtojamoms tarptautiškumo dimensijoms¹³³. Dalyvavimas projektuose padeda SŠ įstaigoms tapti tam tikros tematikos kompetencijų centrais, pavyzdžiui, Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos įgyvendintas „Erasmus+“ projektas „Medijų raštingumo ugdymas atsakingam pilietiškumui“ padėjo jai tapti medijų raštingumo ugdymo kompetencijų centru, ugdė suaugusiųjų medijų raštingumą ir kritinio mąstymo įgūdžius. Plačiau apie gerąją praktiką pripažintą projektą skaitykite Priedas Nr. 5. Gerosios praktikos pavyzdžių analizė Nors programos mastas SŠ sektoriuje vertintinas kaip pernelyg mažas, kad būtų pastebimi sisteminio lygmens pokyčiai, kai kurie projektai vertinami kaip prisidedantys prie Lietuvos suaugusiųjų švietimo sistemos tobulinimo¹³⁴.

2021 – 2027 M. PROGRAMOS ETAPAS | Nagrinėjant naujos kartos programos „Erasmus+“ programos dalyvių ataskaitų duomenis, pastebima, kad SŠ sektoriaus mobilumo dalyviai tobulina panašias kompetencijas kaip ir ankstesniu laikotarpiu: 99 proc. pagerino užsienio kalbos įgūdžius, 86 proc. mano, kad programa turėjo teigiamą poveikį jų karjeros kompetencijoms, 91 proc. dalyvių ėmė labiau vertinti ES vertybes, 92 proc. respondentų patobulino savo tinklaveikos kompetencijas, 95 proc. tapo politiškai sąmoningesni, 91 proc. dalyvių patobulėjo kaip asmenybės¹³⁵. Instituciniu lygmeniu asmenų mobilumas leidžia susipažinti su kitokia praktika, suvokti bendradarbiavimo su tarptautiniais partneriais svarbą. Žinios ir įgūdžiai, įgyti mobilumo programos metu, integruojami į suaugusiųjų mokymo programas, dėl to suaugusiųjų švietimo

¹²⁸ ŠMPF 2023-10-31 duomenys. 2021 m. SŠ organizacijų KA2 projektų koordinatorių skaičius siekė 26, 2021 m. – 16, 2023 m. – 7 (duomenys negalutiniai); 2021 m. SŠ organizacijų KA2 projektų partnerių skaičius siekė 126, 2022 m. – 74, 2023 – 22 (duomenys negalutiniai).

¹²⁹ Pavyzdžiui, finansuojamos šių organizacijų ir (ar) dalyvių įtraukties rėmimo išlaidos, skiriamos institucijai, atsižvelgiant į projekte planuojamų mažiau galimybių turinčių dalyvių skaičių ir (arba) dalyviams, paraiškoje nurodžiusiems tokį poreikį. Daugiau informacijos: <https://erasmus-plus.lt/programa/svietimo-ir-mokymo-sritis/>

¹³⁰ ŠMPF duomenys. 2021-2023 m. KA1 veiksmo veiklose iš viso dalyvavo 725 SŠ dalyviai, iš kurių MGT – 10. Pastaba: Nuo 2021 m. kvietimo KA2 dalyviai neįtraukiami į mobilumo statistiką. 2023 m. duomenys negalutiniai.

¹³¹ „Erasmus+“ rezultatų duomenų bazės analizė, 2024 m. vasario 2 d. duomenys.

¹³² Išsami mobilumo mokymosi tikslais veiksmo poveikio dalyvių kompetencijoms statistika pateikiama 6 Priede.

¹³³ Interviu su SŠ atstovais, PPMI, „Erasmus+“ programos įgyvendinimo Lietuvoje tarpinis vertinimas, 2017, 21 psl.

¹³⁴ ŠMPF, „Turi specialiųjų poreikių? Galimybės ribų nėra“, 2019, <https://erasmus-plus.lt/wp-content/uploads/2019/09/Specialiuju-poreikiu-leidinys-su-virseliu.pdf>.

¹³⁵ Išsami mobilumo mokymosi tikslais veiksmo poveikio dalyvių kompetencijoms statistika pateikiama 6 Priede.

paslaugas teikiančiose įstaigose atsirado daugiau praktinių veiklų, teikiamos kokybiškesnės paslaugos besimokantiems, kartu pastebimas mokymosi apimčių augimas, didesnis besimokančiųjų pasitenkinimas¹³⁶.

Rezultatyvumo veiksniai

SŠ sektoriuje, kaip ir BU atveju, programos veiksmų rezultatyvumas didele dalimi priklauso nuo mobilumo projektų metu įgytos patirties viešinimo ir sklaidos bei praktinio įgytų įgūdžių ir žinių taikymo. Lygiai taip pat svarbūs projektų vykdytojų pajėgumai ir projektų valdymo įgūdžiai – SŠ įstaigos nėra pajėgios steigti dedikuotus tarptautinių ryšių ar projektų valdymo skyrius, todėl kaip ir BU sektoriuje, projektams paraiškas rengia ir juos administruoja SŠ įstaigų darbuotojai.

Mobilumo programų kokybei įtakos taip pat turi SŠ įstaigų darbuotojų amžius ir anglų kalbos žinių lygis. Interviu dalyviai pastebi, kad darbuotojų anglų kalbos žinių trūkumas dažnai tampa barjeru, demotyvuojančiu dalyvauti projektuose, tačiau yra atvejų, kai „Erasmus+“ programos dėka dalyvių anglų kalbos įgūdžiai reikšmingai patobulėjo ir leido imtis naujų veiklų¹³⁷.

Covid-19 pandemijos poveikis programai

Kaip ir kituose švietimo ir mokymo sektoriuose, Covid-19 pandemija turėjo neigiamos įtakos SŠ sektoriaus mobilumui bei strateginių partnerystės projektų įgyvendinimui. Šiems iššūkiams atliepti taikytas biudžeto perskirstymas, veiklų įgyvendinimo terminų pratęsimas, nuotoliniu būdu organizuojami susitikimai bei lankstumas tiek iš EK, tiek iš NA pusės padėjo užtikrinti sklandų veiklų vykdymą.

Kaip ir kituose švietimo ir mokymo sektoriuose, pasibaigus pandemijai pastebimas reikšmingai išaugęs SŠ įstaigų darbuotojų susidomėjimas „Erasmus+“ programa: 2020 m. „Erasmus+“ mobilumo programoje dalyvavo 39 darbuotojai, o 2023 m. 8 kartus daugiau – 326¹³⁸. Tai įrodo augantį SŠ srities specialistų aktyvumą ir poreikį kelti savo kvalifikaciją.

3.4.3. EFEKTYVUMAS

Programos veiksmų ekonominis efektyvumas

2014 – 2020 M. PROGRAMOS ETAPAS | SŠ buvo mažiausiai finansuotas „Erasmus+“ programos sektorius. Ankstesnės kartos programoje SŠ buvo skirta apie 10 mln. Eur, t. y. mažiau nei 6 proc. visų švietimo ir mokymo veiklai skirtų lėšų (arba 5,2 proc. viso programos biudžeto), iš kurių 15 proc. (1,5 mln. Eur) atiteko KA1 veiksmui, o didžioji dalis – 85 proc. (8,5 mln. Eur) – KA2 veiksmo veikloms. 2014-2020 m. KA1 veiksmui buvo skirta 1,3 proc. viso šiam veiksmui skirto biudžeto, tuo tarpu KA2 veikloms SŠ sektoriui buvo skirta ženkliai daugiau – 17,1 proc.

SŠ sektoriuje finansuojamų paraiškų dalis yra pati mažiausia ir nepakankamai tenkina augančią paklausą – 2014-2020 m. programos etape finansuotų paraiškų sėkmės koeficientas siekė 0,34. Pareiškėjų, gavusių finansavimą suaugusiųjų švietimo personalo mobilumo veiklai (KA104), skaičius palaipsniui augo, tačiau nepakankamai, kad tenkintų augančią paklausą. SŠ sektoriaus KA1 veiksmo sėkmės koeficientas – 0,36. Gaunamų paraiškų suaugusiųjų švietimo strateginėms partnerystėms (KA204) skaičius 2014-2019 m. laikotarpiu svyravo nuo 19 iki 27 paraiškų per kvietimo metus, iš kurių finansuota 5-11 paraiškų. 2020 m. stebimas trigubai didesnis paraiškų skaičius, tačiau iš jų finansuota mažiau nei trečdalis. Paklausa SŠ strateginėms partnerystėms taip pat nėra pakankamai patenkinama – sėkmės rodiklis siekė 0,32. Lyginant su kitais švietimo ir mokymo sektoriais, SŠ paraiškų kokybė buvo žemesnio lygio, tačiau nuosekliai gerėjanti: pavyzdžiui, SŠ strateginės partnerystės (KA204) veiklai teikiamų paraiškų, pasiekusių minimalius kokybės reikalavimus, dalis 2014 m. siekė 53 proc., o 2020 m. – 76 proc. Mobilumo veiklai teikiamos paraiškos

¹³⁶ Interviu su SŠ atstovais.

¹³⁷ Ten pat.

¹³⁸ ŠMPF duomenys. Darbuotojai, išvykę iš Lietuvos pagal KA1 projektus: 2014 m. – 15, 2015 – 82, 2016 – 61, 2017 m. – 94, 2018 m. – 130, 2019 m. – 148, 2020 m. – 39, 2021 m. – 10 (+154 iš 2014-2020 m. programos), 2022 m. – 298 (+130 iš 2014-2020 m. programos), 2023 m. – 326.

kokybiškesnės: 2014 m. 82 proc. suaugusiųjų švietimo personalo (KA104) veiklai teikiamų paraiškų pasiekė minimalius kokybės reikalavimus, o 2020 m. - net 95 proc.¹³⁹

Kaip ir kituose švietimo ir mokymo sektoriuose, KA1 veiksmo efektyvumas didžiausias, tačiau jį kiekybiškai įvertinti sudėtinga, nes tiek biudžeto dalis, tiek dalyvių skaičius, nors ir augantis¹⁴⁰, vis tiek nepasiekia kritinės masės, kuri leistų objektyviai pamatuoti poveikį ir įvertinti efektyvumą. Tuo tarpu strateginės partnerystės kuria pridėtinę vertę įstaigoms auginant jų darbo kultūrą, tačiau kyla ir iššūkių. Pavyzdžiui, susiduriama su anksčiau minėta „paraiškų fabrikų“ problema; be to, tyrimai rodo, kad SŠ KA2 projektų rezultatų panaudojamumas pats mažiausias iš visų švietimo ir mokymo sektorių¹⁴¹. Kita vertus, „Erasmus+“ projektų poreikis SŠ srityje yra itin aukštas – tą patvirtina augantis paraiškų skaičius ir itin žemos Lietuvos pozicijos suaugusiųjų mokymosi srityje (pavyzdžiui, Lietuvos mokymosi visą gyvenimą rodikliai yra vieni iš žemiausių tarp ES šalių¹⁴²).

2021 – 2027 M. PROGRAMOS ETAPAS | Per trejus naujo etapo programos įgyvendinimo metus, SŠ jau buvo skirta 9,6 mln. Eur, t.y. kiek mažiau nei 7,2 proc. viso švietimo ir mokymo sričiai skirtų lėšų (arba 6,7 proc. viso programos biudžeto). KA1 mobilumui mokymosi tikslais atiteko 2,5 mln. Eur, o KA2 veiksmui – 7,1 mln. Eur. Naujos kartos programoje SŠ sektoriui buvo skiriama didesnė biudžeto dalis – atitinkamai 3,4 proc. KA1 veiksmui ir 25,9 proc. KA2 veiksmui. Naujame „Erasmus+“ programos etape finansuojamų paraiškų dalis SŠ sektoriuje taip pat šiek tiek didesnė, tačiau vis tiek nepakankamai tenkina paklausą – finansuojamų paraiškų sėkmės koeficientas siekia 0,47.

Naujojo etapo „Erasmus+“ programa ženkliai daugiau dėmesio skiria SŠ mobilumo mokymosi tikslais projektams: pavyzdžiui, SŠ trumpalaikių mobilumo projektų (KA122) veikloje 2021 m. finansuota 70 proc., 2022 m. – net 93 proc. visų gautų paraiškų¹⁴³. Tuo tarpu SŠ strateginių partnerystės finansuojama ženkliai mažiau nei ankstesniame programos etape; SŠ KA2 veiksmo sėkmės koeficientas siekia 0,24. Suaugusiųjų švietimo mažos apimties partnerystės projektų (KA210) veikloje 2021 m. buvo finansuota pusė visų gaunamų paraiškų, o 2022 m. – vos 38 proc. SŠ bendradarbiavimo partnerystės projektų (KA220) finansuota šiek tiek daugiau – atitinkamai 67 proc. 2021 m. ir 47 proc. 2022 m. Bendra apimtimi, 2023 m. NA sulaukė dvigubai daugiau paraiškų mobilumo projektams ir triskart daugiau paraiškų strateginėms partnerystėms lyginant su 2021 m.¹⁴⁴. Šis nejprastai didelis paraiškų šuolis patvirtina, kad programa suaugusiųjų švietimo bendruomenės tarpe įgyja populiarumo, nors dalis augimo sietina ir su „paraiškų fabrikų“ problema. NA vertinimu, naujame etape SŠ sektoriaus KA1 projektams lėšų pakanka, tačiau biudžeto dydis SŠ KA2 projektams yra per mažas atsižvelgiant į gaunamų paraiškų kiekį.

Kiti efektyvumą lemiantys veiksniai

PROGRAMOS VALDYMAS IR STEBĖSENA | SŠ srityje programos valdymas ir stebėseną vykdomi taip pat kaip ir kituose sektoriuose. Be jau minėtų priemonių, verta atkreipti dėmesį, kad NA paraiškų teikėjams taiko motyvuojančias priemones. Pavyzdžiui, ŠMPF jau kelintus metus iš eilės organizuoja „Kokybės konkursą“, kurio metu įvertinami ir konkurso apdovanojimų renginyje apdovanojami geriausios kokybės „Erasmus+“ projektai, skatinantys įtrauktį, ekologinį mąstymą, ugdatys skaitmeninius įgūdžius. 2023 m. už ryškiausią startą ir ekspertiskumą įtraukties srityje nominuoti 2 SŠ srities projektai, o už didžiausią

¹³⁹ Programos biudžeto ir paraiškų finansavimo statistika pateikiama 7 Priede.

¹⁴⁰ ŠMPF duomenys. Dalyvių skaičius pagal KA1 projektus: 2014 m. – 80, 2020 m. – 154, 2021 m. – 260, 2023 m. – 590.

¹⁴¹ ŠMPF, „Erasmus+ intelektualiniai produktai“, 2019.

¹⁴² STRATA, „Žmogiškasis kapitalas Lietuvoje“, 2020 m.

¹⁴³ ŠMPF duomenys. Pastaba: 2023 m. duomenys dar nepaskelbti.

¹⁴⁴ Programos biudžeto ir paraiškų finansavimo statistika pateikiama 7 Priede.

proveržį apdovanotas Nacionalinės globėjų, įtėvių, mokymo ir konsultavimo asociacijos mobilumo projektas „Globėjų rengimas profesionaliai globai“¹⁴⁵.

SŠ atstovai SŠ srityje taikomą akreditacijų sistemą vertina palankiai, kaip atitinkančią jų poreikius. Kita vertus, „Erasmus+“ akreditacija tarp SŠ įstaigų dar tik įsibėgėja – per trejus metus, akreditacija buvo suteikta 14-ai SŠ įstaigų¹⁴⁶.

NA SŠ sektoriuje taiko tas pačias kovos su sukčiavimu priemones kaip ir kituose švietimo ir mokymo sektoriuose. Palankiai vertinamas EK sprendimas nuo 2024 m. stiprinti stebėseną, atrankos metu skiriant dėmesį paraiškų teikėjų finansinių ir veiklos pajėgumų vertinimui¹⁴⁷ – tai turėtų padėti kovoti su „paraiškų fabrikų“ problema, tačiau kol kas anksti vertinti šių priemonių efektyvumą.

3.4.4. SUDERINAMUMAS

Skirtingi „Erasmus+“ programos veiksmai SŠ sektoriuje yra tarpusavyje suderinti ir vienas kitą papildo, be to, suaugusiųjų mokymo specialistai turi galimybę per EK įkurtą EPAL platformą ieškoti partnerių visoje Europoje, užmegzti su jais ryšius bei dalintis turiniu, susijusiu su suaugusiųjų mokymusi. Vis dėlto, dėl riboto biudžeto SŠ įstaigos negali pasinaudoti visomis programos suteikiamomis galimybėmis.

Nepaisant to, „Erasmus+“ programa yra pagrindinis įrankis, suteikiantis galimybę SŠ darbuotojams ir besimokantiems asmenims dalyvauti mobilumo ir strateginių partnerysčių veiklose. Kaip ir kituose švietimo ir mokymo sektoriuose, SŠ srityje „Erasmus+“ programą Lietuvoje papildo tik „Nordplus“ programa¹⁴⁸.

3.4.5. EUROPINĖ PRIDĖTINĖ VERTĖ

SŠ atstovų tarpe „Erasmus+“ programa yra itin teigiamai vertinama Europinių vertybių ugdymo kontekste. 87 proc. SŠ apklausos dalyvių mano, kad programa teigiamai prisidėjo prie jų suvokimo apie Europinių vertybių svarbą, o 2023 m. Europinių vertybių svarbą akcentavo net 99 proc. suaugusiųjų švietimo atstovų¹⁴⁹. Programa padeda pasijausti Europos piliečiu, plečia akiratį, suaugusiųjų švietimo bendruomenė tampa tolerantiškesnė, o pačios įstaigos tampa šiuolaikiškesnės ir modernesnės.

3.5. JAUNIMO NEFORMALUSIS UGDYMAS IR DARBAS SU JAUNIMU

3.5.1. AKTUALUMAS

Vienas iš programos „Erasmus+“ uždavinių – kovoti su visoje Europoje paplitusia nepakankamo dalyvavimo demokratiname gyvenime tendencija. Europinės tapatybės ir jaunimo dalyvavimo demokratinuose procesuose stiprinimas yra svarbus ES ateičiai, todėl programa siekiama ugdyti jaunuolių įgūdžius, gebėjimus, skatinti jų aktyvų pilietiškumą, iniciatyvumą, didinti darbo su jaunimu kokybę, skatinti novatoriškumą ir didinti jaunimo įdarbinimo galimybes¹⁵⁰. Šie uždaviniai ir tikslai jaunimo neformaliojo ugdymo ir darbo su jaunimu srityje ne tik papildo ES jaunimo dalyvavimo strategiją¹⁵¹ ir ES jaunimo politikos tikslus¹⁵², bet yra aktualūs ir nacionaliniame Lietuvos kontekste. Pagrindiniame Lietuvos strateginiame dokumente jaunimo reikalų srityje - 2023-2027 m. Nacionalinės jaunimo politikos veiksmų plane keliamas

¹⁴⁵ ŠMPF, „Išdalinti „Kokybės konkurso 2023“ apdovanojimai“, 2023, <https://erasmus-plus.lt/naujienos/svietimas/isdalinti-kokybes-konkurso-2023-apdovanojimai/> ir <https://smpf.lrv.lt/lt/kokybes-konkurso-2023-nominantai/>.

¹⁴⁶ ŠMPF duomenimis, SŠ srityje 2020 m. – 6, 2021 m. – 5, 2022 m. – 3 suaugusiųjų švietimo organizacijoms buvo suteikta „Erasmus+“ akreditacija.

¹⁴⁷ „Erasmus+“ programos vadovas, 2024 m., 448-450 psl.

¹⁴⁸ Nordplus, „Nordplus Adult“, <https://www.nordplus.lt/programos/nordplus-adult>.

¹⁴⁹ Išsami mobilumo mokymosi tikslais veiksmo poveikio dalyvių kompetencijoms statistika pateikiama 6 Priede.

¹⁵⁰ Europos Komisija, „Erasmus+“ programos vadovas, 4-6 ir 247 psl.

¹⁵¹ ES jaunimo dalyvavimo strategija. Plačiau: <https://participationpool.eu/resource-category/youth-participation/youth-participation-strategy/>

¹⁵² ES, ES jaunimo strategija ir tikslai, <https://youth.europa.eu/strategy/european-youth-goals-It>.

tikslas užtikrinti jaunimo socialinę aprėptį ir globalaus pilietiškumo ugdymą, visų pirma skatinant jaunimo įtraukimą ir įgalinimą įgyvendinant darnaus vystymosi tikslus, žaliąjį kursą, kuriant darnų santykį su aplinka. Šiuo atžvilgiu veiksmų plane konkrečiai akcentuojamas „Erasmus+“ programos aktualumas – siekiama skatinti organizacijas teikti projektus pagal „Erasmus+“ programą žaliojo kurso srityse, nuotoliniu būdu organizuojant informacinius seminarus šia tema¹⁵³.

2014 – 2020 M. PROGRAMOS ETAPAS | „Erasmus+“ programa buvo gerai žinoma ir atitiko jaunimo poreikius Lietuvoje – tą patvirtina aukštas dalyvių ir gautų paraiškų skaičius: nagrinėjamu laikotarpiu programos dalyvių skaičius siekė daugiau kaip 40,5 tūkst., gauta beveik 2,9 tūkst. paraiškų, iš kurių finansuotas 761 projektas¹⁵⁴. MGT ir spec. poreikių turintis jaunimas sudarė beveik trečdajį visų „Erasmus+“ jaunimo srities (toliau – JS) programos dalyvių¹⁵⁵. Vis dėlto, programa daugiausiai pasiekė dalyvius, gyvenančius didmiesčiuose arba miestuose, tuo tarpu jaunimas iš nedidelių miestų ir kaimo vietovių programoje dalyvavo mažiau¹⁵⁶.

2021 – 2027 M. PROGRAMOS ETAPAS | Nagrinėjamu laikotarpiu JS mobilumo veiklose jau buvo sudalyvavę daugiau nei 3,6 tūkst. JS dalyvių, iš kurių 28 proc. sudarė MGT¹⁵⁷. JRA yra išsiskelusi strateginį tikslą siekti, kad MGT dalyviai sudarytų bent 30 proc. visų programos dalyvių¹⁵⁸. Ši sąlyginai aukšta rodiklio reikšmė paremta JRA pastangomis didinti programos žinomumą sunkiau pasiekiamose grupėse ir skatinant jų atstovus dalyvauti (pavyzdžiui, nurodant konkrečius atvejus, kada asmuo laikomas MGT, organizuojant konsultacijas ir mokymus, skirtus organizacijoms, kurios dirba su sunkiau pasiekiamomis grupėmis, koordinuojant regioninių konsultantų tinklą, kuris skatina jaunimo organizacijas dalyvauti programoje ir padedant rengiantiems paraiškas). Taip pat JRA yra įsitraukusi į strateginio nacionalinių agentūrų tinklo projekto „Europe goes local“ įgyvendinimą, kuris skirtas skatinti pokyčius JS savivaldos lygmeniu, sustiprinti jaunimo politikos formavimą ir įgyvendinimą savivaldybėse, motyvuoti projekto dalyvius tarptautiniam bendradarbiavimui, padėti Lietuvos savivaldybėms pasinaudoti programos „Erasmus+“ galimybėmis teikiant paraiškas ir gaunant finansavimą projektų įgyvendinimui¹⁵⁹. NA pripažįsta, kad negalią turinčių žmonių dalyvavimas programoje yra žemas, tačiau ieškoma būdų, kaip juos pritraukti – organizuojami susitikimai su negalią turinčių žmonių organizacijomis (Lietuvos negalios organizacijų forumas - LNF), vykdomi tyrimai, kuriais siekiama nustatyti negalią turinčių asmenų poreikius, ir kaip „Erasmus+“ programa galėtų juos atliepti bei paskatinti šią tikslinę grupę aktyviau įsitraukti.

Naujame programos etape JS gan didelis dėmesys skiriamas HP – 36 iš 42 įgyvendintų ar vykdomų KA2 projektų yra susiję su bent vienu iš HP: įtrauktimi ir įvairove (8 projektai), aplinka ir kova su klimato kaita (14), dalyvavimu demokratiame gyvenime, bendromis vertybėmis ir pilietiškumu (7) bei skaitmenine transformacija (7)¹⁶⁰. Pastebima, kad popandeminiame ir karo kontekste ypač aktuali jaunų žmonių fizinės ir emocinės sveikatos (ang. *physical and mental health, well-being*) tema – per 2021 – 2023 m. įgyvendinta 40 projektų šia tema¹⁶¹.

3.5.2. VEIKSMINGUMAS

Individualūs, instituciniai ir sisteminiai pokyčiai

¹⁵³ Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2023 m. liepos 17 d. įsakymas Nr. A1-469, *Dėl nacionalinės jaunimo politikos 2023–2027 metų veiksmų plano patvirtinimo*.

¹⁵⁴ JTBA, „Ką mums pavyko kartu nuveikti? Ir kas laukia ateityje?“, 2021, https://erasmus-plus.lt/wp-content/uploads/2021/03/JTBA_2014-2020.pdf.

¹⁵⁵ JRA duomenimis, 2014-2020 m. iš viso „Erasmus+“ programoje dalyvavo 40 502 JS dalyvių, iš kurių 27,3 proc. buvo mažiau galimybių turintis jaunimas, o 2,9 proc. sudarė dalyviai, turintys spec. poreikių.

¹⁵⁶ JTBA, „Ką mums pavyko kartu nuveikti? Ir kas laukia ateityje?“.

¹⁵⁷ JRA 2023-11-23 duomenys. 2021-2023 m. programoje KA1 veiksmo veiklose iš viso dalyvavo 3 602 dalyviai, iš kurių MGT – 1 008.

¹⁵⁸ Interviu su JRA.

¹⁵⁹ JTBA, „Ką mums pavyko kartu nuveikti? Ir kas laukia ateityje?“.

¹⁶⁰ „Erasmus+“ rezultatų duomenų bazės analizė, 2024 m. vasario 2 d. duomenys.

¹⁶¹ „Erasmus+“ rezultatų duomenų bazės analizė, KA1 ir KA2 projektai, 2023 m. gruodžio 18 d. duomenys.

Individualiame lygmenyje jaunimo organizacijų mainų projektai visų pirma prisideda prie dalyvių kalbinių kompetencijų ir socialinių įgūdžių lavinimo, savarankiškumo, pilietiškumo ugdymo, bendrų europinių vertybių ir tarpkultūriškumo suvokimo, tvarumo, verslumo bei skaitmeninių įgūdžių ugdymo, gerina jų įsidarbinimo galimybes¹⁶². Instituciniu lygmeniu, „Erasmus+“ programa leidžia jaunimo organizacijoms augti, tapti modernesnėms, didinti savo žinomumą, tarptautiškumą ir matomumą, stiprina jų gebėjimus planuoti ir valdyti žmogiškuosius ir finansinius resursus¹⁶³. Be to, dalyvavimas „Erasmus+“ programoje gerina organizacijų reputaciją europiniame ir nacionaliniame lygmenyje, padeda pritraukti naujų partnerių kitose projektuose ir tokiu būdu prisideda prie tolesnio organizacijos augimo įgyvendinant tarptautinius projektus¹⁶⁴. Vertinama, kad JS „Erasmus+“ programa netiesiogiai, bet apčiuopiamai prisidėjo prie NVO ir jaunimo veiklos lauko stiprinimo Lietuvoje¹⁶⁵.

2014 – 2020 M. PROGRAMOS ETAPAS | JS sektoriaus 2014-2020 m. „Erasmus+“ programos dalyvių ataskaitų duomenys atskleidžia, kad individualiu lygmeniu programa dalyvavusių jaunimo atstovų vertinimu buvo naudinga: vid. 90 proc. teigia įgiję daugiakalbiškumo kompetencijų, 86 proc. tobulėjo kaip asmenybės bei išugdė socialines ir mokymosi mokyti kompetencijas, 81 proc. tapo pilietiškesni, 80 proc. įgijo kultūrinio sąmoningumo ir raiškos kompetencijas, 76 proc. jaučia įgiję verslumo kompetencijų¹⁶⁶.

2021 – 2027 M. PROGRAMOS ETAPAS | Naujos kartos programoje jaunimo srities dalyviai iš esmės geriausiai vertino programos poveikį toms pačioms kompetencijoms, tik jų poveikį vertino kiek kukliau: vid. 82 proc. teigė įgiję daugiakalbiškumo kompetencijų, 79 proc. išugdė asmenines, socialines ir mokymosi mokyti kompetencijas, 75 proc. tapo pilietiškesni¹⁶⁷.

Naujame „Erasmus+“ programos etape didelį potencialą prisidėti prie įtraukties ir įvairovės, taip pat žalumo didinimo turi „DiscoverEU“ įtraukties projektai (KA155), suteikiantys galimybę 18 metų sulaukusiems mažiau galimybių turintiems jauniems žmonėms įgyti trumpalaikės individualios ar grupinės patirties keliaujant po Europą traukiniais ar, jei reikia, kitomis transporto rūšimis¹⁶⁸.

Rezultatyvumo veiksniai

Interviu dalyvių teigimu, pasitaiko projektų, kurių metu suburiamas jaunimas, tačiau nebūna pakankamai aiškiai suformuluojami projektų tikslai¹⁶⁹. Interviu dalyvių nuomone, tokie projektai nepasižymi rezultatyvumu, o jų sukurtų produktų tvarumas ribotas. Kitas svarbus projektų rezultatyvumo veiksnys – veiklos nuoseklumas ir tęstinumo užtikrinimas, kuriam turi būti skiriama pakankamai dėmesio¹⁷⁰.

Programos veiksmų rezultatyvumui įtakos turi tikslinių grupių (jaunimo ir su jaunimu dirbančių asmenų) poreikių pažinimas. Pritraukus dalyvius į jaunimo mobilumo mainus ar strateginių partnerystės projektus, būtina užtikrinti pakankamą šių dalyvių patirčių ir sukurtų rezultatų sklaidą.

Covid-19 pandemijos ir Rusijos invazijos į Ukrainą poveikis programai

Prasidėjus COVID-19 pandemijai, programa lanksčiai prisitaikė: suteikta galimybė dalį veiklų organizuoti nuotoliniu būdu, atsirado virtualus mobilumas, leista pratęsti projektus, keisti suplanuotų veiklų datas. Kartu Covid-19 turėjo šalutinį poveikį ir programą įgyvendinančioms institucijoms – atsižvelgiant į tai, kad buvo leista projektus pratęsti maksimaliam laikotarpiui (12 mėn.), NA patyrė didesnę nei įprasta administracinę našą ir darbo krūvį.

¹⁶² PPMI, „Erasmus+“ programos įgyvendinimo Lietuvoje tarpinis vertinimas, 24 psl.

¹⁶³ Ten pat.

¹⁶⁴ Interviu su JS projektų vykdytojais ir atstovais.

¹⁶⁵ Interviu su JRA; PPMI, „Erasmus+“ programos įgyvendinimo Lietuvoje tarpinis vertinimas, 2017, 24-25 psl.

¹⁶⁶ Išsami mobilumo mokymosi tikslais veiksmo poveikio dalyvių kompetencijoms statistika pateikiama 6 Priede.

¹⁶⁷ Ten pat.

¹⁶⁸ „Erasmus+“, „Kviečiame teikti „Erasmus+“ jaunimo srities projektų paraiškas. Naujovė – „DiscoverEU“ įtraukties projektai“, 2022 m. rugpjūčio 16 d., <https://erasmus-plus.lt/naujienos/jaunimas/kvieciame-teikti-erasmus-jaunimo-srities-projektu-paraiskas-naujove-discovereu-itraukties-projektai/>.

¹⁶⁹ Interviu su JS projektų vykdytojais ir atstovais.

¹⁷⁰ PPMI, „Erasmus+“ programos įgyvendinimo Lietuvoje tarpinis vertinimas“, 25.

2021 m. prasidėjus naujam „Erasmus+“ programos etapui pastebimas jaunimo vangumas – gautų paraiškų skaičius buvo mažesnis nei ankstesniame etape, tačiau 2022–2023 m. rodikliai pagerėjo – vėl išaugo jaunimo organizacijų noras įgyvendinti projektus bei apskritai jaunimo domėjimasis „Erasmus+“ programa¹⁷¹.

3.5.3. EFEKTYVUMAS

Programos veiksmų ekonominis efektyvumas

2014 – 2020 M. PROGRAMOS ETAPAS | Lyginat su kitais švietimo ir mokymo sektoriais, „Erasmus+“ programos biudžetas jaunimo sričiai yra vienas iš mažiausių. Ankstesniame etape, JS buvo skiriama 21,6 mln. Eur, t.y. 11,3 proc. viso programos biudžeto, iš kurių 15,9 mln. Eur buvo skirta KA1 jaunimo mainams, 4,9 mln. jaunimo srities KA2 strateginėms partnerystėms, 0,8 mln. Eur – KA3 politinio dialogo ir bendradarbiavimo projektams.

Vertinant „Erasmus+“ programos dotacijų pasiskirstymą, 74 proc. viso JS programos biudžeto buvo skirta jaunimo mobilumui (KA105, KA125), o KA2 ir KA3 veiksmams buvo skirta mažiau nei trečdalis viso biudžeto – atitinkamai 23 proc. KA205 projektams ir 4 proc. KA347 projektams. JS sektoriuje finansuojamų paraiškų dalis yra viena iš mažiausių ir nepakankamai tenkina augančią paklausą – 2014–2020 m. programos etape finansuotų paraiškų sėkmės koeficientas siekė tik 0,15¹⁷².

2021 – 2027 M. PROGRAMOS ETAPAS | Naujame programos etape jau išdalinta 10,3 mln. Eur dotacijų (arba 7,2 proc. viso programos biudžeto), iš kurių atitinkamai 5,6 mln. Eur atiteko KA1 veiksmui ir 4,7 mln. Eur KA2 veiksmo veikloms. Finansuojamų paraiškų dalis JS padidėjo, tačiau vis dar nepakankamai tenkina augančią paklausą – finansuojamų paraiškų sėkmės koeficientas siekia 0,47. Naujos kartos programoje dotacijos KA1 ir KA2 veiksmų projektams pasiskirstytos beveik per pusę¹⁷³. Decentralizuoto KA3 veiksmo 2021–2027 m. „Erasmus+“ programoje neliko – projektai pagal šį veiksmą įgyvendinami centralizuotai ES lygiu, o patį veiksmą valdo Europos Švietimo ir kultūros vykdomoji įstaiga (EACEA)¹⁷⁴.

NA atstovai JS paraiškų kokybę vertina teigiamai – neatitinkančių minimalių kriterijų, t.y. surinkusių mažiau nei 60 balų paraiškų dalis nežymi¹⁷⁵. Nors bendras JS sektoriui skiriamas biudžetas auga, tačiau kartu didėja ir poreikis. JRA teigimu, finansavimo poreikis JS mobilumo projektams (KA151, KA152, KA153, KA154, KA155) ir strateginėms partnerystėms (KA210, KA220) yra didelis: finansuojama kas antra KA1 ir kas devinta KA2 paraiška, tarp paraiškų teikėjų vyrauja didelė konkurencija, kuri nėra palanki daliai naujų, mažiau patyrusių jaunimo organizacijų. Kai kurios, ypač paties jaunimo naujai įsteigtos jaunimo organizacijos mažiau dalyvauja programoje dėl pernelyg komplikotos paraiškos pildymo procedūros bei sudėtingo projektų administravimo¹⁷⁶.

Kaip ir kituose sektoriuose, jaunimo mainų efektyvumas vertinamas teigiamai – programa įtraukia daug jaunų žmonių, suteikia jiems galimybę susipažinti su kitomis kultūromis, įgyti naujų bendrųjų įgūdžių. Vertinti strateginių partnerystėjų efektyvumą sudėtinga, nes kiekvienas projektas nukreiptas į turinį, o programa iš pareiškėjų nereikalauja veiklų tęstinumo¹⁷⁷. KA3 veiksmo efektyvumą taip pat sudėtinga vertinti, nes didele dalimi jis priklauso nuo konkretaus vykdomo projekto pasiektų rezultatų ir poveikio, kurį dažnu atveju būna sudėtinga pamatuoti. Pavyzdžiui, abiem „Erasmus+“ programos etapais KA347 projektų tematikos daugiausiai buvo susijusios su jaunimo dalyvavimo didinimu, demokratinės visuomenės

¹⁷¹ Interviu su JRA ir JRA duomenys: 2014–2020 m. vidutiniškai buvo gaunama 410 paraiškų per metus. 2021 m. gauta 180 paraiškų, 2022 m. – 210 paraiškų, 2023 m. 141 paraiška (pastaba: 2023 m. duomenys negalutiniai).

¹⁷² Programos biudžeto ir paraiškų finansavimo statistika pateikiama 7 Priede.

¹⁷³ Ten pat.

¹⁷⁴ Europos Komisija, „Erasmus+“ programos vadovas, <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/programme-guide/part-b/key-action-3>.

¹⁷⁵ Interviu su JRA.

¹⁷⁶ Ten pat.

¹⁷⁷ Ten pat.

stiprinimu, dialogo su politikos formuotojais skatinimu¹⁷⁸, o tokių projektų rezultatus sudėtinga kiekybiškai išmatuoti ir įvertinti. Kita vertus, projektų vykdytojų manymu, pagal „Erasmus+“ programą finansuojami KA2 ir KA3 projektai greta kitų veiksmų turėjo įtakos padidėjusiam jaunimo aktyvumui rinkimuose, kuris padidėjo nuo 16 proc. 2019 m. iki 33 proc. 2023 m. (savivaldos rinkimai)¹⁷⁹. Plačiau apie sėkmingai įgyvendintą „Žinau ką renku“ projektą bei jo poveikį jaunimo pilietinio aktyvumo didinimui skaitykite Priedas Nr. 5. Gerosios praktikos pavyzdžių analizė

Kiti efektyvumą lemiantys veiksniai

Respondentų nuomone, dabartinės NA taikomos priemonės, skirtos stebėti ir remti pareiškėjus, dotacijų gavėjus ir dalyvius, yra pakankamai efektyvios. Nors NA teikia konsultacijas, šviečia programos dalyvius renginių metu, atsižvelgia į pažeidimus, interviu respondentų nuomone, galėtų būti skiriamas didesnis dėmesys veiklų įgyvendinimo etapui ir *ex-post* vertinimui. Nors stebėseną vykdoma iš dviejų pusių (EK prašo patikrinti įtartinas organizacijas, o NA organizuoja patikras vietoje, stebi socialinius tinklus, aktyviai reaguoja į skundus, ir imasi priemonių kilus įtarimams dėl pažeidimų ir pan.), tačiau pasitaiko organizacijų, kurios pastebi „Erasmus+“ programos spragas ir išnaudoja jas projektų kokybės sąskaita¹⁸⁰.

Projektų vykdytojų nuomone, pasiekti dar didesnio programos efektyvumo leistų projektai, kurių įgyvendinimo laikotarpis būtų ilgesnis: projektų vykdytojams nereiktų kasmet rengti paraiškų, didesnį dėmesį būtų galima sutelkti į projekto įgyvendinimą ir jo rezultatus¹⁸¹. Galimybė pasinaudoti supaprastintomis įgyvendinimo sąlygomis turėjo Erasmus jaunimo srities akreditaciją turintys projektų vykdytojai, įgyvendinantys KA152 ir KA153 projektus, tačiau šiuo laikotarpiu akreditacijos privalumai nebuvo prieinami KA154 (jaunimo dalyvavimo) projektų vykdytojams.

„Erasmus“ JS akreditacija teikiama nuo 2021 m. Nors vertinimo laikotarpiu akreditaciją buvo gavusios tik 8 jaunimo organizacijos¹⁸², interviu respondentai teigiamai atsiliepė apie šią sistemą – ji suteikia galimybę persikirstyti sutaupytas projekto lėšas, panaudoti jas kitoms projekto veikloms ir labiau susitelkti į ilgalaikius strateginius tikslus¹⁸³.

Tiek NA, tiek NI atstovai bendradarbiavimo sistemą tarp EK, NA ir NI vertina teigiamai – bendradarbiavimas pagrįstas palaikymo ir partnerystės principais, reguliariai organizuojami įvairių lygių bendri susitikimai. Taip pat SADM Centralizuoto vidaus audito skyrius atlieka „Erasmus+“ finansinį, veiklos ir valdymo auditą siekdamas įvertinti, kaip NA užtikrina tinkamą EK reikalavimų įgyvendinimą bei įvertinti NA veiklos ir išlaidų tinkamumą, pagrįstumą, skaidrumą ir pan.

Naujos kartos programai sukurtos IT aplinkos struktūra vertinama teigiamai, tačiau iššūkių kelia ankstesniuose skyriuose minėtos techninės problemos. Projektų vykdytojai siūlo tobulinti IT aplinką aspektais, kurie darytų programos administravimą efektyvesnį. Pavyzdžiui, sukurti internetinį vedlį jaunimo organizacijoms – tai leistų išvengti besikartojančios informacijos pateikimo pildant naujas projekto paraiškas.

EK ir NA taikomos kovos su sukčiavimu priemonės paraiškų teikimo procese yra tinkamos ir veiksmingos. EK sukurti įrankiai leidžia aptikti ir užkirsti kelią dvigubo finansavimo rizikai. Itin teigiamai vertinamas nuo 2024 m. diegiamas atnaujintas paraiškų teikėjų veiklos pajėgumų vertinimas, kurį NA turės atlikti prieš skirdamos finansavimą. Taip pat palankiai vertinami nuo 2024 m. atsirandantys saugikliai, kurie turėtų spręsti egzistuojančią „paraiškų fabrikų“ problemą, tačiau vertinti jų efektyvumą kol kas yra per anksti.

¹⁷⁸ "Erasmus+" rezultatų duomenų bazės analizė, 2023 m. gruodžio 18 d. duomenys.

¹⁷⁹ Interviu su JS atstovais.

¹⁸⁰ Interviu su JRA.

¹⁸¹ Interviu su JS atstovais.

¹⁸² JRA informacija. Prieiga internetu: <https://jra.lt/page?id=1858>

¹⁸³ Interviu su JS atstovais.

3.5.4. SUDERINAMUMAS

Vertinant „Erasmus+“ JS programos suderinamumą su kitomis programomis, pripažįstama, kad „Erasmus+“ programa yra pagrindinis jaunimo mainų, tarptautinio strateginio bendradarbiavimo ir pilietiškumo stiprinimo įrankis Lietuvoje. Nuo 2018 m. „Erasmus+“ programą papildė Europos solidarumo korpusas, orientuotas į savanorystę ir solidarumo projektus.

Kitų panašių programų Lietuvoje nėra daug – ESFA per ES Piliečių, lygybės, teisių ir vertybių programos kontaktinį punktą Lietuvoje (CERV) skelbia kvietimus teikti paraiškas, skirtas ginti, skatinti ir didinti informuotumą apie ES vertybes¹⁸⁴. Taip pat egzistuoja kitos programos, remiančios panašias veiklas, pavyzdžiui, EEE ir Norvegijos finansinio mechanizmo, Aktyvių piliečių fondo programa, skirta pilietinei visuomenei Lietuvoje stiprinti ir pažeidžiamoms grupėms įgalinti, kurią administruoja VšĮ „Atviros Lietuvos fondas“ ir VšĮ „OSFL projektai“. Visos šios programos papildė „Erasmus+“ skatindamos visos visuomenės (ir jaunimo) pilietiškumo ir demokratiškos vertybių ugdymą.

3.5.5. EUROPINĖ PRIDĖTINĖ VERTĖ

Dabartiniame geopolitiniame kontekste, „Erasmus+“ programa yra vienas iš įrankių, kuris skatina bendradarbiavimą ir veikimą drauge sprendžiant jaunimui aktualias problemas. Programa taip pat leidžia atrasti ir suvokti europinių vertybių svarbą – lyginant dalyvių europinės tapatybės suvokimą prieš ir po dalyvavimo „Erasmus+“ projektuose, pastebima, kad mainuose dalyvavę asmenys jaučiasi 25 proc. artimesni Europos identitetui ir jos vertybėms¹⁸⁵.

„Erasmus+“ programa yra pagrindinis šaltinis, nuosekliai finansuojantis jaunimo neformaliojo ugdymo, tarpkultūrinio pažinimo ir mokymosi patirtis. Jeigu programa būtų nutraukta, sumažėtų jaunų žmonių mobilumas, o mažiau galimybių turintys asmenys, tikėtina, prarastų galimybę išvykti į užsienį. Be jau minėtų aspektų, tikėtina, kad nutraukus programą pastebimai sumažėtų jaunimo pilietinis aktyvumas ir dalyvavimas demokratišame gyvenime, taip pat susilpnėtų visas jaunimo NVO tinklas, dėl ko, Lietuvos jaunimo politikos vystymasis susidurtų su iššūkiais.

3.6. SPORTAS

3.6.1. AKTUALUMAS

Sporto (toliau – SPO) srityje programa „Erasmus+“ siekiama paremti darbuotojų mobilumą mokymosi tikslais ir taip prisidėti prie sporto organizacijų, dirbančių fizinio aktyvumo srityje, plėtros, taip pat skatinti sporto darbuotojų bendradarbiavimą, kokybę, įtrauktį, kūrybiškumą ir inovacijas sporto organizacijų ir sporto politikos lygmeniu.

LR Sporto įstatyme nustatyta, kad valstybės biudžeto lėšomis finansuojamos nacionalinės fizinio aktyvumo programos, nacionaliniai ir regioniniai fizinio aktyvumo projektai bei sporto bazių pagerinimo projektai. Pastarieji projektai finansuojami sudarius Sporto rėmimo fondą, ŠMSM ministro nustatyta tvarka¹⁸⁶. Tačiau svarbu pabrėžti, kad valstybė remia projektus, kuriais siekiama didinti bendrai Lietuvos gyventojų fizinį aktyvumą, tačiau nėra išskiriamas prioritetas remti sporto darbuotojų mobilumą mokymosi tikslais. Kita vertus, ŠMSM parengtoje 2021–2030 m. Sporto plėtros programoje¹⁸⁷ identifikuota, jog fizinio aktyvumo specialistų kvalifikacija švietimo, fizinio aktyvumo, šiuolaikinių metodikų ir patirties pritaikymo srityse yra

¹⁸⁴ CERV, „Paskelbtas kvietimas teikti paraiškas, skirtas ginti, skatinti ir didinti informuotumą apie ES vertybes: kvietimas tarpinėms institucijoms – pilietinės visuomenės organizacijoms, kurios teiks paramą trečiosioms šalims“, 2023 m. lapkričio 5 d., <https://www.cerv.lt/2023/11/05/paskelbtas-kvietimas-teikti-paraiskas-skirtas-aktyviai-ginti-ir-didinti-informuotuma-apie-es-vertybes-kvietimas-tarpinems-institucijoms-pilietines-visuomenes-organizacijoms-kurios-teiks-p/>.

¹⁸⁵ RAY-MON 2021-2023 m. duomenys.

¹⁸⁶ LR Sporto įstatymas (suvestinė redakcija nuo 2023-02-01).

¹⁸⁷ ŠMSM, „2021-2030 m. Sporto plėtros programa“.

nepakankama, taip pat trūksta kvalifikuotų sporto specialistų. Nors Sporto plėtros programos plane numatytos tam tikros priemonės minėtoms problemoms spręsti, nė viena iš jų neskatina sporto darbuotojų mobilumo mokymosi tikslais. Turint omenyje, kad mobilumas gali prisidėti prie specialistų kvalifikacijos kėlimo, vertinama, kad „Erasmus+“ programos veiklos SPO srityje nuosekliai papildo nacionalinius tikslus.

3.6.2. VEIKSMINGUMAS

Atsižvelgiant į tai, kad SPO srities darbuotojų mobilumo projektams (KA182) finansavimas buvo skirtas tik 2023 m., kol kas sudėtinga įvertinti, kiek „Erasmus+“ programa šioje srityje buvo veiksminga ir naudinga jos dalyviams. Vis dėlto, NA atstovų preliminariumi vertinimu ir atsižvelgus į atliktų projektų vykdytojų patikras, šių veiklų finansavimas sporto organizacijoms vertinamas kaip itin naudingas.

3.6.3. EFEKTYVUMAS

Kaip jau minėta, SPO srities darbuotojų mobilumo projektams finansavimas buvo skirtas tik 2023 m., iš viso buvo skirta 86,4 tūkst. Eur, arba 0,1 proc. viso švietimo ir mokymo srities mobilumo projektams skiriamo biudžeto. Šiam finansavimui gauti 9 organizacijos teikė paraiškas, iš kurių buvo finansuotos 6. Kadangi projektai vis dar vykdomi ir jų skaičius nėra didelis, šiuo metu nėra pakankamai duomenų įvertinti jų efektyvumą.

3.6.4. SUDERINAMUMAS

Vertinant SPO srities suderinamumą su kitomis „Erasmus+“ programos sritimis ir veiksmais, NA pastebi tam tikrus skirtumus programos administravimo reglamente. Lyginant sporto darbuotojų ir švietimo ir mokymo srities mobilumo projektus, būtų naudinga suvienodinti taikomas sąlygas ir reikalavimus. Taip pat kitaip nei švietimo ir mokymo srities atveju, SPO sektoriui skiriamas atskiras biudžetas, todėl nėra galimybės perkelti lėšų iš likusio švietimo ir mokymo srities finansavimo.

3.6.5. EUROPINĖ PRIDĖTINĖ VERTĖ

Atsižvelgiant į tai, kad ši veikla pradėta 2023 m., nėra pakankamai duomenų įvertinti jos kuriamą Europinę pridėtinę vertę SPO srityje.

4. VERTINIMO IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

IŠVADOS PAGAL VERTINIMO KRITERIJUS:

Aktualumas

„Erasmus+“ programa abiem vertinimo laikotarpiais išlieka aktuali: intervencija atitinka esamus ir naujai atsirandančius visuomenės poreikius ir padeda spręsti susijusias problemas. Tą didele dalimi lemia programos lankstumas, kuris leidžia prisitaikyti prie išorinių iššūkių, reaguoti į nenumatytas krizines, *force majeure* situacijas, o reguliarius jos atnaujinimas, kuris atliepia kintančius visuomenės, įskaitant skirtingų poreikių turinčių asmenų grupių, poreikius, suteikia galimybę įgyti aktualių gebėjimų ir kompetencijų.

Lietuvos strateginių dokumentų analizė atskleidžia, kad „Erasmus+“ programa dažnu atveju yra įrankis, kuris tiesiogiai arba netiesiogiai padeda įgyvendinti Lietuvos švietimo politikos darbotvarkės tikslus, arba nuosekliai juos papildo.

2014 – 2020 M. PROGRAMOS ETAPAS | „Erasmus+“ programa turėjo įtakos pokyčiams nacionalinėje politikoje – Lietuvos švietimo ir jaunimo politikos darbotvarkėje didesnis dėmesys pradėtas skirti Europiniams iššūkiams ir prioritetams. Tame tarpe, programa yra pritaikyta MGT asmenims ir sunkiau pasiekiamoms gyventojų grupėms, tačiau kyla iššūkių pritraukti šių grupių dalyvius, kurie nagrinėjami

laikotarpiu sudarė vos 3 proc. visų švietimo ir mokymo srities dalyvių. Geresni rodikliai stebimi JS srityje – mažiau galimybių turintis jaunimas sudarė 27 proc. visų dalyvių.

2021 – 2027 M. PROGRAMOS ETAPAS | Naujos kartos programa dar labiau adaptuota ir prieinama beveik kiekvienam. Tam įtakos turi programos pritaikymas sunkiau pasiekiamoms ir MGT grupėms, kurių atstovai, dalyvaujantys programoje, remiami skiriant papildomą paramą patiems dalyviams ir organizuojant mokymus, teikiant konsultacijas projektus su šiomis visuomenės grupėmis vykdančiomis organizacijoms. Lyginant su ankstesniu etapu, mažiau galimybių turinčių dalyvių, dalyvaujančių mobilumuose, dalis Lietuvoje išaugo tris kartus – iki 9 proc. švietimo ir mokymo srityje¹⁸⁸. Nepaisant didelių pasiekimų JS srityje, naujam laikotarpiui NA kelia dar ambicingesnį tikslą – siekti, jog mažiau galimybių turintis jaunimas sudarytų bent 30 proc. visų dalyvių šiame sektoriuje. Augantys įtraukties rodikliai prisidėjo ir prie didesnio mobilumo projektų dalyvių supratimo apie įtrauktį ir MGT.

2021–2027 m. „Erasmus+“ programos metu išaugo HP aktualumas – skirtinguose sektoriuose projektų dalis, susijusi su horizontaliais prioritetais, svyruoja nuo 25 – 92 proc.¹⁸⁹ Taip pat pastebima, kad popandeminiame ir karo kontekste aktualios tampa naujos temos, pavyzdžiui, psichinė ir emocinė jaunų žmonių būklė, visuomenės atsparumas krizėms, pilietinis pasipriešinimas ir pan.

Programos aktualumą ir reikalingumą atspindi pastaruosius kelerius metus augęs paraiškų skaičius visuose švietimo sektoriuose. Nuolat besikeičiančių technologijų ir išorinių iššūkių kontekste nuolatinio tobulėjimo ir tarptautinio bendradarbiavimo per strategines partnerystes ir mainus aktualumas turėtų išlikti aukštas.

Veiksmingumas

„Erasmus+“ programos mobilumo mokymosi tikslais veikla veiksminga: pateisina suinteresuotųjų šalių lūkesčius ir pasiekia keliamus tikslus, todėl investicijų grąža vertintina teigiamai. Mobilumo mokymosi tikslais poveikis pastebimas individualiu lygmeniu, o pasiekti rezultatai didžiąja dalimi yra tvarūs, nes įgytų žinių, įgūdžių ir patirties iš programos dalyvių atimti neįmanoma. Bendradarbiavimo partnerystių projektams būdinga didelė įvairovė, jų veiksmingumas priklauso nuo konkretaus projekto specifikos ir pasiektų rezultatų panaudojamumo.

Šiek tiek kritiškiau vertinamas strateginių partnerystių veiksmingumas – sėkmingesni yra tie projektai, kurių rezultatai vėliau pritaikomi praktikoje. Strateginių partnerystių projektai kuria didesnę poveikį organizaciniu, kartais net sisteminiu lygmeniu, priklausomai nuo finansavimo pakankamumo, dalyvavimo masiškumo, projektų tęstinumo, ir ar susidaro kritinė masė sisteminiams pokyčiams.

„Erasmus+“ programos rezultatyvumui bene didžiausią įtaką turi masiškumo elementas konkrečiame sektoriuje: pavyzdžiui, „Erasmus+“ programos mastas iš visų švietimo ir mokymo sričių didžiausias yra AM, todėl manytina, kad būtent šiame sektoriuje programa yra rezultatyviausia - kuria didžiausią poveikį. Programos mastas mažiausias yra SŠ sektoriuje, ir atitinkamai programos poveikis šioje srityje yra mažesnis. Visgi rezultatyvumas gali priklausyti nuo vidinių veiksnių: ugdymo įstaigų ir organizacijų partnerių pasirinkimo, dalyvių grįžtamojo ryšio ir jo analizės, savirefleksijos, tarpusavio bendradarbiavimo, tikslinių grupių poreikių pažinimo, rezultatų pritaikomumo ir plėtojimo net ir pasibaigus projektui, administracinio personalo pajėgumų ir projektų valdymo įgūdžių, pakankamo rezultatų viešinimo ir sklaidos. Išoriniai veiksniai, lemiantys rezultatyvumą – pakankamas finansavimas ir stipendijų dydis. Kitas svarbus „Erasmus+“ projektų sėkmės veiksnys – tęstinumo užtikrinimas. NA atstovų teigimu, yra projektų pavyzdžių, kai sukuriama itin aukštos kokybės produktai, bet jų vertė reikšmingai sumažėja neužtikrinant jų naudojimo tęstinumo.

2014 – 2020 M. PROGRAMOS ETAPAS | Šiame etape švietimo ir mokymo sektoriuose „Erasmus+“ programa prisidėjo prie programos dalyvių bendrųjų, profesinių ir tarpkultūrinių kompetencijų plėtotės, praplėtė jų akiratį, sustiprino savivertę, prisidėjo prie jų europinės tapatybės stiprinimo. „Erasmus+“ stažuotės ir absolventų praktikos taip pat prisidėjo prie greitesnio programos dalyvių

¹⁸⁸ ŠMPF duomenys, 2023-11-28.

¹⁸⁹ Apskaičiuota Projekto vykdytojo, remiantis „Erasmus+“ projektų rezultatų duomenų bazės 2021-2023 m. duomenimis: AM – 50 proc., PM – 60 proc., BU – 67,7 proc., SŠ – 55,3 proc., JS – 85,7 proc.

įsidarbinimo. Kai kuriems jos dalyviams „Erasmus+“ programa apskritai buvo vienintelė galimybė pabūti užsienyje.

Darbuotojų mobilumo vizitų metu dėstytojai ir mokytojai kėlė savo kvalifikaciją, sėmėsi naujų profesinių žinių, augo jų specifinės ir technologinės kompetencijos, buvo perimtos naujos idėjos, mokymo(si) metodai, mokytojai tapo atviresni kaitai ir naujų mokymosi metodų taikymui, užmegzti santykiai su užsienio kolegomis. Šie įgyti įgūdžiai ir kompetencijos prisidėjo prie mokymo kokybės gerinimo, kas savo ruožtu darė teigiamą poveikį tiek mokinių motyvacijai mokytis, tiek ir jų mokymosi pasiekimams.

Programa turėjo reikšmingą poveikį ugdymo įstaigų tarptautiškumo didinimui, prisidėjo prie mokslo ir studijų kokybės gerinimo ir švietimo inovacijų diegimo. JS srityje, jaunimo organizacijų mainų projektai prisidėjo prie jaunimo dalyvių kalbinių kompetencijų lavinimo, savarankiškumo, pilietiškumo ugdymo ir bendrų europinių vertybių suvokimo, taip pat tvarumo, verslumo ir skaitmeninių įgūdžių bei pagerino jų galimybes darbo rinkoje.

2021 – 2027 M. PROGRAMOS ETAPAS | Visas ankstesnėje programoje stebimas poveikis švietimo ir mokymo bei jaunimo sričiai, iš esmės apimantis bendrųjų ir specifinių kompetencijų tobulinimą, pastebimas ir naujame programos etape. Projektų vykdytojai mano, kad greta kitų veiksmų pagal „Erasmus+“ programą finansuojami bendradarbiavimo partnerysčių projektai taip pat turėjo įtakos padidėjusiam jaunimo pilietiniam aktyvumui – jaunimo dalis, dalyvavusi savivaldos rinkimuose, padidėjo nuo 16 proc. 2019 m. iki 33 proc. 2023 m. Pastebimas ryškus programos indėlis į mažiau galimybių turinčių asmenų ir jaunimo integraciją. Kita vertus, dabartinėje programoje atsiradę itin brangūs (400 tūkst. Eur) strateginių partnerysčių projektai kelia abejonių dėl šių projektų rezultatų veiksmingumo ir jų sukurtų rezultatų panaudojamumo.

Efektyvumas

Vertinant „Erasmus+“ programos veiksmų ekonominį efektyvumą, analizuota biudžeto dalis, skiriama KA1 ir KA2 projektams (sąnaudos) bei tokių veiksmų poveikis (rezultatas)..

Finansavimo dalis, skiriama švietimo ir mokymo bei jaunimo sektoriams, yra pasiskirsčiusi netolygiai. AM yra labiausiai remiamas „Erasmus+“ programos sektorius, sudarantis palankias sąlygas aukštojo mokslo įstaigoms plėtoti studijų tarptautiškumą. Sektoriaus branda ir institucinis pasirengimas dalyvauti „Erasmus+“ programose – vienas aukščiausių (kuriami atskiri projektų valdymo skyriai, kaupiantys patirtį, užtikrinantys aukštą paraiškų kokybę ir veiklų nuoseklumą; absoliučiai daugumai aukštųjų mokyklų suteikta aukštojo mokslo Chartija). PM srityje lėšų pasiskirstymas laikomas pakankamai subalansuotu, tačiau profesinio mokymo įstaigos mato galimybę įgyvendinti daugiau mobilumo projektų, jei bus skiriamas didesnis finansavimas. Sektoriaus institucinė branda vertinama kaip kiek žemesnė nei AM atveju: didžioji dalis profesinio mokymo įstaigos akredituotos, bet dedikuotus darbuotojus paraiškų rengimui ir projektų valdymui turi ne visos. BU srityje KA1 projektų finansavimas pakankamas, tačiau KA2 – nepakankamas; dėl veiklų perkėlimo iš KA1 į KA2 naujajame laikotarpyje susidurta su dideliu skaičiumi netinkamų paraiškų (aplikuojama ne tai veiklai). SŠ srityje KA1 projektų finansavimas pakankamas, KA2 paraiškų finansavimas irgi geriau tenkina paklausą nei ankstesniame etape, tačiau kartu su augančiu biudžetu auga ir poreikis. JS srityje mobilumo projektų ir strateginių partnerysčių poreikis reikšmingai didėja, tai galėtų tapti postūmiu didinti šios srities finansavimo intensyvumą. SPO sektoriaus finansavimo pakankamumą sudėtinga įvertinti dėl trumpo laikotarpio nuo veiklų pradžios, taip pat kol kas nenumatyta galimybė perskirstyti biudžeto lėšas tarp kitų sektorių veiklų.

Prie programos efektyvumo prisideda ir kiti veiksniai, pavyzdžiui, bendradarbiavimo sistema tarp EK, NA ir NI, kuri Lietuvoje yra pakankamai efektyvi ir vertinama teigiamai: NI atstovai atstovauja Lietuvą „Erasmus+“ komitete, nustato NA prioritetus, tvirtina jų darbo programas, audituoja ataskaitas, vykdo jų priežiūrą, o pačios programos įgyvendinimą ir priežiūrą atlieka nacionalinės agentūros. Bendradarbiavimo sistema tarp NA ir NI taip pat veikia tinkamai ir remiasi bendradarbiavimu ir partneryste. Supaprastintos akreditacijų ir dotacijų sistemos taip pat prisidėjo prie efektyvumo didinimo ir administracinės naštos mažinimo dotacijų gavėjams, tačiau našta nacionalinėms agentūroms ne tik išliko, kai kuriais atvejais net padidėjo.

2014 – 2020 M. PROGRAMOS ETAPAS | 2014 – 2020 m. laikotarpiu didžiausia „Erasmus+“ biudžeto dalis atiteko asmenų mobilumo projektams AM ir PM srityse – atitinkamai 66 proc. ir 28 proc. viso šiam veiksmui skirto biudžeto. Mažiau nei 6 proc. buvo skirta BU ir SŠ sritims (atitinkamai 5 proc. ir 1 proc.). Šis pasiskirstymas reikšmingai skiriasi KA2 projektų atveju, kur beveik pusė šiam veiksmui skirto biudžeto atiteko BU sektoriui (47 proc.), ženkliai didesnė dalis biudžeto dalis skirta ir SŠ sričiai – apie 17 proc. PM sektoriui skirta panaši dalis – apie 21 proc., o AM sričiai skirta mažiausiai – 15 proc. viso KA2 veiksmui skirto biudžeto. Vertinant „Erasmus+“ programos dotacijų pasiskirstymą jaunimo srityje pagal skirtingus veiksmus taip pat pastebimi ryškūs skirtumai. 2014 – 2020 m. 74 proc. viso programos biudžeto buvo skirta jaunimo mobilumui, o KA2 ir KA3 veiksmams buvo skirta mažiau nei trečdalis viso biudžeto – atitinkamai 23 ir 4 proc.

Biudžeto pasiskirstymas geriausiai tenkino paklausą AM sektoriuje (77 proc.), PM sektoriuje (58 proc.) ir BU sektoriuje (58 proc.), o mažiausiai poreikis tenkintas SŠ ir JS srityse (atitinkamai 34 ir 15 proc.).

Programos efektyvumui nagrinėjamu laikotarpiu teigiamą įtaką darė NA taikytos priemonės, skirtos stebėti ir remti pareiškėjus, paramos gavėjus ir dalyvius, kurios vertinamos kaip veiksmingos ir tinkamos. NA nuosekliai investavo į pareiškėjų ir dotacijų gavėjų stebėseną ir vertinimą: taikyta nuolatinė rodiklių stebėseną, papildomų duomenų rinkimas, vykdant dalyvių pasitenkinimo apklausas, matuojant paraiškų vertintojų nuomonę apie vertinimo procesą. Be rodiklių stebėsenos, NA taip pat vykdė ir vykdo praktinę stebėseną ir tokiu būdu siekė suvaldyti galimas rizikas.

IT aplinka, sukurta šiam „Erasmus+“ programos etapui, laikotarpio pradžioje susidūrė su trikdžiais ir techniniais nesklandumais, tačiau per pirmuosius programos metus jie buvo išspręsti. Kovos su sukčiavimu (paraiškų plagijavimu, dvigubu finansavimu ir pan.) priemonės laikomos efektyviomis, atsižvelgiant į nagrinėjamo laikotarpio iššūkius.

2021 – 2027 M. PROGRAMOS ETAPAS | Vertinant 2021 – 2023 m. dotacijų statistiką, pastebima ta pati tendencija – KA1 mobilumo projektams daugiausiai dotacijų tenka AM ir PM sektoriams – atitinkamai 59 ir 24 proc. Lyginant su ankstesniu laikotarpiu, BU ir SŠ sektoriui buvo skirta daugiau nei 2,5 karto didesnė biudžeto dalis – atitinkamai 13,6 ir 3,4 proc. viso mobilumo projektams skirto biudžeto. Taip pat 2023 m. buvo skirtos dotacijos mobilumo projektams SPO srityje, tačiau apimtis siekė vos 0,1 proc.

Biudžeto paskirstymas pagal švietimo ir mokymo srities sektorius strateginių partnerysčių projektuose naujos kartos programoje taip pat pasikeitė: didesnė dotacijų dalis skiriama SŠ ir AM strateginių partnerysčių projektams – atitinkamai 26 ir 20 proc., PM srityje dotacijų dalis išliko panaši kaip ir ankstesnėje programoje – 22 proc., tuo tarpu BU sektoriaus projektams skiriama 15 proc. mažiau dotacijų – 32,5 proc. viso KA2 veiksmui skiriamo biudžeto. JS srityje naujos kartos programoje dotacijos KA1 ir KA2 projektams pasiskirstytos beveik per pusę.

Kaip ir ankstesniame etape, biudžeto paskirstymas skyrė didžiausią dalį tiems patiems sektoriams, tačiau didesnis finansavimas žymiai geriau tenkino augančią paklausą AM sektoriuje (finansuota 88 proc. paraiškų), PM sektoriuje (80 proc.) ir BU sektoriuje (80 proc.), o mažiausiai poreikis tenkintas SŠ ir JS srityse (47 proc.).

Interviu respondentai teigiamai vertina NA organizuojamus susitikimus su projektų vykdytojais, ŠMPF puslapyje talpinamus virtualių mokymų įrašus ir seminarus, projektų pavyzdžius. Visgi kai kurie projektų vykdytojai ir koordinatoriai išreiškė poreikį rengti daugiau gyvų renginių ir praktinių užsiėmimų.

Naujos kartos programai sukurta IT sistema vertinama prastai dėl nuolatinių techninių trikdžių ir nesklandumų. Tyrimo dalyvių teigimu, ankstesnio laikotarpio IT sistema, nepaisant tam tikrų funkcionalumų trūkumo, veikė sklandžiau.

NA taikomos kovos su sukčiavimu priemonės paraiškų teikimo procese yra tinkamos ir veiksmingos, EK sukurti įrankiai leidžia aptikti ir užkirsti kelią dvigubo finansavimo rizikai. Itin teigiamai vertinamas nuo 2024 m. diegiamas finansinių ir veiklos pajėgumų vertinimas, kurį nacionalinės agentūros turės atlikti prieš skirdamos finansavimą, tačiau vertinti jų efektyvumą kol kas yra per anksti.

Suderinamumas

2014 – 2020 M. PROGRAMOS ETAPAS | Skirtingi programos veiksmai yra gerai suderinti tarpusavyje, tačiau praktinių tarpsektorinio bendradarbiavimo pavyzdžių (skirtinguose sektoriuose įgyvendinamų projektų) kol kas nėra daug nei ankstesniame, nei dabartiniame programos etape. Yra pavienių atvejų strateginių partnerysčių kontekste, kai aukštojo mokslo institutai, verslas ar žiniasklaida įsitraukia į projektus kaip partneriai.

Apskritai, „Erasmus+“ yra geriausiai žinoma ir plačiausiai įgyvendinama mobilumo programa Lietuvoje. Kitų panašių regioninių ir tarptautinių programų Lietuvoje nėra daug, jos nedubliuoja „Erasmus+“ programos, o tik įvairiais aspektais ją papildo suteikdamos dalyviams papildomas galimybes pagal jų poreikius ir galimybes. Švietimo ir mokymo srityje geriausiai žinomos ESFA, Nordplus, ISEP, dvišalės Lietuvos ir užsienio valstybių finansuojamos programos (pavyzdžiui, JAV, Izraelio, Kinijos, Meksikos, Šveicarijos ir Turkijos). Jaunimo srityje panašiausios programos apima EEE ir Norvegijos finansinio mechanizmą (2014–2021) bei Aktyvių piliečių fondo programą, skirta pilietinei visuomenei Lietuvoje stiprinti ir pažeidžiamoms grupėms įgalinti, kurią administruoja VŠĮ „Atviros Lietuvos fondas“ ir VŠĮ „OSFL projektai“. Visos šios programos papildo „Erasmus+“ skatindamos visos visuomenės, įskaitant ir jaunimo pilietiškumo ir demokratiškos vertybių ugdymą.

2021 – 2027 M. PROGRAMOS ETAPAS | Naujajame programos etape ir toliau tęsiamos ESFA, Nordplus, ISEP programos. Dvišalių Lietuvos ir užsienio valstybių finansuojamų programų skaičius sumažėjo: atsižvelgiant į Lietuvos vykdomą politiką bei karo kontekstą, nebeliko galimybės pasinaudoti Kinijos bei Izraelio programomis, kita vertus, AM atstovai įgijo galimybę pasinaudoti Taivano – Europos puslaidininkių stipendijų programa ir kitomis galimybėmis, apie kurias savo tinklapyje nuolat skelbia ŠMPF. Jaunimo srityje, kaip ir ankstesniame programos etape, tęsiama Aktyvių piliečių fondo programa, o EEE ir Norvegijos finansinis mechanizmas baigėsi 2021 m.

ES pridėtinė vertė

„Erasmus+“ programa yra vienas sėkmingiausių ES produktų, jos kuriama Europinė pridėtinė vertė pastebima visuose švietimo ir mokymo, taip pat jaunimo sektoriuose tiek sename, tiek dabartiniame programos etape. „Erasmus+“ programa prisidėjo prie Europinės tapatybės kūrimo per europinių vertybių ugdymą ir horizontaliųjų prioritetų sklaidą skirtinguose sektoriuose.

2014 – 2020 M. PROGRAMOS ETAPAS | 2014–2020 m. programa stipriai prisidėjo prie programos dalyvių Europinės tapatybės kūrimo – nagrinėjamu laikotarpiu programos dalyvių dalis, mananti, kad „Erasmus+“ prisidėjo prie jų Europinių vertybių kompetencijų ugdymo skirtinguose sektoriuose svyravo nuo 69 iki 85 proc. Nepaisant kuriamos Europinės pridėtinės vertės, projektų metu sukurtų rezultatų tvarumas skirtinguose sektoriuose skiriasi: AM sektoriuje projektų metu sukurtų produktų panaudojumas didžiausias, PM, BU ir JS sektoriuose – vidutinis, o SŠ sektoriuje – mažiausias.

2021 – 2027 M. PROGRAMOS ETAPAS | Naujame programos etape, programos dalyviai jautė dar didesnę programos poveikį Europinių vertybių kompetencijų ugdymui ir sklaidai – taip manančių dalyvių dalis skirtinguose sektoriuose siekė nuo 78 iki 91 proc. Įvertinti, ar naujos kartos „Erasmus+“ projektų rezultatai yra tvaresni nei ankstesniame etape, kol kas sudėtinga, nes strateginių partnerysčių projektai vidutiniškai trunka apie 3-4 metus, todėl tikslinga šios programos metu sukurtų produktų tvarumą vertinti atliekant 2021–2027 m. programos etapo galutinį vertinimą.

Jeigu „Erasmus+“ programa būtų nutraukta, pasekmės būtų jaučiamos įvairiais aspektais: per mažėjančią Europinių vertybių sklaidą ir įgūdžių tobulinimo galimybes, per organizacijų tarpkultūriškumo ir tarptautinės dimensijos plėtojimo sulėtėjimą, taip pat nacionaliniu lygmeniu per sumažėjusį Lietuvos vardo garsinimą tarptautinėje akademinėje ir švietimo bendruomenėje, sulėtėjusį jaunimo politikos ir švietimo inovacijų vystymąsi.

Vertinimo santrauka pagal skirtingus vertinimo kriterijus ir sektorius papildomai pateikiama Priedas Nr. 8. Vertinimo apibendrinimas pagal skirtingus sektorius ir kriterijus

REKOMENDACIJOS

Rekomendacijos dėl programos turinio

- **Didinti bendrojo ugdymo, suaugusiųjų švietimo ir jaunimo sektoriams tenkantį finansavimą.** Šie sektoriai programos lygmeniu yra mažiausiai finansuojami, tačiau mobilumo poreikis juose yra itin aukštas. Naujame „Erasmus+“ programos etape numatytas didesnis finansavimas šiems sektoriams, šiek tiek didesne apimtimi tenkinantis mobilumo mokymosi tikslais bendrojo ugdymo ir suaugusiųjų švietimo paklausą, tačiau šis trūkumas ryškiausiai atsispindi jaunimo srityje.
- **Atsižvelgiant į augantį akredituotų organizacijų skaičių ir didėjantį šios sistemos populiarumą, akreditacijas siūlytina ir toliau išlaikyti, tačiau skiriant didesnę finansavimą tam tikruose sektoriuose, pavyzdžiui, BU ar PM.** Nors šiuo metu sistema veikia gerai, pastebima rizika, jog ilgai finansavimo visų akredituotų organizacijų poreikiams patenkinti paprasčiausiai nebeužteks arba neliks biudžeto neakredituotoms organizacijoms. Didesnis biudžetas leistų išvengti šios situacijos.
- **Mažinti apimtis, arba iš viso atsisakyti itin brangių strateginių partnerysčių projektų, kuriems skiriama 400 tūkst. Eur dotacija.** Rekomenduojama, kad dideliems projektams maksimali išmokos suma siektų 250 – 300 tūkst. Eur, ir didesnis dėmesys būtų skiriamas mažos apimties (iki 30 – 60 tūkst. Eur) strateginių partnerysčių projektams.
- **Išlaikyti horizontaliųjų prioritetų įgyvendinimo programoje principą.** Horizontaliųjų prioritetų nauda vertinama ne tik „Erasmus+“ programoje dalyvaujančių organizacijų ir švietimo įstaigų – pradėtas skirti didesnis dėmesys Europiniams iššūkiams ir prioritetams, išskirtų keturių horizontaliųjų prioritetų aktualumą patvirtina sąsajos su Lietuvos nacionalinės politikos darbotvarka. Dėl šios priežasties, programa turėtų išlaikyti šį principą, ir esant poreikiui, juos interpretuoti plačiau (pavyzdžiui, aktyvaus dalyvavimo prioritetą švietimo ir mokymo srityje galėtų apimti ir visuomenės atsparumo krizėms didinimą).
- **Didinti programos lankstumą, jį išnaudoti labiau prisitaikant prie šiuolaikinės kartos poreikių ir galimybių.** Atsižvelgiant į tai, kad programos populiarumas kiekvienais metais tampa vis didesnis ir siekiama plėsti dalyvių skaičių, įskaitant ir sunkiai pasiekiamas asmenų grupes, siūloma tęsti ir plėsti virtualių mainų galimybes švietimo ir mokymo srityje, suteikti galimybę skaidyti mobilumo laikotarpį pagal individualius poreikius, apjungti kelias priemones į vieną (pavyzdžiui, jeigu studentai vyksta į mobilumą, suteikti galimybę atlikti ir praktiką) – tai leistų mažesniais kaštais įtraukti dar didesnę dalyvių skaičių ir suteikti jiems galimybę patirti „Erasmus+“ programos kuriamą naudą. Didesnis programos lankstumas atneštų naudą ir programos įgyvendinimo požiūriu – pavyzdžiui, „Erasmus+“ programoje nustatyti reikalavimai SPO sričiai skiriasi nuo likusių švietimo ir mokymo sektorių, dėl to agentūroms kyla papildoma administracinė našta. Didesnė sinergija projektams keliamų reikalavimų kontekste galėtų ne tik palengvinti nacionalinių agentūrų darbą, bet ir geriau atitiktų visuomenės poreikius.

Rekomendacijos dėl programos įgyvendinimo ES lygiu

- **Svarstyti galimybę supaprasti mobilumo tarp programos šalių ir šalių partnerių bei strateginių partnerysčių projektų administravimą jaunimo srityje.** Tyrimas atskleidė, jog kai kurias, ypač naujas, mažiau patyrusias jaunimo organizacijas nuo dalyvavimo „Erasmus+“ programoje atgraso per sudėtinga paraiškos pildymo procedūra ir pernelyg sudėtingas programos administravimas. Supaprastintas paraiškų teikimas, paprastesnis projektų administravimas ir ataskaitų pateikimas paskatintų daugiau jaunimo organizacijų (ypač paties jaunimo naujai įsteigtų) dalyvauti programoje, skatintų aktyviau įsitraukti mažiau aktyvių Lietuvos regionų atstovus. Supaprastintas programos administravimas būtų aktualus ir kituose švietimo ir mokymo sektoriuose.
- **Sekančiai „Erasmus+“ ar kitai ją pakeisiančiai programai nekurti naujos IT aplinkos, o užtikrinti jau sukurtų IT įrankių techniškai sklandų veikimą, gerinti įrankių tarpusavio sąveiką.** Nuolatiniai naujam „Erasmus+“ etapui sukurtos IT aplinkos techniniai nesklaidumai yra pasikartojantis grįžtamasis ryšys iš beveik visų interviu su programos dalyviais, kuriantis iš dalies neigiamą įvaizdį „Erasmus+“ programai. Užtikrinus sklandų IT aplinkos veikimą, siūlytina apsvarstyti galimybes įdiegti papildomus funkcionalumus, kurie prisidėtų prie efektyvesnio programos valdymo (pavyzdžiui, sukurti vedlius, supaprastinti biudžeto įkėlimo procesą ir pan.).

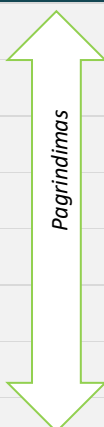
- **Indeksuoti stipendijų ir išmokų dydžius pagal infliacijos lygį bei kiekvienos priimančios šalies ekonominę situaciją.** Nepaisant to, kad stipendijos ir išmokas stengiamasi vis didinti, išorinių iššūkių, augančios infliacijos ir kylančių kainų kontekste skiriamų išmokų dažnu atveju nepakanka pragyvenimui ir kelionės išlaidoms. „Erasmus+“ programa neturėtų tapti „turtingų tėvų“ programa, kurie gali sau leisti finansuoti didelę dalį savo vaikų mainų programos išlaidų. „Erasmus+“ programa turėtų būti pasiekama visiems, įskaitant ir sunkiai pasiekiamas asmenų grupes, todėl išmokų ir stipendijų indeksavimas, apskaičiuojant konkretų jų dydį pagal kiekvienos šalies ekonominę situaciją leistų užtikrinti geresnes pragyvenimo galimybes ir paskatintų daugiau žmonių dalyvauti programoje.

Rekomendacijos dėl programos įgyvendinimo nacionaliniu lygmeniu

- **Labiau skatinti tarpsektorinį bendradarbiavimą.** Nors programos vidiniai elementai yra suderinti, sinergija tarp skirtingų švietimo ir mokymo, jaunimo ir sporto sektorių nėra pakankama, per kelias sritis įgyvendinamų bendrų projektų kol kas nėra daug. Siūlytina apsvaistyti bendrų tarpsektorinių projektų skatinimo priemones, įskaitant ir aktyvesnę komunikaciją apie „Erasmus+“ programos suteikiamą naudą. Didesnė sinergija tarp švietimo ir mokymo, jaunimo, sporto sektorių bei su verslu paskatintų naujų idėjų atsiradimą, dalinimąsi gerosiomis praktikomis ir patirtimis, kas kurtų dar didesnę „Erasmus+“ programos pridėtinę vertę.
- **Plačiau komunikuoti naujos „Erasmus+“ programos naujoves ir galimybes, aktyviau dalintis sėkmės istorijomis, toliau dėti pastangas organizuojant informacinius renginius ir veiklas nuotoliniu, ir vietos bendruomenės lygmeniu.** Atliktas tyrimas atskleidė, kad kai kurie programos dalyviai nėra pakankamai susipažinę su programos naujovėmis ir jų teikiama nauda. Nors NA jau dabar deda pastangas šioje srityje, siūloma jas tęsti ir toliau, didesnę dėmesį skiriant toms savivaldybėms, kurios mažiau dalyvauja „Erasmus+“ veiklose, siekti plačiau viešinti per veiksmingas platformas ir kanalus.
- **Nepaisant itin reikšmingų „Erasmus+“ programos ir nacionalinių agentūrų pasiekimų įtraukties ir įvairovės didinimo srityje, rekomenduojama ir toliau dėti pastangas nacionaliniu lygmeniu siekiant pritraukti kuo daugiau MGT asmenų dalyvauti programoje.** Siūlytina apsvaistyti įvairias įtraukties didinimo priemones: aktyviau viešinant įtraukaus mobilumo pavyzdžius ir sėkmės istorijas; didinant projektų vykdytojų sąmoningumą apie priežastis ir kliūtis, kurios trukdo MGT dalyvauti programoje; nacionaliniuose Lietuvos dokumentuose susieti įtrauktį su tarptautinio mobilumo veikla.

PRIEDAS NR. 1. DUOMENŲ RINKIMO IR ANALIZĖS METODAI

LENTELĖ 1. VERTINIMO METODAI IR JŲ ATITIKIMAS PAGAL VERTINIMO KRITERIJUS

	Pirminių ir antrinių šaltinių analizė	Esamų statistinių duomenų analizė	Atvejo analizė	Interviu
Aktualumas				✓
Veiksmingumas		✓	✓	✓
<i>individualus lygmuo</i>		✓	✓	✓
<i>institucinis lygmuo</i>		✓	✓	✓
<i>sisteminis lygmuo</i>				✓
Efektyvumas		✓	✓	✓
Suderinamumas				✓
Europinė pridėtinė vertė		✓		✓

Šaltinis: sudaryta Projekto vykdytojo

PIRMINIŲ IR ANTRINIŲ ŠALTINIŲ ANALIZĖ

Siekiant surinkti pirminę informaciją apie „Erasmus+“ programos aktualumą, veiksmingumą, efektyvumą, suderinamumą ir Europinę pridėtinę vertę bei pagrįsti atsakymus į Vertinimo klausimus, buvo atliekama pirminių ir antrinių šaltinių analizė. Vertinant programos veiksmingumą ir efektyvumą, panaudoti kiekybiniai duomenys iš anksčiau atliktų „Erasmus+“ programos tyrimų ir studijų, taip pat analizuoti „Erasmus+“ programos stebėsenos, paraiškų teikimo duomenys bei finansavimo statistika. Siekiant įvertinti „Erasmus+“ ir kitų programų suderinamumą, išanalizuoti strateginiai Lietuvos švietimo ir mokymo, jaunimo ir sporto sričių dokumentai, ataskaitos, kita literatūra. Naudotų šaltinių sąrašas pateikiamas Priedas Nr. 9. Naudotos literatūros sąrašas

INTERVIU PROGRAMA

Atliekant Vertinimą, vykdyta interviu programa – atlikta daugiau nei 30 pusiau struktūruotų interviu su įvairių sričių respondentais: nacionalinių valstybės institucijų, formuojančių Lietuvos švietimo ir jaunimo politiką, atstovais, nacionalinių agentūrų atstovais, projektų vykdytojais, nevyriausybinėmis organizacijomis, asociacijomis bei kitomis suinteresuotomis šalimis. Interviu metodu surinkti duomenys atskleidė skirtingų sričių atstovų požiūrį į „Erasmus+“ programą, įgyvendinimo iššūkius, jos rezultatyvumą, efektyvumą, aktualumą, suderinamumą su kitomis programomis bei atskleidė tobulintinas „Erasmus+“ programos turinio ir įgyvendinimo sritis. Interviu respondentų sąrašas pateikiamas Priedas Nr. 3. Interviu respondentų sąrašas

ATVEJO ANALIZĖ

Atvejo analizė buvo atliekama siekiant giliau analizuoti konkrečių projektų rezultatus ir jų sukurtą poveikį individualiu ir instituciniu lygmeniu, nustatyti projektų rezultatyvumą lemiančius veiksnius bei įvertinti „Erasmus+“ programos kuriamą pridėtinę vertę nacionaliniu lygiu. Analizuojant atskirų

„Erasmus+“ programos projektų rezultatų duomenų bazę¹⁹⁰, buvo pasirinkti švietimo ir mokymo bei jaunimo sričių projektai, paženklininti „gerosios praktikos“ ženklu, išnagrinėtos šių projektų įgyvendinimo ataskaitos. Iš viso buvo išanalizuoti ir aprašyti 7 konkrečių projektų atvejai. Gerosios praktikos pavyzdžių analizė pateikiama Priedas Nr. 5. Gerosios praktikos pavyzdžių analizė

---

¹⁹⁰ „Erasmus+“ programos rezultatų duomenų bazė: <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/>

PRIEDAS NR. 2. VERTINIMO KLAUSIMAI

LENTELĖ 2. STANDARTINIS VERTINIMO KLAUSIMŲ SĄRAŠAS

VERTINIMO KRITERIJUS	VERTINIMO KLAUSIMAI
VEIKSMINGUMAS	<ol style="list-style-type: none"> 1. Koku mastu įvairiose „Erasmus+“ 2021–2027 m. ir „Erasmus+“ 2014–2020 m. programų srityse buvo pasiekti numatomi rezultatai ir poveikis jūsų šalyje? Kokie neigiami ir teigiami veiksniai daro įtaką pasiekimams, rezultatams ir poveikiui? Ar manote, kad kai kurie veiksmai yra efektyvesni už kitus? Ar yra skirtumų įvairiose srityse? Kokie yra lemiami veiksniai, kad šie programos veiksmai būtų veiksmingesni? 2. Kokie yra programos „Erasmus+“ rezultatai ir ilgalaikis poveikis jūsų šalyje? Mus domina visų programos „Erasmus+“ 2014–2020 m. veiksmų ir (arba) elementų poveikis, ypatingą dėmesį skiriant tiems veiksmams ir (arba) elementams, kurie tęsiasi pagal programą „Erasmus+“ 2021–2027 m. Mus taip pat domina veiksmų ir (arba) elementų, kurie buvo nutraukti tiek, kiek jie gali padėti kurti būsimą programą, poveikis. Kaip vertinate savo šalyje gautų paraiškų kokybę ir kokių priemonių būtų galima imtis, siekiant pagerinti paraiškų ir projektų, kuriems skirta parama, kokybę jūsų šalyje, atsižvelgiant į tai, kad 2021–2027 m. programos ciklo biudžetas padvigubėjo? 3. Nurodykite, apibūdinkite ir kiekybiškai įvertinkite (jei įmanoma) šalutinį poveikį tarp programos „Erasmus+“ 2021–2027 m. veiksmų (veiksmų grupių) jūsų šalyje, kaip aprašyta intervencijos logikoje. 4. Koku mastu „Erasmus+“ 2021–2027 m. turėjo pokyčių jūsų šalyje sistemoms, vertybėms ir normoms, visų pirma atsižvelgiant į keturis horizontaliuosius programos prioritetus: įtrauktis ir įvairovė – skaitmeninė transformacija – žalioji pertvarka (aplinka ir kova su klimato kaita) – dalyvavimas demokratiname gyvenime ir pilietinis dalyvavimas? Ar galėtumėte nustatyti horizontaliuosius prioritetus, kuriems programa turėjo didžiausią poveikį savo veiksmams? 5. Koks yra programos „Erasmus+“ 2021–2027 m. veiksmų poveikis sunkiai pasiekiamoms grupėms, mažiau galimybių turintiems asmenims arba konkrečioms nepalankioje padėtyje esančioms gyventojų grupėms, kurios tradiciškai nevykdo tarpvalstybinės ar tarptautinės veiklos, palyginti su kitomis grupėmis, kurios naudoja programą? Esame suinteresuoti įvertinti pirmąjį įtraukties priemonių sistemos ir įtraukties ir įvairovės strategijos poveikį skatinant galimybes gauti finansavimą platesniam organizacijų ratui ir siekiant geriau pasiekti daugiau dalyvių, turinčių mažiau galimybių. 6. Koku mastu pagal programą „Erasmus+“ 2021–2027 m. remiamais veiksmais, veikla ir (arba) projektais prisidedama prie klimato ir aplinkos veiksnių integravimo ir klimato bei aplinkos tikslų, įskaitant tuos, kuriais siekiama sumažinti programos poveikį aplinkai, įgyvendinimo jūsų šalyje? 7. Koku mastu bendradarbiavimo formos ir veiksmų rūšys pagal programas „Erasmus+“ 2021–2027 m. ir „Erasmus+“ 2014–2020 m. turėjo įtakos politikos pokyčiams švietimo ir mokymo, jaunimo ir sporto srityse jūsų šalyje? Kokie programų veiksmai yra veiksmingiausi atsižvelgiant į jūsų šalies poreikius? Ar esama reikšmingų skirtumų tarp skirtingų sričių? 8. Kokių konkrečių metodų (pvz., bendro finansavimo, skatinimo ar kt.) ėmėtės siekdami sustiprinti „Erasmus+“ 2021–2027 m. ir „Erasmus+“ 2014–2020 m. poveikį savo šalyje? Koku mastu šie metodai buvo veiksmingi? Ar galima nustatyti kokius nors konkrečius tobulintinus dalykus? 9. Koku mastu jūsų šalyje tinkamai skleidžiami ir išnaudojami „Erasmus+“ 2021–2027 m. ir „Erasmus+“ 2014–2020 m. programos rezultatai? Kur matote patobulinimų galimybes?

VERTINIMO KRITERIJUS	VERTINIMO KLAUSIMAI
	<p>10. Kiek tikėtina, kad poveikis jūsų šalyje išliks ir pasibaigus intervencijai, tiek bendrai, tiek kiekvienos įgyvendintos dotacijos lygiu?</p> <p>11. Kas, jei programa „Erasmus+“ neegzistuos? Ar atitinkami jūsų šalies sektoriai (aukštojo mokslo, mokyklinio ugdymo, suaugusiųjų švietimo, profesinio rengimo ir mokymo, jaunimo ir sporto) būtų remiami tokiu pačiu būdu ir panašiu mastu?</p> <p>12. Kaip COVID-19 pandemija paveikė dviejų kartų programos įgyvendinimą jūsų šalyje ir koks buvo priemonių, kurių imtasi reaguojant į pandemijos padarinius, poveikis?</p> <p>13. Kokį poveikį jūsų šaliai padarė priemonės, kurių imtasi įgyvendinant programą, siekiant reaguoti į Rusijos invazijos į Ukrainą pasekmes?</p>
EFEKTYVUMAS	<p>14. Koks yra įvairių „Erasmus+“ 2021–2027 m. ir „Erasmus+“ 2014–2020 m. programos veiksmų (veiksmų grupių) ekonominis efektyvumas jūsų šalyje?</p> <p>15. Kiek, palyginti su ankstesne programa, biudžeto dydis yra tinkamas ir proporcingas numatytam 2021–2027 m. programos „Erasmus+“ tikslui? Kokiu mastu lėšų paskirstymas pagal programos sritis ir pagrindinius veiksmus yra tinkamas atsižvelgiant į jų veiksmingumo ir naudingumo lygį?</p> <p>16. Ar jūsų šalies požiūriu veiksmingas įvairių subjektų, dalyvaujančių įgyvendinant ir prižiūrint programą (Komisijos tarnybų „Erasmus+“ komitetas, vykdomoji įstaiga, nacionalinės institucijos, nacionalinės agentūros, nepriklausomos audito įstaigos – tarptautinės organizacijos), bendradarbiavimas ir koku mastu Komisija atlieka pagrindinį vaidmenį šiame procese? Kaip tai pasikeitė tarp dviejų programavimo laikotarpių? Kokios yra galimų pokyčių priežastys? Kokiose srityse galima pagerinti programos „Erasmus+“ 2021–2027 m. arba ją pakeisiančios programos įgyvendinimą?</p> <p>17. Ar jūsų nacionalinės (-ių) agentūros (-ų) taikomos priemonės, skirtos stebėti ir remti pareiškėjus, paramos gavėjus (įskaitant mažas ir naujas organizacijas) ir dalyvius, yra veiksmingos ir proporcingos? Kokias sritis reikia tobulinti ir (arba) supaprastinti, atsižvelgiant į poreikį sklandžiai ir veiksmingai įgyvendinti programą?</p> <p>18. Kokiu mastu įdiegtos supaprastinimo priemonės, pvz., supaprastintos dotacijų ir akreditavimo sistemos, padėjo sumažinti nacionalinėms agentūroms, programos naudotojams ir dalyviams tenkančią administracinę naštą? Ar yra skirtumų tarp veiksmų ar sričių? Kokius programos elementus būtų galima pakeisti siekiant dar labiau sumažinti administracinę naštą ir supaprastinti programos valdymą ir įgyvendinimą, nepagrįstai nepakenkiant patikimam jos valdymui, rezultatams ir poveikiui?</p> <p>19. Kokiu mastu reglamente nustatyti programos rodikliai atitinka stebėsenos tikslus nacionaliniu lygmeniu? Kaip būtų galima patobulinti bendrą valdymo ir stebėsenos sistemą?</p> <p>20. Kiek naujos valdymo paramos priemonės atitinka programos „Erasmus+“ poreikius ir struktūrą? Kokias papildomas funkcijas rekomenduotumėte būsimiems pokyčiams?</p> <p>21. Kokiu mastu kovos su sukčiavimu priemonės leido užkirsti kelią sukčiavimui ir laiku nustatyti sukčiavimo atvejus jūsų šalyje?</p>
AKTUALUMAS	<p>22. Kokiu mastu programos „Erasmus+“ 2021–2027 m. tikslai, nustatyti „Erasmus+“ reglamento 3 straipsnio 1 ir 2 dalyse, siejami su ES švietimo ir mokymo, jaunimo ir sporto sričių politikos darbotvarkėmis, toliau tenkinami poreikiai ar uždaviniai, kuriems jie skirti? Ar šie poreikiai arba iššūkiai yra (vis dar) svarbūs jūsų šalies kontekste? Ar poreikiai ar uždaviniai pasikeitė taip, kad reikia pakoreguoti 2021–2027 m. programos „Erasmus+“ arba ją pakeisiančios programos tikslus?</p> <p>23. Kokiu mastu jūsų šalies įvairių suinteresuotųjų subjektų ir sektorių poreikiai tenkinami įgyvendinant 2021–2027 m. programos „Erasmus+“ tikslus? Kaip sėkmingai programa</p>

VERTINIMO KRITERIJUS	VERTINIMO KLAUSIMAI
	<p>pritraukia ir pasiekia tikslinę auditoriją ir grupes įvairiose programos srityse? Kaip gerai jūsų šalies švietimo ir mokymo, jaunimo ir sporto bendruomenėms žinoma programa „Erasmus+“? Jei kai kurios tikslinės grupės nėra pakankamai pasiekiamos, kokie veiksniai riboja jų prieigą ir kokių veiksmų būtų galima imtis šiai padėčiai ištaisyti? Kokios yra tam tikrų tikslinių grupių riboto dalyvavimo priežastys? Ar yra tikslinių grupių, kurios nusprendė nedalyvauti, ar visada yra išorinių veiksnių, trukdančių joms dalyvauti?</p> <p>24. Kokių mastu programa „Erasmus+“ 2021–2027 m. yra orientuota ir pritaikyta sunkiai pasiekiamoms grupėms, mažiau galimybių turintiems asmenims arba konkrečioms nepalankioje padėtyje esančioms gyventojų grupėms, kurios tradiciškai nevykdo tarpvalstybinės ar tarptautinės veiklos, palyginti su kitomis grupėmis, kurios gauna naudos iš programos? Jei kai kurios tikslinės grupės jūsų šalyje nėra pakankamai pasiektos, kokie veiksniai riboja jų prieigą ir kokių veiksmų būtų galima imtis šiai padėčiai ištaisyti?</p> <p>25. Kiek poreikiai ir uždaviniai, susiję su Europos žaliaja ir skaitmenine pertvarka, atsispindi 2021–2027 m. programos „Erasmus+“ veiksmuose ir (arba) veikloje?</p> <p>26. Kokia 2021–2027 m. programos „Erasmus+“ svarba jūsų šalies požiūriu, palyginti su programos „Erasmus+“ 2014–2020 m. aktualumu? Ar jis buvo patobulintas naujos kartos programoje?</p>
SUDERINAMUMAS	<p>27. Kokių mastu skirtingų programos sričių „Erasmus+“ 2021–2027 m. tikslai yra nuoseklūs ir vienas kitą papildo? Kokie yra įvairių programų sričių, įskaitant tas, kurias valdo skirtingos nacionalinės agentūros, ir veiksmų bendradarbiavimo įrodymai? Kaip skirtingi veiksmai dera kartu? Kokių mastu esama neatitikimų, sutapimų ar kitų trūkumų tarp programų sričių ir kaip jie sprendžiami?</p> <p>28. Kiek „Erasmus+“ 2021–2027 m. dera su kitomis nacionalinėmis ar regioninėmis programomis, kitomis ES bendradarbiavimo formomis (dvišalėmis programomis) ir tarptautinėmis programomis, kurių tikslai panašūs jūsų šalyje? Ar galite nustatyti kokių nors neatitikimų, dubliavimosi ar kitų trūkumų su kitomis programomis?</p> <p>29. Kokių mastu paaiškėjo, kad 2021–2027 m. programa „Erasmus+“ papildo kitas nacionalines ir tarptautines švietimo ir mokymo, jaunimo ir sporto sričių programas jūsų šalyje? Kokių mastu programa „Erasmus+“ 2021–2027 m. kuria veiksmingą sinergiją ar sąveiką su kitomis nacionalinio ar regioninio lygmens programomis ir kitomis ES ar tarptautinėmis programomis, kuriomis siekiama papildomų tikslų jūsų šalyje? Kokie yra programos „Erasmus+“ ir kitų ES, nacionalinių ar regioninių programų sinergijos ir papildomumo įrodymai? Ar galite nustatyti kokių nors neatitikimų, dubliavimosi ar kitų trūkumų su kitomis programomis? Ar galite palyginti su ankstesnės 2014–2020 m. programos „Erasmus+“ sinergija ir papildomumu?</p> <p>30. Koks yra programos „Erasmus+“ 2021–2027 m. suderinamumas, palyginti su programos „Erasmus+“ 2014–2020 m. darba jūsų šalies požiūriu? Ar jis buvo patobulintas naujos kartos programoje?</p>
EUROPOS PRIDĖTINĖ VERTĖ	<p>31. Kokia yra ES veiklos pridėtinė vertė ir nauda, palyginti su ta, kurią būtų galima pasiekti vykdant panašius veiksmus, kurių imamasi tik jūsų šalies regioniniu ar nacionaliniu lygmenimis? Ką „Erasmus+“ 2021–2027 m. siūlo kartu su kitomis jūsų šalies regioninio ar nacionalinio lygmens švietimo ir mokymo paramos programomis? Kokių galimybių, jūsų nuomone, būtų galima pritaikyti programą „Erasmus+“ arba ją pakeisiančią programą, kad būtų padidinta jos europinė pridėtinė vertė?</p>

VERTINIMO KRITERIJUS	VERTINIMO KLAUSIMAI
	<p>32. Koku mastu programa „Erasmus+“ padeda plėtoti žinias Europos integracijos klausimais, didinti informuotumą apie bendras ES vertybes ir puoselėti europietišką priklausymo jausmą jūsų šalyje?</p> <p>33. Koku mastu pagal programą „Erasmus+“ 2021–2027 m. skatinamas valstybių narių ir programos asocijuotųjų trečiųjų šalių bendradarbiavimas? Ir tarp šių šalių ir trečiųjų šalių, kurios nėra asocijuotosios programos šalys?</p> <p>34. Kokia yra „Erasmus+“ 2021–2027 m. ir „Erasmus+“ 2014–2020 m. nauda ir pridėtinė vertė programoje dalyvaujantiems asmenims ar organizacijoms, palyginti su nedalyvujančiais asmenimis ar organizacijomis jūsų šalyje?</p> <p>35. Koku mastu „Erasmus+“ 2021–2027 m. ir „Erasmus+“ 2014–2020 m. rezultatai yra tvarūs pasibaigus projektų trukmei jūsų šalyje?</p> <p>36. Kokios būtų labiausiai tikėtinos pasekmės jūsų šalyje, jei programa „Erasmus+“ būtų nutraukta?</p>

Šaltinis: Sudaryta Projekto vykdytojo, remiantis TS Priedu Nr. 1

PRIEDAS NR. 3. INTERVIU RESPONDENTŲ SĄRAŠAS

LENTELĖ 3. INTERVIU DALYVAVUSIŲ RESPONDENTŲ SĄRAŠAS

NR.	VARDAS, PAVARDĖ	INSTITUCIJA, PAREIGOS
ŠVIETIMO IR MOKYMO SRITIES ATSTOVAI		
1.	Julius Jakučinskas	ŠMSM Mokymosi visą gyvenimą dep. direktorius
2.	Milda Špėlytė-Letulienė	ŠMSM Tarptautinio bendradarbiavimo grupės patarėja
3.	Gražina Kaklauskienė	ŠMPF Direktorius pavaduotoja
4.	Monika Skaringaitė	ŠMPF AM mobilumo skyriaus skyriaus vadovė
5.	Donata Kavoliūnienė	ŠMPF Mobilumo projektų skyriaus vadovė
6.	Vytautas Pačiauskas	ŠMPF Partnerystės projektų skyriaus vadovas
7.	Laura Jurkuvenienė	ŠMPF Stebėsenos koordinatore
8.	Inga Puiša	LŠMPS Projektinės veiklos koordinatore
9.	Paulius Vaitiekus	LSS Prezidentas
10.	Jonas Trumpa	LMS Prezidentas
11.	Inga Jagelavičiūtė	LSŠA Prezidentė
12.	Evelina Šalavėjienė	Saulėtekio slėnio (Saulėtekio slėnio mokslo ir technologijų parkas) Tarptautinių projektų vadovė
13.	Ilona Kazlauskaitė	LURK Tarptautinių ryšių darbo grupės narė ir VDU Tarptautinių ryšių dep. direktorė
14.	Jolanta Valiaugienė	LKDK Tarptautinių ryšių komiteto narė ir Kauno kolegijos Tarptautinės partnerystės vystymo koordinatore
15.	Simona Vižinienė	Vilniaus universiteto Tarptautinių ryšių skyriaus Tarptautinių ryšių vadybininkė ir institucinė „Erasmus+“ programos koordinatore
16.	Paltanavičienė Aurelija	Kauno maisto pramonės ir prekybos mokymo centro Vystymo skyriaus vedėja
17.	Raimonda Makaveckė	Kauno maisto pramonės ir prekybos mokymo centro Projektų vadovė
18.	Rimvydas Zailskas	Prienų rajono savivaldybės administracijos Švietimo ir sporto skyriaus vedėjas
JAUNIMO SRITIES ATSTOVAI		
19.	Rita Buitvydė	SADM Lygių galimybių, moterų ir vyrų lygybės gr. patarėja
20.	Jonas Laniauskas	JRA Direktorius
21.	Loreta Eimontaitė	JRA Tarptautinės jaunimo politikos skyriaus vedėja
22.	Giedrė Tumosaitė	JRA Tarptautinės jaunimo politikos skyriaus vyr. patarėja
23.	Guoda Vaitiekutė	VšĮ „Europos Namai“ iniciatyvos „Žinau, ką renku“ koordinatore
24.	Rugilė Andrijevskytė	VšĮ „Europos Namai“ iniciatyvos „Žinau, ką renku“ mentorė

NR.	VARDAS, PAVARDĖ	INSTITUCIJA, PAREIGOS
25.	Areta Petrauskaitė	Lietuvos jaunimo organizacijų tarybos (LIJOT), Eurodesk Lietuva programos vadovė
26.	Laura Janušienė	Nacionalinė jaunimo reikalų koordinatorių asociacijos prezidentė
27.	Giedrė Valčiukaitė	Lietuvos jaunimo darbuotojų asociacijos pirmininkė
28.	Anastasija Martynova	Ignalinos rajono švietimo pagalbos tarnyba, jaunimo darbuotojų mobilumo projekto „Imigrantų integracija ir socializacija švietime“ koordinatore
29.	Indrė Augutienė	VšĮ „Pasaulio piliečių akademija“ vadovė

Šaltinis: Sudaryta Projekto vykdytojo

PRIEDAS NR. 4. PAGRINDINIAI PROGRAMOS „ERASMUS+“ VEIKSMAI IR VEIKLOS

LENTELĖ 4. PAGRINDINIAI „ERASMUS+“ PROGRAMOS VEIKSMAI IR JUOS APIMANČIOS VEIKLOS, ĮGYVENDINAMOS LIETUVOJE

1 PAGRINDINIS VEIKSMAS	ASMENŲ MOBILUMAS
<i>1 pagrindinį veiksmą (KA1) apima šios veiklos:</i>	
2014 – 2020 m.	Mobilumas švietimo ir mokymo srityje: KA101– bendrojo ugdymo personalo mobilumas KA102 / KA116 – profesinio mokymo mokinių ir darbuotojų mobilumas KA103 – aukštojo mokslo studentų ir darbuotojų mobilumas KA104 – suaugusiųjų švietimo personalo mobilumas KA107 – aukštojo mokslo studentų ir darbuotojų mobilumas tarp programos šalių ir šalių partnerių Mobilumas jaunimo srityje: KA105 – jaunimo mobilumas KA125 – savanorystės projektai KA135 – strateginiai „Europos solidarumo korpuso“ projektai
2021 – 2027 m.	Mobilumas švietimo ir mokymo srityje: KA121-SCH – bendrojo ugdymo įstaigų mokinių ir darbuotojų mobilumo akredituoti projektai KA121-VET – profesinio mokymo įstaigose besimokančių asmenų ir šių įstaigų darbuotojų mobilumo akredituoti projektai KA121-ADU – suaugusiųjų švietimo srities besimokančių asmenų ir darbuotojų mobilumo akredituoti projektai KA122-SCH – trumpalaikiai bendrojo ugdymo įstaigų mokinių ir darbuotojų mobilumo projektai KA122-VET – trumpalaikiai profesinio mokymo įstaigose besimokančių asmenų ir šių įstaigų darbuotojų mobilumo projektai KA122-ADU – trumpalaikiai suaugusiųjų švietimo srities besimokančių asmenų ir darbuotojų mobilumo projektai KA131-HED – aukštojo mokslo studentų ir personalo mobilumo projektai, remiami vidinės politikos lėšomis KA171-HED – aukštojo mokslo studentų ir personalo mobilumo projektai, remiami išorės politikos lėšomis Mobilumas jaunimo srityje: KA151-YOU – akredituoti jaunimo mobilumo projektai KA152-YOU – jaunų žmonių mobilumas KA153-YOU – su jaunimu dirbančių asmenų mobilumas KA154-YOU – jaunimo dalyvavimo veiklos KA155-YOU – DiscoverEU įtraukties projektai Mobilumas sporto srityje: KA182-SPO – sporto srities trenerių ir darbuotojų mobilumas
2 PAGRINDINIS VEIKSMAS	ORGANIZACIJŲ IR INSTITUCIJŲ BENDRADARBIAVIMAS
<i>2 pagrindinį veiksmą (KA2) apima šios veiklos:</i>	
2014 – 2020 m.	Strateginės partnerystės:

	KA200 – tarpsektorinės strateginės partnerystės KA201 / KA219 / KA229 – bendrojo ugdymo / tarpmokyklinės / mokyklų mainų strateginės partnerystės KA202 – profesinio mokymo strateginės partnerystės KA203 – aukštojo mokslo strateginės partnerystės KA204 – suaugusiųjų švietimo strateginės partnerystės KA205 – jaunimo strateginės partnerystės KA226 – pasirengimo skaitmeniniam švietimui strateginės partnerystės KA227 – kūrybinės strateginės partnerystės
2021 – 2027 m.	Nedidelio masto partnerystės: KA210-SCH – mažos apimties bendrojo ugdymo partnerystės KA210-VET – mažos apimties profesinio mokymo partnerystės KA210-ADU – mažos apimties suaugusiųjų švietimo partnerystės KA210-YOU – mažos apimties partnerystės jaunimo srityje Bendradarbiavimo partnerystės: KA220-SCH – bendradarbiavimo partnerystės bendrojo ugdymo srityje KA220-VET – bendradarbiavimo partnerystės profesinio mokymo srityje KA220-ADU – bendradarbiavimo partnerystės suaugusiųjų švietimo srityje KA220-HED – bendradarbiavimo partnerystės aukštojo mokslo srityje KA220-YOU – bendradarbiavimo partnerystės jaunimo srityje
3 PAGRINDINIS VEIKSMAS	POLITIKOS PLĖTOTĖS IR BENDRADARBIAVIMO RĖMIMAS
3 pagrindinį veiksmą (KA3) apima ši veikla:	
2014 – 2020 m.	Politinis dialogas ir bendradarbiavimas su pagrindiniais suinteresuotaisiais subjektais ir tarptautinėmis organizacijomis: KA347 – dialogas tarp jaunų žmonių ir politikos formuotojų

Šaltinis: sudaryta Projekto vykdytojo remiantis Nacionalinių agentūrų pateiktais duomenimis

PRIEDAS NR. 5. GEROSIOS PRAKTIKOS PAVYZDŽIŲ ANALIZĖ

Gerosios praktikos pavyzdys AM srityje:

Atvejo analizė 1. Skaitmeninės transformacijos prioritetas. „Erasmus+“ projektas „Blokų grandinės technologijų mokymai, skirti tarpdisciplininiam Europos kompetencijų ugdymui“¹⁹¹

Blokų grandinės technologija yra viena perspektyviausių ir labiausiai išpopuliarėjusių pastarųjų metų inovacijų. Tai lemia būtinybę visapusiškai suprasti, kaip ši nauja technologija veikia ir keičia esamus verslo, inovacijų modelius.

Šio projekto tikslas – bendradarbiaujant aukštojo mokslo institucijoms, padėti studentams įgyti žinių ir įgūdžių, susijusių su blokų grandinės technologijomis, siekiant užtikrinti profesionalios darbo jėgos kūrimąsi, padėti išnaudoti šios inovacijos privalumus ir kurti kitas inovacijas. Projekto kontekste buvo kuriami tarpdisciplininiai mažų tinklų internetiniai kursai, apimantys skirtingas disciplinas, kurios yra aktualiausios tiek informacinių sistemų ir technologijų (toliau – IT) kūrimui, tiek jų taikymui versle (kompiuterių moksle, IT saugume, tiekimo grandinėje ir logistikoje ir kt.).

Individualiu lygmeniu, šis projektas suteikė galimybes studentams gilinti žinias, susijusias su blokų grandinės technologijomis, jų įvairiapusišku naudojimu versle; be to, projekto metu išleistos projekto ataskaitos bei mokslinės publikacijos, kurių internetiniai parsiuntimų skaičiai siekia tūkstančius, kuria ilgalaikę naudą akademinėi bendruomenei bei įgalina toliau tyrinėti šios technologijos teikiamas galimybes. Instituciniu lygmeniu projekto metu sukurtas tarpdisciplininis blokų grandinių technologijų kursas, kuris yra prieinamas viešai ir suteikia ilgalaikę naudą ir kitoms Europos aukštojo mokslo institucijoms.

Lietuvos atžvilgiu, pagrindinė projekto vertė – sukauptos žinios ir patirtys bendradarbiaujant su skirtingų disciplinų Europos aukštojo mokslo institucijomis, ypatingai kai nacionaliniu mastu vis labiau akcentuojama būtinybė kurti tarpdisciplinines (tarptautines) studijas.

EK išskyrė šį projektą kaip gerą pavyzdį. **Vilniaus universitetas** (toliau – VU) buvo šio projekto koordinatorius¹⁹².

Gerosios praktikos pavyzdys PM srityje:

Atvejo analizė 2. Aplinkos ir kovos su klimato kaita prioritetas. „Erasmus+“ projektas „Smartel“¹⁹³

Siekis didinti energijos vartojimo efektyvumą sukūrė didelę skaitmeninių ir žaliųjų įgūdžių, susijusių su pažangiaisiais skaitikliais ir namų automatizavimo technologijomis, paklausą. Elektrikams be techninių įgūdžių reikalingas skaitmeninių ir aplinkosaugos įgūdžių derinys, kad jie galėtų reaguoti į išmaniųjų skaitiklių ir energijos vartojimo efektyvumo didinimą diegiant namų automatikos sistemas, jas prižiūrint ir programuojant.

Projekto „Smartel“ tikslas buvo rengti modulinis profesinio mokymo kursus apie pažangiuosius skaitiklius ir namų automatizavimą, siekiant kad elektrikai visose dalyvaujančiose projekto šalyse įgytų šiuolaikinių skaitmeninių ir žaliųjų įgūdžių, žinių ir kompetencijų. Siekiant minėtų tikslų buvo diegiami modernūs mokymo metodai, suteikiant prieigą prie novatoriškų pedagoginių išteklių bei sudarant palankesnes sąlygas abipusiam įgytų mokymosi rezultatų pripažinimui visoje ES.

Individualiu lygmeniu, šis projektas suteikė galimybes mokymų dalyviams įgyti skaitmeninių ir žaliųjų įgūdžių, susijusių su pažangiaisiais skaitikliais ir namų automatizavimo technologijomis. Instituciniu lygmeniu, ilgalaikę projekto nauda apima: didėjantį profesinio mokymo įstaigose besimokančių specialistų skaičių, taip pat strateginių partnerysčių plėtrą siekiant sukurti bendradarbiaujančių profesinio mokymo institucijų ir sektoriaus suinteresuotų subjektų tinklą.

¹⁹¹ Atvejo analizėje pateikiamas projekto pavyzdys yra iš 2014-2020 m. „Erasmus+“ laikotarpio, kadangi 2021-2027 m. finansiniame laikotarpyje dauguma projektų dar yra įgyvendinami ir dar nėra išskirta gerosios praktikos pavyzdžių.

¹⁹² Daugiau informacijos: <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/projects/search/details/2018-1-LT01-KA203-047044>

¹⁹³ Atvejo analizėje pateikiamas projekto pavyzdys yra iš 2014-2020 m. „Erasmus+“ laikotarpio, kadangi 2021-2027 m. finansiniame laikotarpyje dauguma projektų dar yra įgyvendinami ir dar nėra išskirta gerosios praktikos pavyzdžių.

Nacionaliniu lygmeniu pagrindinė projekto vertė yra tolesnis nacionalinės ir Europos profesinio mokymo politikos, skirtos statybų sektoriui, brandinimas ir plėtojimas, remiantis „Smartel“ projekto metu suformuotomis rekomendacijomis.

EK išskyrė šį projektą kaip gerą pavyzdį. **Panevėžio kolegija** buvo šio projekto koordinatorių¹⁹⁴.

Gerosios praktikos pavyzdys PM srityje:

Atvejo analizė 3. Įtrauktis ir įvairovės prioritetas. „Užsienio praktika mažiau galimybių turintiems mokiniams“¹⁹⁵

Projektu siekiama padėti RTVMC studentams su lengvu ar sudėtingu intelekto sutrikimu, nepasiturintiems jauniems žmonėms ir jiems dirbantiems mokytojams bei specialistams, pagerinant profesinės edukacijos kokybę RTVMC, gilinant profesines žinias, darbo įgūdžius, mokymosi motyvaciją, prisitaikymo galimybes jauniems žmonėms su intelekto sutrikimu ir nepasiturintiems jauniems žmonėms, taip pat tobulinant jų socialinius įgūdžius.

Per dvejus projekto įgyvendinimo metus 10 studentų grupių, vadovaujamų RTVMC mokytojų ir specialistų, dalyvavo 3 savaitių tarptautinėse praktikose. Studentai, priklausomai nuo specialybės, praktikavosi Vokietijoje, Maltoje, Ispanijoje, Turkijoje, Portugalijoje, įgijo vertinamų profesinių kompetencijų, gavo „Europass Mobility“ dokumentus, patvirtinančius jų įgytą patirtį.

Individualiu lygmeniu, projektas padėjo jauniems žmonėms sustiprinti savęs vertinimą ir prisitaikymo įgūdžius, pagerino jų galimybes įsiliesti į darbo rinką. Tarptautinė patirtis padėjo keisti jaunimo požiūrį į ateities darbą, padidino jų šansus Europos darbo rinkoje, skatino verslumą. Instituciniu lygmeniu, projektas prisidėjo prie profesinių įgūdžių gilinimo ne tik RTVMC, bet ir tarptautinių partnerių organizacijose, tokiu būdu didindamas profesinio mokymo kokybę.

EK išskyrė šį projektą kaip gerą pavyzdį. **Radviliškio technologijų ir verslo mokymo centras** buvo šio projekto koordinatorių¹⁹⁶.

Gerosios praktikos pavyzdys BU srityje:

Atvejo analizė 4. Įtrauktis ir įvairovė prioritetas. „Erasmus+“ projektas „Pasiruošk ateities karjerai“¹⁹⁷

Projekte dalyvaujančias šalis (Lietuva, Italija, Lenkija, Rumunija, Turkija) sieja bendra jaunimo nedarbo problema, kurią įrodo jaunų absolventų sunkumai randant tinkamą darbo vietą, kuri atitiktų jų gebėjimus, įgūdžius bei interesus. Atsižvelgiant į tai, projekto tikslas buvo tobulinti jaunimo verslumo gabumus bendraujant bei bendradarbiaujant su kaimyniniais / vietos / Europos fondais ir / arba privačiomis įmonėmis Europos darbo rinkoje.

Individualiu lygmeniu, šis projektas suteikė galimybę mokiniams tobulinti savo verslo ir verslumo įgūdžius; sužinoti apie galimybes susisiekti su įvairiomis įmonėmis iš skirtingų sričių, nacionaliniu ir (arba) tarptautiniu lygmeniu; didinti gebėjimą prisitaikyti prie darbo rinkos pokyčių, suvokti nuolatinio mokymosi svarbą; taip pat didinti universalumą darbo rinkoje nacionaliniu, tarptautiniu ar ES lygmeniu. Instituciniu lygmeniu šis projektas užtikrino gerosios patirties, susijusios su mokinių įgūdžių stiprinimu, įtraukimą į mokyklų ugdymo turinį.

Lietuvos atžvilgiu, pagrindinė projekto vertė nacionaliniu (ir Europiniu) lygiu yra augantis jaunų žmonių gebėjimas integruotis ir prisitaikyti prie nuolat kintančios darbo rinkos, galintis sumažinti jaunimo nedarbą.

EK išskyrė šį projektą kaip gerą pavyzdį. **Kretingos rajono švietimo centras** buvo projekto koordinatorių¹⁹⁸.

¹⁹⁴ Daugiau informacijos: <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/projects/search/details/2016-1-LT01-KA202-023154>

¹⁹⁵ Atvejo analizėje pateikiamas projekto pavyzdys yra iš 2014-2020 m. „Erasmus+“ laikotarpio, kadangi 2021-2027 m. finansiniame laikotarpyje dauguma projektų dar yra įgyvendinami ir dar nėra išskirta gerosios praktikos pavyzdžių.

¹⁹⁶ Daugiau informacijos: <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/projects/search/details/2015-1-LT01-KA102-013240>

¹⁹⁷ Atvejo analizėje pateikiamas projekto pavyzdys yra iš 2014-2020 m. „Erasmus+“ laikotarpio, kadangi 2021-2027 m. finansiniame laikotarpyje dauguma projektų dar yra įgyvendinami ir dar nėra išskirta gerosios praktikos pavyzdžių.

¹⁹⁸ Daugiau informacijos: <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/projects/search/details/2018-1-LT01-KA229-046955>

Gerosios praktikos pavyzdys SŠ srityje:**Atvejo analizė 5. Dalyvavimo demokratiame gyvenime ir pilietiškumo prioritetas. „Medijų raštingumo ugdymas atsakingam pilietiškumui“¹⁹⁹**

Sparčiai besivystančios technologijos, internetas, socialiniai tinklai demokratizavo viešąją erdvę, o visi suinteresuoti asmenys gali tapti naujienų ir informacijos skleidėjais. Tačiau tai kartu suteikia galimybes skleisti propagandą, melagingas naujienas užsienio šalims, teroristams ar kitoms grupuotėms.

Tik kritinį mąstymą ir medijų raštingumo įgūdžius turintis pilietis gali valdyti sparčiai didėjančią informacijos ir dezinformacijos srautą, atskirti naujienas nuo gandų. Atsižvelgiant į tai, pagrindinis šio projekto tikslas buvo stiprinti Lietuvos gyventojų pilietinę atsakomybę, ugdant suaugusiųjų medijų raštingumą ir kritinio mąstymo įgūdžius.

Individualiu lygmeniu, šis projektas siekė sustiprinti Lietuvos gyventojų pilietiškumą, kad vis daugiau žmonių turėtų galimybę kritiškai suprasti ir vertinti viešojoje erdvėje sklaidžiamą informaciją. Ilgalaikėje perspektyvoje tai leis vis daugiau žmonių naudotis savo pilietinėmis teisėmis ir pareigomis ugdant gebėjimą naudotis žiniasklaidos priemonėmis. Instituciniu lygmeniu projektas turėjo padėti Lietuvos nacionalinei Martyno Mažvydo bibliotekai tapti medijų raštingumo ugdymo kompetencijų centru.

Lietuvos atžvilgiu, pagrindinė projekto vertė nacionaliniu (ir Europiniu) lygiu yra atspari pilietinė visuomenė, gebanti kritiškai vertinti prieinamą informaciją.

EK išskyrė šį projektą kaip gerą pavyzdį. Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka buvo projekto koordinatorius²⁰⁰.

Gerosios praktikos pavyzdys JS srityje:**Atvejo analizė 6. Dalyvavimo demokratiame gyvenime, bendrų vertybių ir pilietiškumo prioritetas. „Erasmus+“ projektas „ScoutNet 2021“²⁰¹**

Šiuo projektu buvo siekiama sustiprinti tarptautinio organizacijų tinklo „ScoutNet“ bendradarbiavimą, įgalinti organizacijų narius vystyti europinio bendradarbiavimo idėjas, suburti aktyvius, savanoriškais pagrindais (skautiškuoju metodu) dirbančius žmones ir suteikti jiems kompetencijų, reikalingų darbui su jaunimu skautiškose organizacijose.

Projekto metu įgyvendinta viena pagrindinė veikla: 5 dienų „ScoutNet“ renginys Palangoje, jo metu visi dalyviai kartu dalyvavo įtraukiančioje, turiningoje programoje. Visi dalyviai buvo organizacijų, priklausančių tarptautiniam „ScoutNet“ tinklui, nariai, užimantys įvairias pareigas organizacijoje, taigi aktyviai savanoriaujantys. Iš viso veikloje dalyvavo 44 asmenys, šis skaičius apima ir organizacinę komandą bei komandų vadovus, mat jie projekto metu taip pat mokėsi, įsitraukė į visas programines veiklas.

Individualiu lygmeniu jaunimo organizacijų atstovai susipažino su kitų šalių organizacijų atstovais, sustiprino ir darbo tarpusavyje įgūdžius, išmoko pristatyti savo organizaciją tarptautinei bendruomenei ir jai atstovauti. Dalyviai patobulino savo socialinius ir komandinio darbo, lyderystės įgūdžius, pagilino tarpkultūrinį supratimą. Taip pat dalyviams buvo suteiktos žinios apie aplinkosaugą, jaunimo švietimą, neformalų ugdymą ir jo metodus.

Lietuvoje šiame projekte dalyvavusios organizacijos po projekto papildė motyvuotais, kompetentingais ir naujų idėjų turinčiais nariais, galinčiais projekto metu nagrinėtą problematiką, metodus pritaikyti savo kasdienėje veikloje. Be to, projekte dalyvavusios organizacijos dirbo su Lietuvos jaunimu, pristatė skautišką veiklą, jaunimo suteikiamas savanorystės ir kitas galimybes ir t.t.

Europos Komisijos šį projektą išskyrė kaip gerą pavyzdį. Pagrindinis nacionalinis projekto koordinatorius Lietuvoje buvo Lietuvos skautų sąjunga²⁰².

¹⁹⁹ Atvejo analizėje pateikiamas projekto pavyzdys yra iš 2014–2020 m. „Erasmus+“ laikotarpio, kadangi 2021–2027 m. finansiniame laikotarpyje dauguma projektų dar yra įgyvendinami ir dar nėra išskirta gerosios praktikos pavyzdžių.

²⁰⁰ Daugiau informacijos: <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/projects/search/details/2018-1-LT01-KA104-046906>

²⁰¹ Atvejo analizėje pateikiamas projekto pavyzdys yra iš 2014–2020 m. „Erasmus+“ laikotarpio, kadangi 2021–2027 m. finansiniame laikotarpyje dauguma projektų dar yra įgyvendinami ir dar nėra išskirta gerosios praktikos pavyzdžių.

²⁰² Daugiau informacijos: <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/projects/search/details/2020-3-LT02-KA105-007216>

Gerosios praktikos pavyzdys JS srityje:**Atvejo analizė 6. Dalyvavimo demokratiame gyvenime ir pilietiškumo prioritetas. „Erasmus+“ KA3 veiksmo projektas „Žinau ką renku“²⁰³**

Šiuo projektu buvo siekiama skatinti piliečių, ypač jaunimo, dalyvavimą Lietuvos ir Europos politiniame gyvenime. Sukurta rinkimų stebėsenos platforma www.zin aukarenku.lt siekiama stiprinti jaunimo pilietinį dalyvavimą ir politinę raštingumą, skatinti atsakingus sprendimus bei nuoseklų dalyvavimą viešojoje politikoje.

Projekto metu įgyvendintos veiklos: suorganizuoti seminarai, skirti didinti jaunimo sąmoningumą ir dalyvavimą EP veikloje ir vietos rinkimuose, stebėti Lietuvos EP narių darbo rezultatus bei seminarai apie vietos rinkimus, taip pat organizuoti susitikimai su EP nariais ir vietos politikais bei sukurta viešosios politikos virtualios stebėsenos platforma.

Individualiu lygmeniu jaunimo dalyviai sustiprino savo politinį raštingumą ir sąmoningumą, suvokė savo pilietinį įsipareigojimą ir socialinę atsakomybę, plėtjo gebėjimus siekti bendro tikslo ir dirbti komandose bei viešai reiškę savo nuomonę.

Sistemiiniu lygmeniu, projektas siekia didinti piliečių dalyvavimą rinkimuose, stiprinti politinį sąmoningumą ir skatinti atsakingą viešąjį dalyvavimą, prisidedant prie ilgalaikio pokyčio politinėje kultūroje.

EK šį projektą išskyrė kaip gerąjį pavyzdį. Pagrindinis nacionalinis projekto koordinatorius Lietuvoje buvo **Europos namai**²⁰⁴.

²⁰³ Atvejo analizėje pateikiamas projekto pavyzdys yra iš 2014–2020 m. „Erasmus+“ laikotarpio, kadangi 2021–2027 m. finansiniame laikotarpyje dauguma projektų dar yra įgyvendinami ir dar nėra išskirta gerosios praktikos pavyzdžių.

²⁰⁴ Daugiau informacijos: <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/projects/search/details/2014-1-LT02-KA347-000392>

PRIEDAS NR. 6. MOBILUMO PROGRAMOS POVEIKIO DALYVIŲ KOMPETENCIJOMS STATISTIKA

Aukštasis mokslas:

LENTELĖ 5. AM MOBILUMO DALYVIŲ, KURIE TEIGIAMAI VERTINA MOBILUMO POVEIKĮ SAVO KOMPETENCIJOMS, DALIS, 2014-2020, PROC. (N=567)

KERTINĖS KOMPETENCIJOS	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Karjeros kompetencijos	74%	79%	80%	79%	79%	78%	78%
Bendradarbiavimo kompetencijos	55%	55%	57%	55%	56%	56%	57%
Skaitmeninės kompetencijos	59%	59%	60%	59%	58%	57%	68%
Lygybės ir įtraukties kompetencijos	88%	89%	89%	90%	89%	89%	89%
Europos vertybių kompetencijos	71%	69%	71%	69%	69%	67%	68%
Užsienio kalbos kompetencijos	79%	79%	79%	76%	75%	71%	63%
Tinklaveikos kompetencijos	92%	94%	95%	94%	94%	95%	92%
Asmeninio tobulėjimo kompetencijos	79%	82%	83%	83%	82%	81%	84%
Politinio sąmoningumo kompetencijos	67%	68%	71%	70%	69%	70%	73%
Profesinės kompetencijos	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
Socialinio sąmoningumo kompetencijos	70%	75%	76%	76%	77%	78%	70%
Bendrai visos kartinės kompetencijos	76%	79%	79%	79%	78%	77%	78%

Šaltinis: ŠMPF duomenys

LENTELĖ 6. AM MOBILUMO DALYVIŲ, KURIE TEIGIAMAI VERTINA MOBILUMO POVEIKĮ SAVO KOMPETENCIJOMS, DALIS, 2021-2023, PROC. (N=608)

KERTINĖS KOMPETENCIJOS	2021	2022	2023
Karjeros kompetencijos	80%	77%	78%
Bendradarbiavimo kompetencijos	58%	61%	64%
Skaitmeninės kompetencijos	65%	58%	57%
Lygybės ir įtraukties kompetencijos	91%	90%	91%
Europos vertybių kompetencijos	71%	77%	87%
Užsienio kalbos kompetencijos	66%	72%	78%
Tinklaveikos kompetencijos	92%	95%	95%
Asmeninio tobulėjimo kompetencijos	86%	82%	81%
Politinio sąmoningumo kompetencijos	74%	74%	76%
Profesinės kompetencijos	n/a	70%	54%
Socialinio sąmoningumo kompetencijos	77%	85%	91%
Bendrai visos kartinės kompetencijos	80%	78%	79%

Šaltinis: ŠMPF duomenys

Profesinis mokymas:

LENTELĖ 7. PM MOBILUMO DALYVIŲ, KURIE TEIGIAMAI VERTINA MOBILUMO POVEIKĮ SAVO KOMPETENCIJOMS, DALIS, 2014-2020, PROC. (N = 12 621)

KERTINĖS KOMPETENCIJOS	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Karjeros kompetencijos	95%	93%	93%	92%	91%	90%	90%
Bendradarbiavimo kompetencijos	73%	67%	75%	78%	50%	-	-
Skaitmeninės kompetencijos	82%	75%	76%	71%	65%	69%	65%
Lygybės ir įtraukties kompetencijos	97%	95%	94%	92%	90%	89%	89%
Europos vertybių kompetencijos	88%	86%	87%	80%	83%	81%	77%
Užsienio kalbos kompetencijos	80%	73%	73%	70%	75%	72%	72%
Matematikos ir gamtos mokslų kompetencijos	-	-	-	59%	55%	59%	60%
Tinklaveikos kompetencijos	92%	91%	92%	92%	89%	85%	92%
Asmeninio tobulėjimo kompetencijos	93%	92%	92%	90%	90%	89%	88%
Politinio sąmoningumo kompetencijos	77%	81%	81%	77%	78%	77%	73%
Profesinės kompetencijos	97%	96%	96%	92%	-	-	-
Socialinio sąmoningumo kompetencijos	82%	86%	87%	85%	81%	80%	74%
Bendrai visos kartinės kompetencijos	90%	89%	89%	86%	86%	85%	84%

Šaltinis: ŠMPF duomenys

LENTELĖ 8. PM MOBILUMO DALYVIŲ, KURIE TEIGIAMAI VERTINA MOBILUMO POVEIKĮ SAVO KOMPETENCIJOMS, DALIS, 2021-2023, PROC. (N=5 537)

KERTINĖS KOMPETENCIJOS	2021	2022	2023
Karjeros kompetencijos	89%	89%	86%
Bendradarbiavimo kompetencijos	-	-	-
Skaitmeninės kompetencijos	60%	64%	51%
Lygybės ir įtraukties kompetencijos	89%	90%	87%
Europos vertybių kompetencijos	75%	85%	94%
Užsienio kalbos kompetencijos	74%	80%	92%
Matematikos ir gamtos mokslų kompetencijos	49%	50%	38%
Tinklaveikos kompetencijos	90%	89%	96%
Asmeninio tobulėjimo kompetencijos	88%	89%	84%
Politinio sąmoningumo kompetencijos	73%	79%	84%
Profesinės kompetencijos	-	-	-
Socialinio sąmoningumo kompetencijos	79%	82%	77%
Bendrai visos kartinės kompetencijos	83%	85%	87%

Šaltinis: ŠMPF duomenys

Bendrasis ugdymas:

LENTELĖ 9. BU MOBILUMO DALYVIŲ, KURIE TEIGIAMAI VERTINA MOBILUMO POVEIKĮ SAVO KOMPETENCIJOMS, DALIS, 2014-2020, PROC. (N = 2 362)

KERTINĖS KOMPETENCIJOS	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Karjeros kompetencijos	88%	89%	86%	89%	86%	88%	90%
Bendradarbiavimo kompetencijos	32%	42%	44%	45%	44%	-	-

KERTINĖS KOMPETENCIJOS	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Skaitmeninės kompetencijos	70%	63%	64%	63%	60%	65%	79%
Europos vertybių kompetencijos	89%	84%	80%	81%	77%	81%	81%
Užsienio kalbos kompetencijos	66%	69%	70%	76%	87%	98%	98%
Matematikos ir gamtos mokslų kompetencijos	-	-	-	41%	44%	41%	46%
Tinklaveikos kompetencijos	90%	89%	87%	86%	84%	87%	85%
Asmeninio tobulėjimo kompetencijos	87%	90%	88%	89%	88%	90%	93%
Socialinio sąmoningumo kompetencijos	94%	98%	98%	95%	92%	93%	99%
Bendrai visos kartinės kompetencijos	81%	83%	82%	84%	84%	86%	88%

Šaltinis: ŠMPF duomenys

LENTELĖ 10. BU MOBILUMO DALYVIŲ, KURIE TEIGIAMAI VERTINA MOBILUMO POVEIKĮ SAVO KOMPETENCIJOMS, DALIS, 2021-2023, PROC. (N = 2 293)

KERTINĖS KOMPETENCIJOS	2021	2022	2023
Karjeros kompetencijos	89%	89%	81%
Bendradarbiavimo kompetencijos	-	-	-
Skaitmeninės kompetencijos	69%	65%	67%
Europos vertybių kompetencijos	75%	85%	97%
Užsienio kalbos kompetencijos	99%	98%	98%
Matematikos ir gamtos mokslų kompetencijos	39%	40%	39%
Tinklaveikos kompetencijos	88%	88%	73%
Asmeninio tobulėjimo kompetencijos	91%	91%	83%
Socialinio sąmoningumo kompetencijos	94%	95%	91%
Bendrai visos kartinės kompetencijos	85%	85%	90%

Šaltinis: ŠMPF duomenys

Suaugusiųjų švietimas:

LENTELĖ 11. SŠ MOBILUMO DALYVIŲ, KURIE TEIGIAMAI VERTINA MOBILUMO POVEIKĮ SAVO KOMPETENCIJOMS, DALIS, 2014-2020, PROC. (N = 567)

KERTINĖS KOMPETENCIJOS	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Karjeros kompetencijos	86%	87%	90%	85%	89%	85%	89%
Bendradarbiavimo kompetencijos	62%	53%	52%	49%	54%	-	-
Skaitmeninės kompetencijos	100%	66%	70%	53%	66%	44%	59%
Europos vertybių kompetencijos	100%	83%	73%	78%	80%	84%	95%
Užsienio kalbos kompetencijos	100%	88%	98%	95%	100%	98%	97%
Matematikos ir gamtos mokslų kompetencijos	-	-	-	11%	47%	23%	39%
Tinklaveikos kompetencijos	90%	93%	89%	88%	91%	81%	92%
Asmeninio tobulėjimo kompetencijos	80%	85%	87%	84%	93%	90%	94%
Politinio sąmoningumo kompetencijos	100%	93%	97%	97%	98%	98%	97%
Profesinės kompetencijos	97%	96%	96%	92%	-	-	-
Socialinio sąmoningumo kompetencijos	74%	79%	81%	79%	78%	79%	72%
Bendrai visos kartinės kompetencijos	85%	81%	83%	81%	88%	82%	87%

Šaltinis: ŠMPF duomenys

LENTELĖ 12. SŠ MOBILUMO DALYVIŲ, KURIE TEIGIAMAI VERTINA MOBILUMO POVEIKĮ SAVO KOMPETENCIJOMS, DALIS, 2021-2023, PROC. (N = 608)

KERTINĖS KOMPETENCIJOS	2021	2022	2023
Karjeros kompetencijos	86%	85%	-
Bendradarbiavimo kompetencijos	-	-	-
Skaitmeninės kompetencijos	57%	69%	-
Europos vertybių kompetencijos	83%	90%	99%
Užsienio kalbos kompetencijos	99%	100%	98%
Matematikos ir gamtos mokslų kompetencijos	32%	37%	-
Tinklaveikos kompetencijos	92%	92%	-
Asmeninio tobulėjimo kompetencijos	92%	89%	-
Politinio sąmoningumo kompetencijos	95%	94%	-
Profesinės kompetencijos	-	70%	54%
Socialinio sąmoningumo kompetencijos	79%	85%	90%
Bendrai visos kartinės kompetencijos	84%	85%	99%

Šaltinis: ŠMPF duomenys

Jaunimo neformalusis ugdymas ir darbas su jaunimu:

LENTELĖ 13. JS DALYVIŲ, KURIE TEIGIAMAI VERTINA MOBILUMO POVEIKĮ SAVO BENDROSIOMS KOMPETENCIJOMS, DALIS, 2014-2020, PROC.

KERTINĖS KOMPETENCIJOS	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Pilietiškumo kompetencijos	77%	81%	81%	81%	82%	85%	80%
Tvarumo ir kovos su klimato kaita kompetencijos	-	-	-	-	-	-	-
Kultūrinio sąmoningumo ir raiškos kompetencijos	79%	81%	78%	77%	77%	67%	100%
Skaitmeninės kompetencijos	59%	62%	59%	59%	61%	68%	69%
Verslumo kompetencijos	75%	76%	76%	78%	75%	77%	78%
Raštingumo gebėjimai	54%	53%	56%	53%	57%	57%	46%
Daugiakalbiškumo kompetencijos	89%	89%	89%	91%	92%	91%	89%
Asmeninės, socialinės ir mokymosi mokyti kompetencijos	85%	86%	86%	88%	88%	88%	86%
Gamtos mokslų, technologijų, inžinerijos ir matematikos (STEM) kompetencijos	33%	32%	29%	36%	35%	46%	45%
Bendrai visos kompetencijos	69%	70%	69%	70%	71%	72%	74%

Šaltinis: JRA duomenys

LENTELĖ 14. JS DALYVIŲ, KURIE TEIGIAMAI VERTINA MOBILUMO POVEIKĮ SAVO BENDROSIOMS KOMPETENCIJOMS, DALIS, 2021-2023, PROC.

KERTINĖS KOMPETENCIJOS	2021	2022	2023
Pilietiškumo kompetencijos	84%	81%	59%
Tvarumo ir kovos su klimato kaita kompetencijos	-	64%	41%
Kultūrinio sąmoningumo ir raiškos kompetencijos	-	-	-

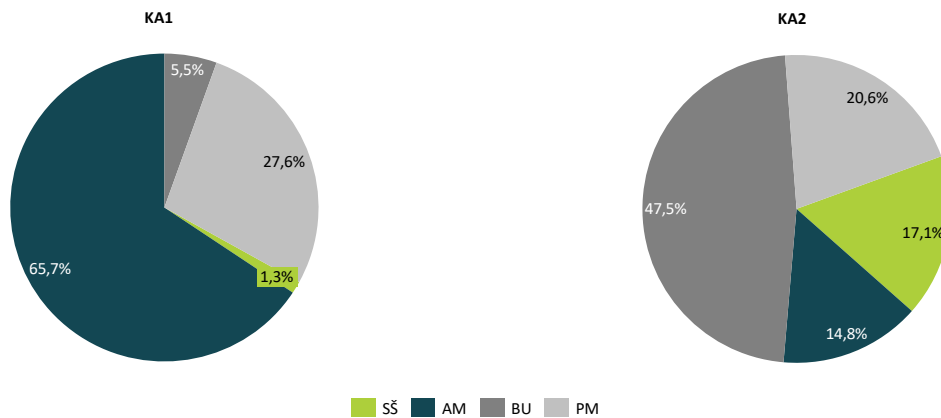
KERTINĖS KOMPETENCIJOS	2021	2022	2023
Skaitmeninės kompetencijos	66%	63%	43%
Verslumo kompetencijos	77%	75%	51%
Raštingumo gebėjimai	51%	57%	46%
Daugiakalbiškumo kompetencijos	93%	90%	62%
Asmeninės, socialinės ir mokymosi mokyti kompetencijos	88%	86%	63%
Gamtos mokslų, technologijų, inžinerijos ir matematikos (STEM) kompetencijos	54%	46%	28%
Bendrai visos kompetencijos	73%	70%	49%

Šaltinis: JRA duomenys

PRIEDAS NR. 7. PROGRAMOS BIUDŽETO IR PARAIŠKŲ FINANSAVIMO STATISTIKA

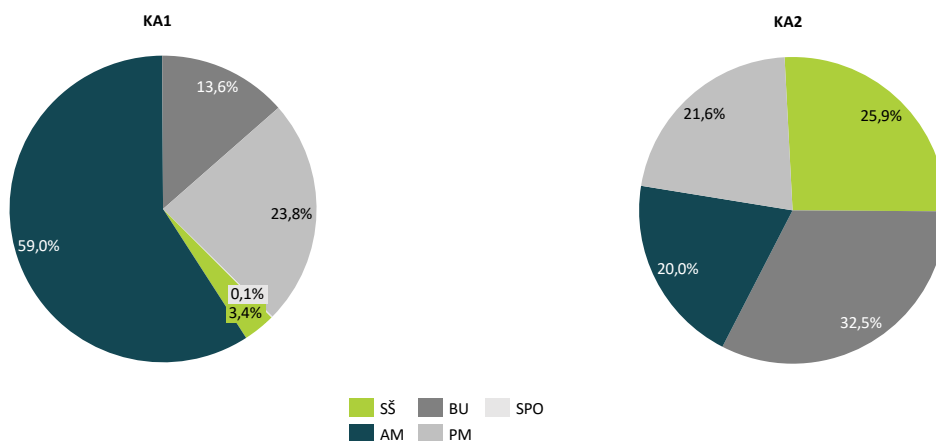
PROGRAMOS BIUDŽETO PASISKIRSTYMAS ŠVIETIMO IR MOKYMO SRITYJE

PAV. 2. „ERASMUS+“ PROGRAMOS BIUDŽETO PASISKIRSTYMAS PAGAL SKIRTINGUS VEIKSMUS ŠVIETIMO IR MOKYMO SRITYJE, 2014-2020 M., PROC.

Šaltinis: ŠMPF duomenys

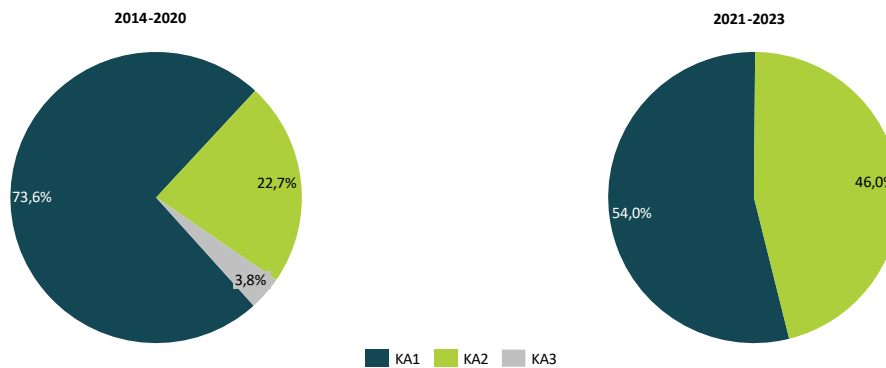
PAV. 3. „ERASMUS+“ PROGRAMOS BIUDŽETO PASISKIRSTYMAS PAGAL SKIRTINGUS VEIKSMUS ŠVIETIMO IR MOKYMO SRITYJE, 2021-2023 M., PROC.

Šaltinis: ŠMPF duomenys

PROGRAMOS BIUDŽETO PASISKIRSTYMAS JAUNIMO SRITYJE

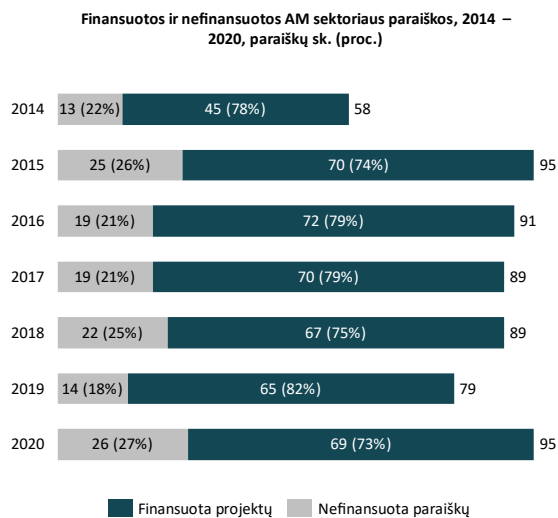
PAV. 4. „ERASMUS+“ PROGRAMOS BIUDŽETO PASISKIRSTYMAS PAGAL SKIRTINGUS VEIKSMUS JAUNIMO SRITYJE, 2014-2020 IR 2021-2023 M., PROC.

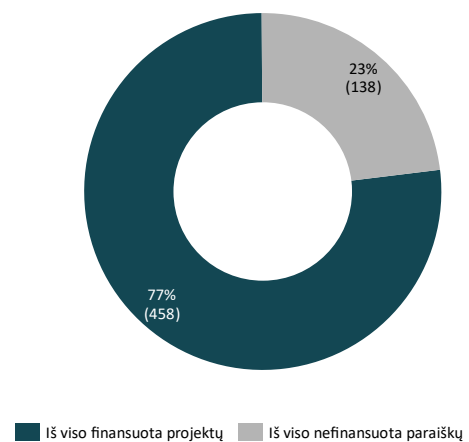
Šaltinis: JRA duomenys

PROGRAMOS INDĖLIS: GAUNAMOS PARAIŠKOS SKIRTINGUOSE ŠVIETIMO IR MOKYMO BEI JAUNIMO SEKTORIUOSE

PAV. 5. GAUNAMOS PARAIŠKOS AM SEKTORIUJE, 2014-2020, PROC.

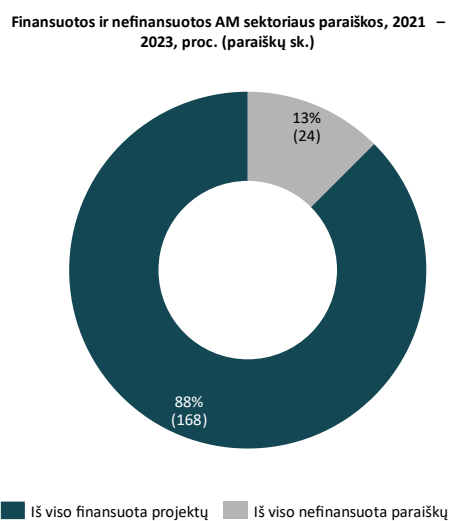
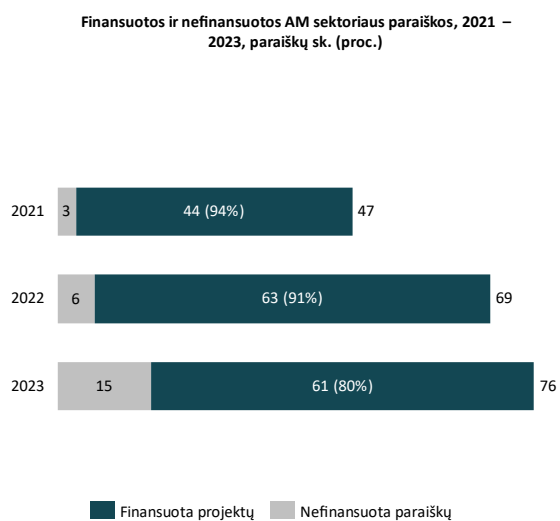

Finansuotos ir nefinansuotos AM sektoriaus paraiškos, 2014 –2020, proc. (paraiškų sk.)

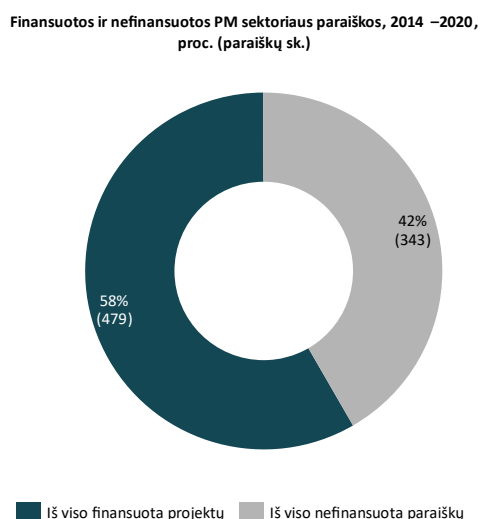
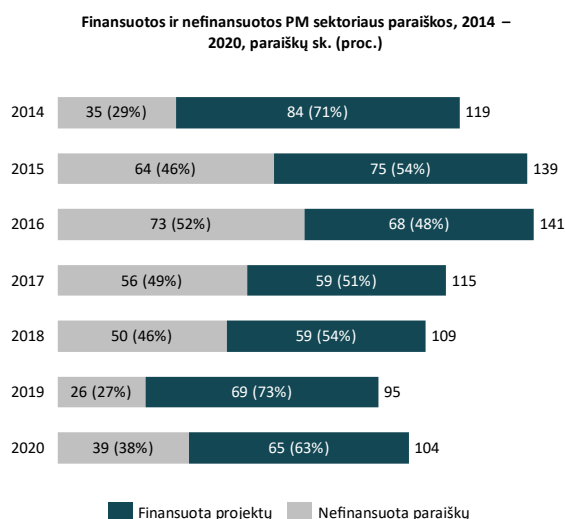
Šaltinis: ŠMPF duomenys

PAV. 6. GAUNAMOS PARAIŠKOS AM SEKTORIUJE, 2021-2023²⁰⁵, PROC.

Šaltinis: ŠMPF duomenys

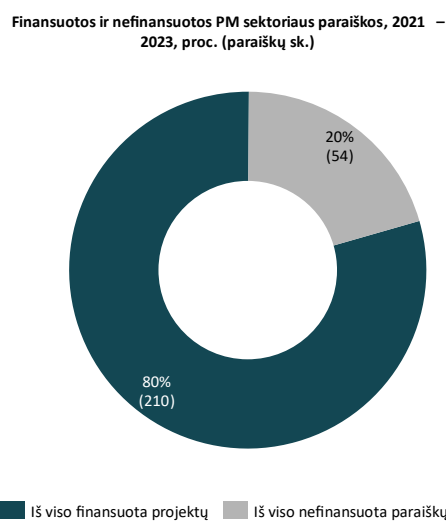
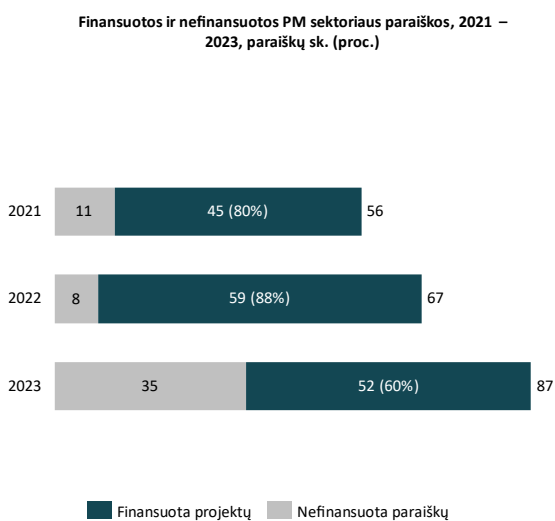
PAV. 7. GAUNAMOS PARAIŠKOS PM SEKTORIUJE, 2014-2020, PROC.

Šaltinis: ŠMPF duomenys

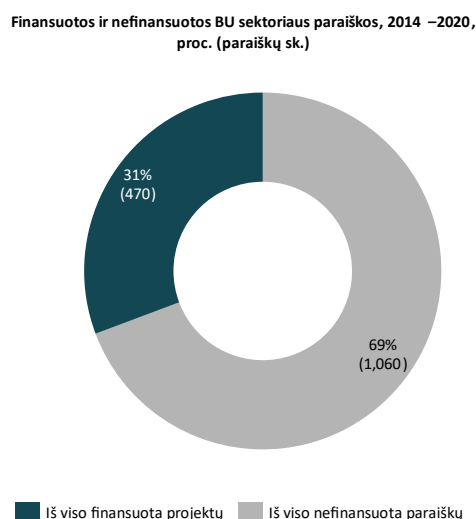
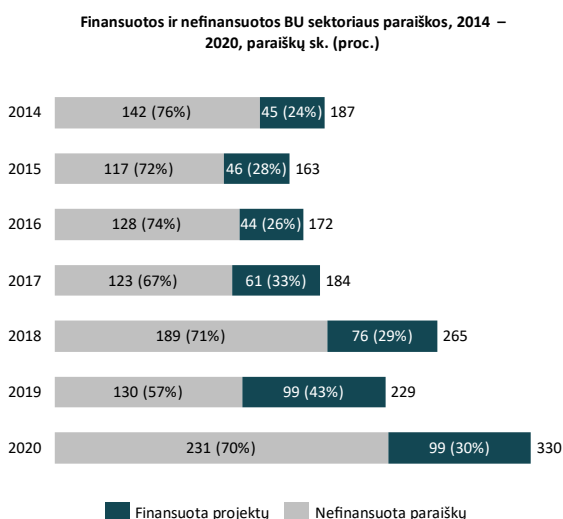
²⁰⁵ Pastaba: 2023 m. duomenys negalutiniai.

PAV. 8. GAUNAMOS DOTACIJOS IR PARAIŠKOS PM SEKTORIUJE, 2021-2023²⁰⁶, PROC.

Šaltinis: ŠMPF duomenys

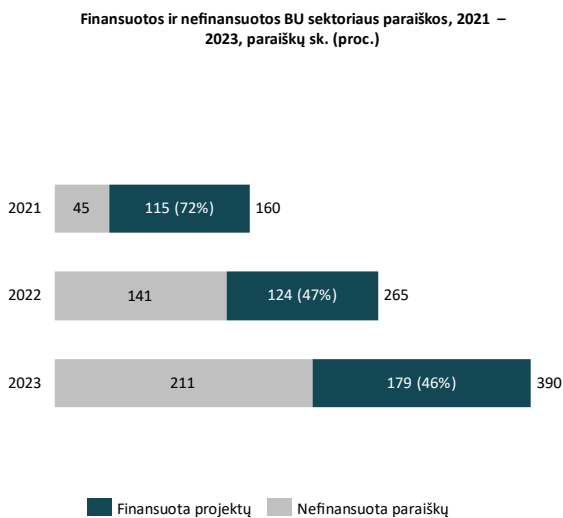
PAV. 9. GAUNAMOS PARAIŠKOS BU SEKTORIUJE, 2014-2020, PROC.

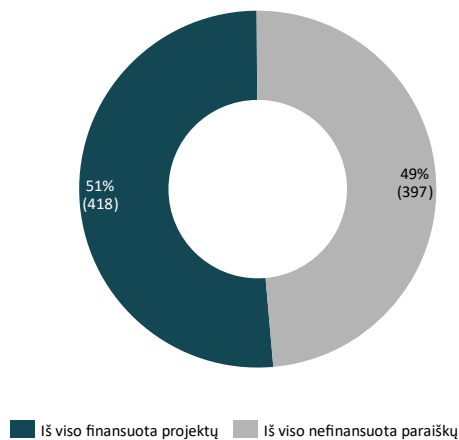
Šaltinis: ŠMPF duomenys

²⁰⁶ 2023 m. duomenys negalutiniai.

PAV. 10. GAUNAMOS DOTACIJOS IR PARAIŠKOS BU SEKTORIUJE, 2021-2023²⁰⁷, PROC.

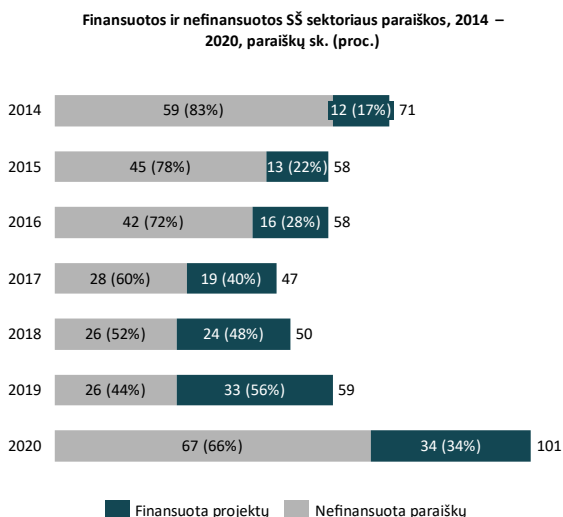

Finansuotos ir nefinansuotos BU sektoriaus paraiškos, 2021 – 2023, proc. (paraiškų sk.)

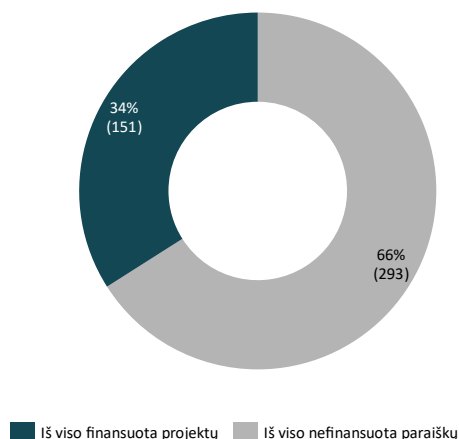

Šaltinis: ŠMPF duomenys

PAV. 11. GAUNAMOS DOTACIJOS IR PARAIŠKOS SŠ SEKTORIUJE, 2014-2020, PROC.

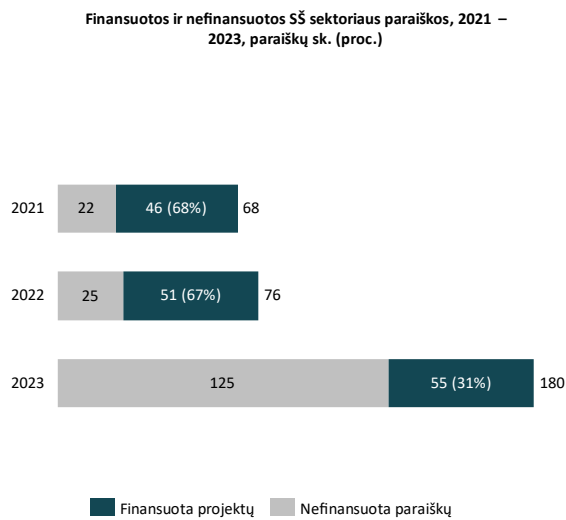
Finansuotos ir nefinansuotos SŠ sektoriaus paraiškos, 2014 –2020, proc. (paraiškų sk.)

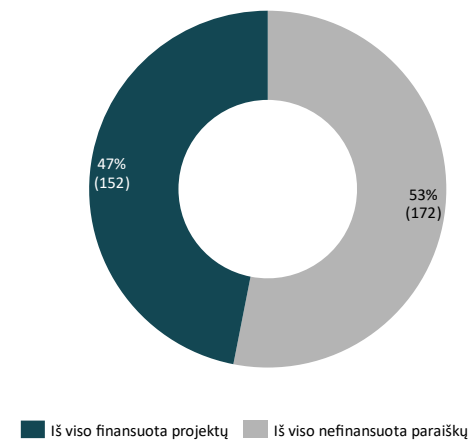
Šaltinis: ŠMPF duomenys

²⁰⁷ 2023 m. duomenys negalutiniai.

PAV. 12. GAUNAMOS DOTACIJOS IR PARAIŠKOS ŠS SEKTORIUJE, 2021-2023²⁰⁸, PROC.

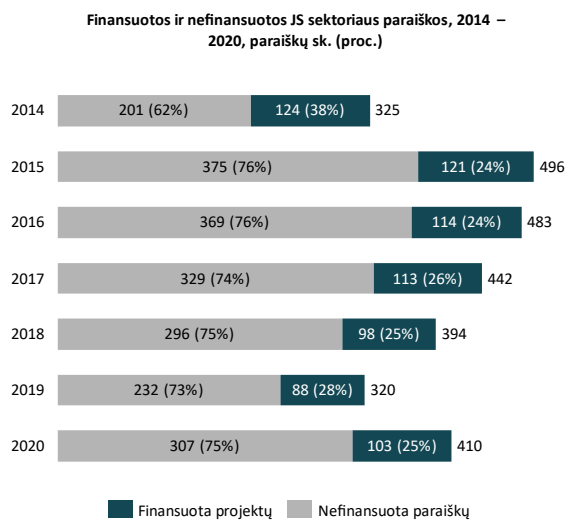

Finansuotos ir nefinansuotos ŠS sektoriaus paraiškos, 2021 – 2023, proc. (paraiškų sk.)

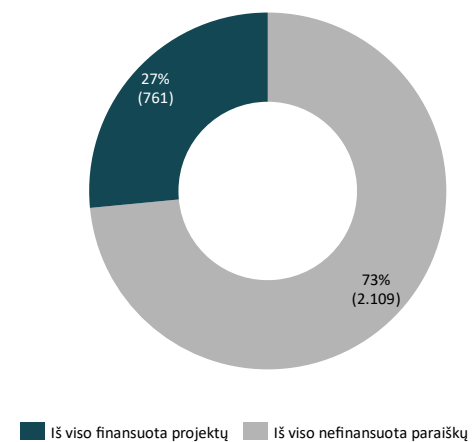

Šaltinis: ŠMPF duomenys

PAV. 13. GAUNAMOS PARAIŠKOS JS SEKTORIUJE, 2014-2020, PROC.

Finansuotos ir nefinansuotos JS sektoriaus paraiškos, 2014 – 2020, proc. (paraiškų sk.)

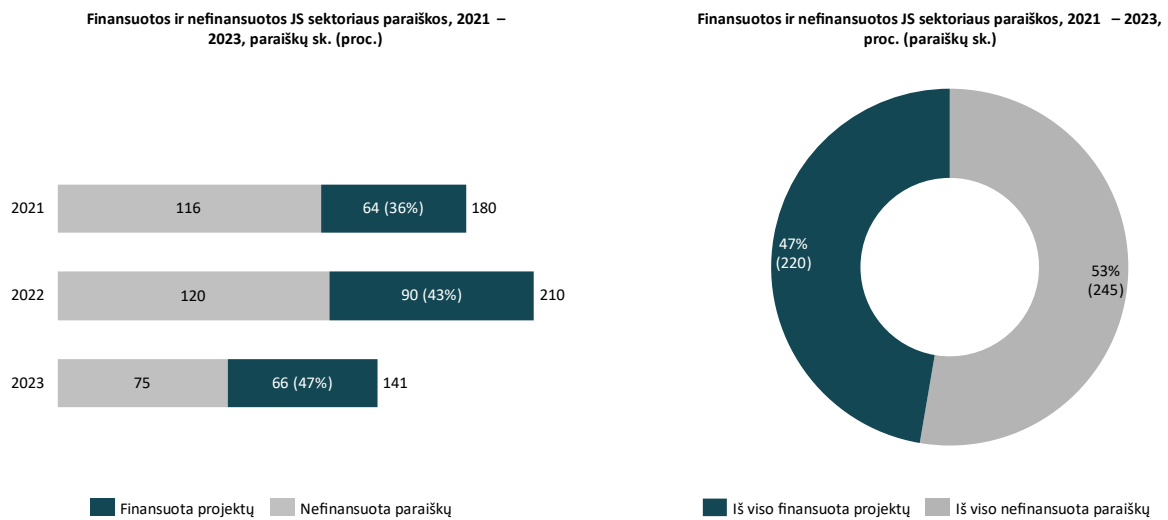

Šaltinis: JRA duomenys

²⁰⁸ 2023 m. duomenys negalutiniai.

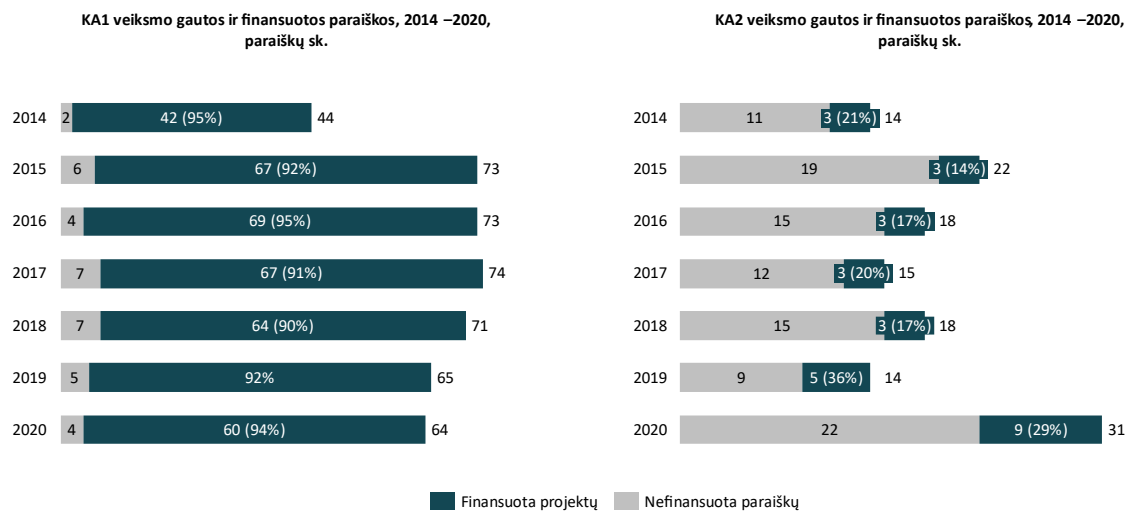
PAV. 14. GAUNAMOS DOTACIJOS IR PARAIŠKOS JS SEKTORIUJE, 2021-2023²⁰⁹, PROC.

Šaltinis: JRA duomenys

PARAIŠKŲ PASISKIRSTYMAS PAGAL VEIKSMUS SKIRTINGUOSE ŠVIETIMO IR MOKYMO BEI JAUNIMO SEKTORIUOSE

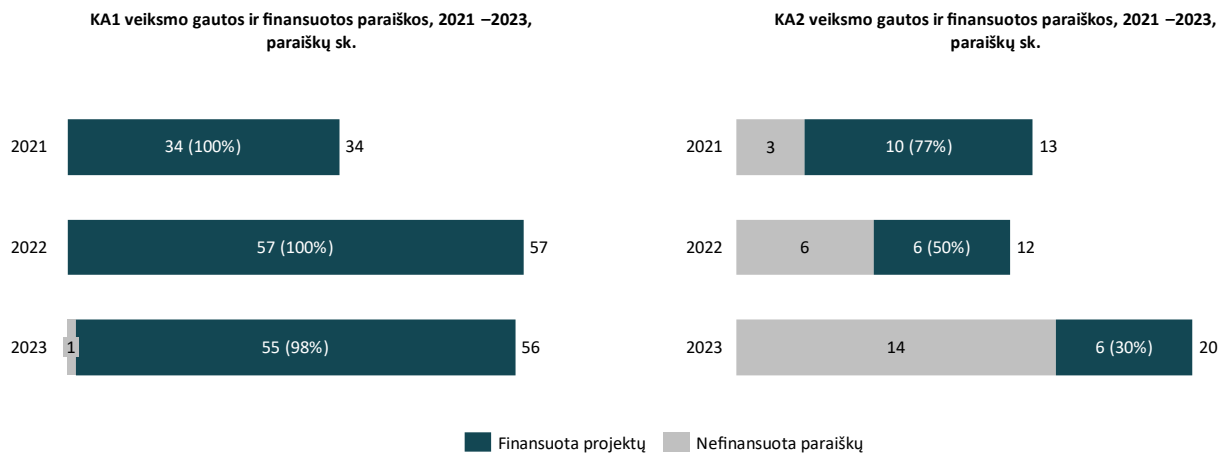
PAV. 15. PARAIŠKŲ PASISKIRSTYMAS PAGAL VEIKSMUS AM SEKTORIUJE, 2014-2020, PARAIŠKŲ SK. (PROC.)

Šaltinis: ŠMPF duomenys

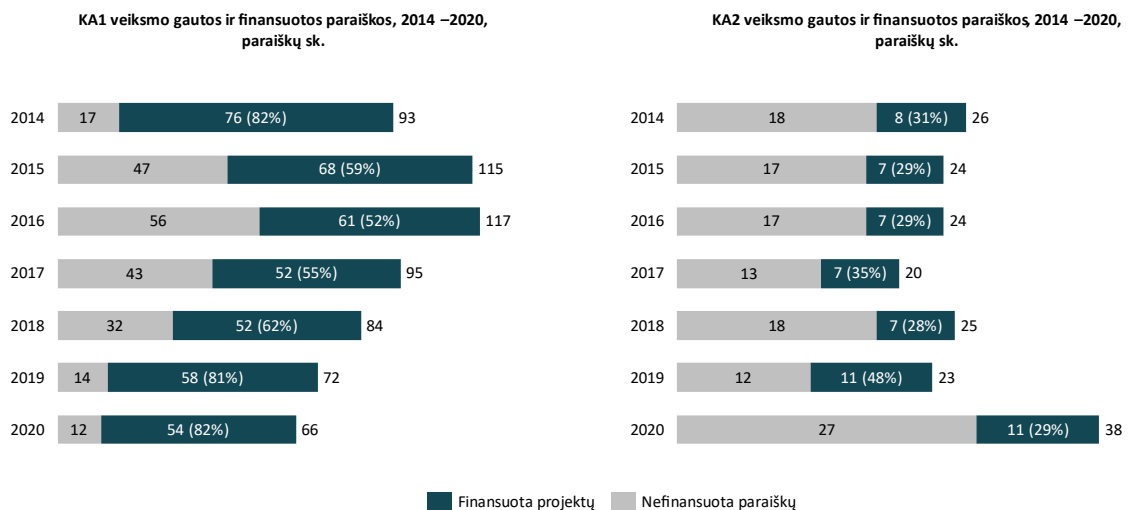
²⁰⁹ JRA duomenys. 2023 m. duomenys negalutiniai.

PAV. 16. PARAIŠKŲ PASISKIRSTYMAS PAGAL VEIKSMUS AM SEKTORIUJE, 2021-2023²¹⁰, PARAIŠKŲ SK. (PROC.)

Šaltinis: ŠMPF duomenys

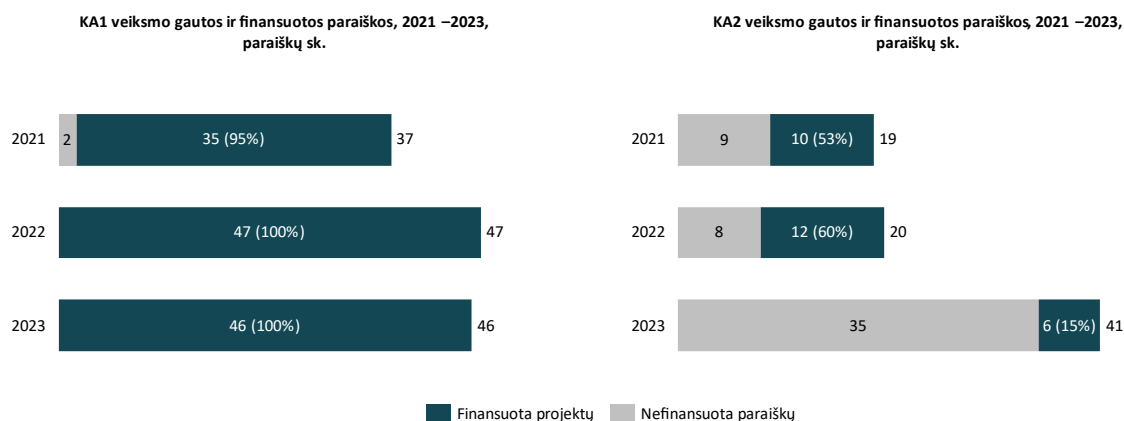
PAV. 17. PARAIŠKŲ PASISKIRSTYMAS PAGAL VEIKSMUS PM SEKTORIUJE, 2014-2020, PARAIŠKŲ SK. (PROC.)

Šaltinis: ŠMPF duomenys

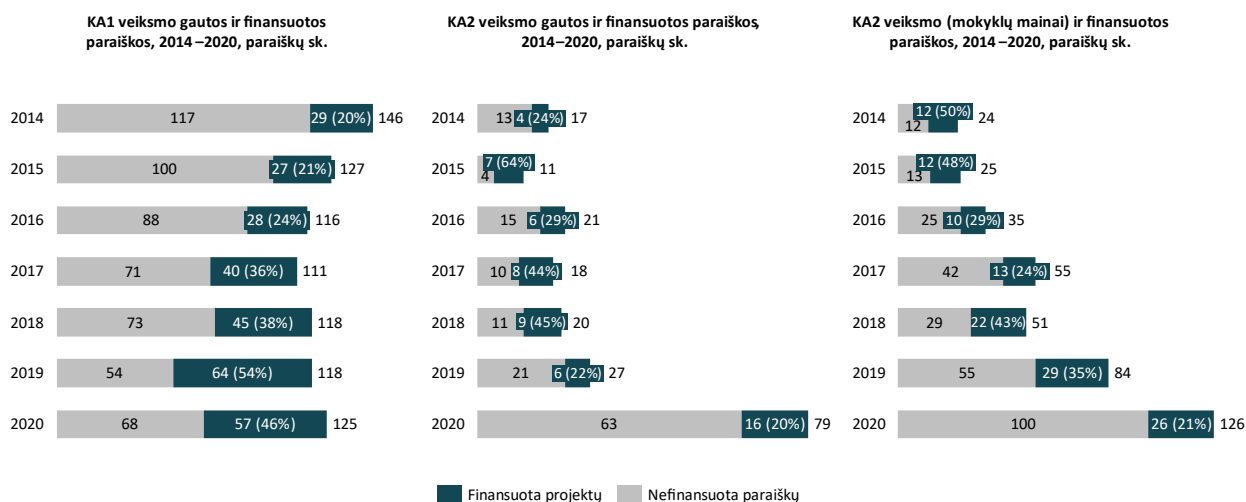
²¹⁰ Pastaba: 2023 m. duomenys negalutiniai.

PAV. 18. PARAIŠKŲ PASISKIRSTYMAS PAGAL VEIKSMUS PM SEKTORIUJE, 2021-2023²¹¹, PARAIŠKŲ SK. (PROC.)

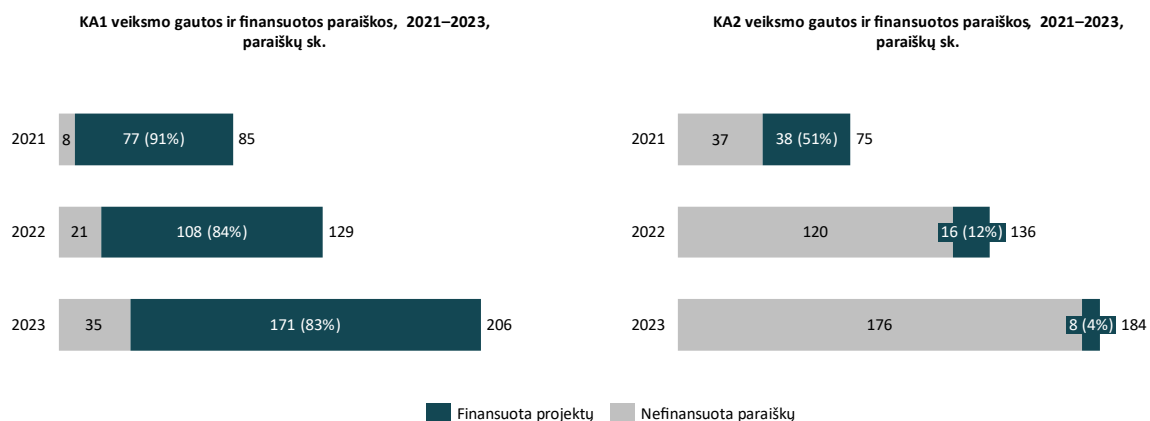
Šaltinis: ŠMPF duomenys

PAV. 19. PARAIŠKŲ PASISKIRSTYMAS PAGAL VEIKSMUS BU SEKTORIUJE, 2014-2020, PARAIŠKŲ SK. (PROC.)

Šaltinis: ŠMPF duomenys

PAV. 20. PARAIŠKŲ PASISKIRSTYMAS PAGAL VEIKSMUS BU SEKTORIUJE, 2021-2023²¹², PARAIŠKŲ SK. (PROC.)

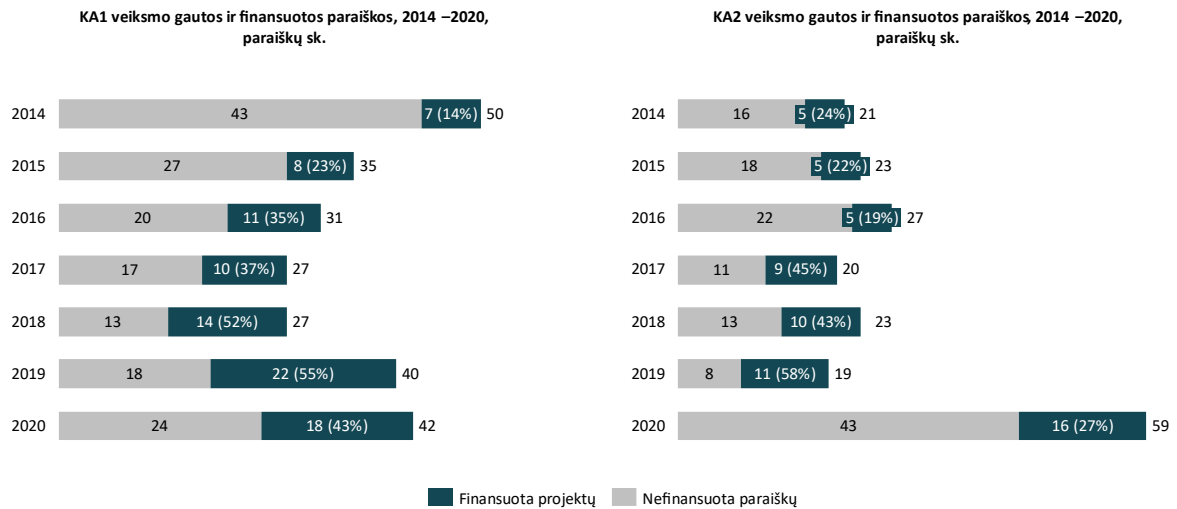

²¹¹ Pastaba: 2023 m. duomenys negalutiniai.

²¹² Pastaba: 2023 m. duomenys negalutiniai.

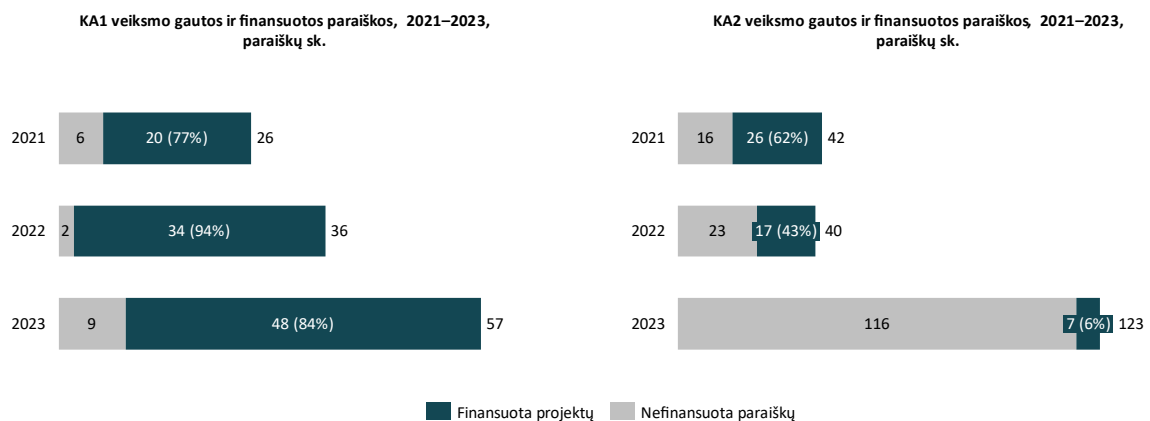
Šaltinis: ŠMPF duomenys

PAV. 21. PARAIŠKŲ PASISKIRSTYMAS PAGAL VEIKSMUS SŠ SEKTORIUJE, 2014–2020, PARAIŠKŲ SK. (PROC.)

Šaltinis: ŠMPF duomenys

PAV. 22. PARAIŠKŲ PASISKIRSTYMAS PAGAL VEIKSMUS SŠ SEKTORIUJE, 2021–2023²¹³, PARAIŠKŲ SK. (PROC.)

Šaltinis: ŠMPF duomenys

²¹³ Pastaba: 2023 m. duomenys negalutiniai.

PRIEDAS NR. 8. VERTINIMO APIBENDRINIMAS PAGAL SKIRTINGUS SEKTORIUS IR KRITERIJUS

LENTELĖ 15. „ERASMUS+“ PROGRAMOS VERTINIMO APIBENDRINIMAS PAGAL SKIRTINGUS SEKTORIUS IR KRITERIJUS²¹⁴

	AKTUALUMAS	HORIZONTALIEJI PRIORITETAI (HP)	VEIKSMINGUMAS	EFEKTYVUMAS	SUDERINAMUMAS	ES PRIDĖTINĖ VERTĖ
AM	„Erasmus+“ programa atitinka Lietuvos strateginius nacionalinio lygmens prioritetus.	HP aktualumas: vidutinis (poveikis institucinei sąrangai). Įgyvendintų projektų dalis, susijusi su HP: 2021–2023: 50 proc.	Dalyvių sk.: 2014–2020: 50,3 tūkst. AM atstovų 2021–2023: 9,9 tūkstančių AM atstovų Individualaus lygmens poveikis: bendrosioms ir specialiosioms kompetencijoms Institucinio lygmens poveikis: aukštojo mokslo institucijų	Biudžeto dydis: 2014–2020: 86 mln. Eur (iš kurių KA1 – 78,7 mln. Eur, KA2 – 7,3 mln. Eur) 2021–2023: 49,3 mln. Eur (iš kurių KA1 – 43,8 mln. Eur, KA2 – 5,5 mln. Eur) Paraiškų finansuojamumas (sėkmės koeficientas) 2014–2020: 77 proc.	Vidinis suderinamumas: patenkinamas Suderinamumas su kitomis programomis: nedubliuoja, o papildo (ESFA finansavimas, Nordplus Higher Education, ISEP, dvišalės Lietuvos ir užsienio valstybių finansuojamos programos).	Dalyvių dalis, mananti, kad programa teigiamai prisidėjo prie jų Europinių vertybių ugdymo: 2014–2020: 69 proc. 2021–2023: 78 proc. Projektų metu sukurtų produktų panaudojamumas: didžiausias

²¹⁴ Apibendrinant tyrimo rezultatus pagal kiekvieną kriterijų, taikyta ši logika: (1) programos aktualumas Lietuvos kontekste vertintas pagal tai, kiek „Erasmus+“ programos tikslai atitinka ar papildo nacionalinės politikos poreikius ir prioritetus; (2) programos veiksmingumas matuotas pagal tai, kokių mastu programa pasiekė iškeltus tikslus, t.y. vertinamas programoje dalyvavusių dalyvių skaičius (t.y. masiškumas) ir poveikis individualiu, instituciniu ir sisteminiu / struktūriniu lygmeniu; (3) Atliekant „Erasmus+“ programos veiksmų efektyvumo vertinimą, visų pirma vertinamas biudžeto proporcingumas, t.y. kuri viso „Erasmus+“ programai skiriamo biudžeto dalis tenka skirtingiems sektoriams (t.y. vertinamas biudžeto dydis ir jo pasiskirstymas). Kiekvienam sektoriui tenkančio finansavimo tinkamumas vertinamas pagal tai, kiek projektų finansavimo pasiūla tenkina paklausą (t.y. projektų finansuojamumas arba sėkmės koeficientas). Jeigu šis koeficientas didesnis nei 50 proc., laikoma, kad skiriamas finansavimas yra pakankamas, o kuo šis rodiklis yra arčiau 100 proc., laikoma, kad skiriamas finansavimas tuo geriau tenkina paklausą. Taip pat pateikiamas akredituotų ar „Erasmus+“ chartiją turinčių įstaigų ir organizacijų skaičius kaip indikacija, jog akreditacijų sistemos įdiegimas mažina administracinę naštą paraiškų teikėjams ir prisideda prie didesnio programos efektyvumo. (4) Suderinamumas matuojamas dviem pjaūviais – vidinis suderinamumas programos viduje, t.y. kaip skirtingi veiksmai dera tarpusavyje, ir išorinis suderinamumas – t.y. kiek „Erasmus+“ programa dera su kitomis panašiomis nacionalinėmis, regioninėmis ar tarptautinėmis programomis. (5) Europinė pridėtinė vertė suprantama kaip aspektai, kurių neįmanoma sukurti vien tik nacionalinėmis priemonėmis. Šiuo atveju, žvelgiama į tai, kokių mastu „Erasmus+“ programa prisidėjo prie Europinės tapatybės kūrimo per europinių vertybių ugdymą skirtinguose sektoriuose, kiek programos rezultatai yra tvarūs pasibaigus projektų trukmei bei su kokiomis pasekmėmis susidurtų kiekvienas nagrinėjamas sektorius, jeigu programa būtų nutraukta.

			<p>bendradarbiavimo tinklo plėtotė</p> <p>Sisteminis / struktūrinis poveikis: AM institucijų konkurencingumo ir tarptautiškumo didinimas</p>	<p>2021–2023: 88 proc.</p> <p>„Erasmus“ aukštojo mokslo chartija suteikta: 34 iš 37 Lietuvoje veikiančių aukštųjų mokyklų</p>		<p>Pasekmės nutraukus programą: kristų tarptautinio mobilumo apimtys, sumažėtų galimybės garsinti Lietuvos vardą tarptautinėje akademinėje bendruomenėje.</p>
PM	<p>Nors „Erasmus+“ programa Lietuvos strateginiuose dokumentuose nėra konkrečiai įvardijama, programa gali prisidėti prie Lietuvos tikslų, susijusių su mokytojų skaitmeninių įgūdžių tobulinimu, novatoriškų mokymo metodų diegimu.</p>	<p>HP aktualumas: vidutinis (poveikis institucinei sąrangai ir įtraukčiai).</p> <p>Įgyvendintų projektų dalis, susijusi su HP: 2021–2023: 60 proc.</p>	<p>Dalyvių sk.: 2014–2020: 16,3 tūkst. PM atstovų 2021–2023: 4,3 tūkst. PM atstovų</p> <p>Individualaus lygmens poveikis: bendrosioms ir specialiosioms kompetencijoms</p> <p>Institucinio lygmens poveikis: tarpkultūriškumo skatinimas, tarptautiškumo strategijos įgyvendinimas</p> <p>Sisteminis / struktūrinis poveikis: struktūriniai pokyčiai profesinėse mokyklose</p>	<p>Biudžeto dydis: 2014–2020: 43,3 mln. Eur (iš kurių KA1 – 33 mln. Eur, KA2 – 10,3 mln. Eur) 2021–2023: 23,6 mln. Eur (iš kurių KA1 – 17,7 mln. Eur, KA2 – 5,9 mln. Eur)</p> <p>Paraiškų finansuojamumas (sėkmės koeficientas) 2014–2020: 58 proc. 2021–2023: 80 proc.</p> <p>Akreditaciją turinčių PM organizacijų sk.: 39 iš 44</p>	<p>Vidinis suderinamumas: patenkinamas</p> <p>Suderinamumas su kitomis programomis: nedubliuoja, o papildo (Nordplus Junior, ESFA projektai).</p>	<p>Dalyvių dalis, mananti, kad programa teigiamai prisidėjo prie jų Europinių vertybių ugdymo: 2014–2020: 83 proc. 2021–2023: 85 proc.</p> <p>Projektų metu sukurtų produktų panaudojamumas: vidutinis</p> <p>Pasekmės nutraukus programą: sumažėtų galimybės gerinti profesinių mokyklų žinomumą ir plėtoti tarptautiškumo dimensiją, didžiąja dalimi neliktų mobilumo galimybių, išskyrus trumpalaikio mobilumo programas į Lietuvos kaimynines šalis.</p>
BU	<p>„Erasmus+“ programa ir jos vaidmuo nėra išskirtas Lietuvos strateginiuose</p>	<p>HP aktualumas: didelis (didesnės žinios ir supratimas apie HP SCH bendruomenėje).</p>	<p>Dalyvių sk.: 2014–2020: 3,6 tūkst. BU atstovų</p>	<p>Biudžeto dydis: 2014–2020: 30,2 mln. Eur (iš kurių KA1 – 6,5 mln. Eur, KA2 – 9,4 mln. Eur)</p>	<p>Vidinis suderinamumas: patenkinamas</p> <p>Suderinamumas su kitomis programomis:</p>	<p>Dalyvių dalis, mananti, kad programa teigiamai prisidėjo prie jų</p>

	<p>dokumentuose, tačiau programa svarbi siekiant ugdyti pilietiškumą, prie skaitmeninės transformacijos prisitaikiusius piliečius, pritaikyti švietimo sistemą besimokančiųjų judumui skatinti.</p>	<p>Įgyvendintų projektų dalis, susijusi su HP: 2021–2023: 67,7 proc.</p>	<p>2021–2023: 2,6 tūkst. BU atstovų Individualaus lygmens poveikis: bendrosioms ir specialiosioms kompetencijoms Institucinio ir sisteminio lygmens poveikis: mokyklų internacionalizacija</p>	<p>Eur, KA2 veiksmo mokyklų mainai – 14,2 mln. Eur) 2021–2023: 19 mln. Eur (iš kurių KA1 – 10,1 mln. Eur, KA2 – 8,9 mln. Eur) Paraiškų finansuojamumas (sėkmės koeficientas): 2014–2020: 58 proc. 2021–2023: 80 proc. Akreditaciją turinčių BU organizacijų sk.: 54</p>	<p>nedubliuoja, o papildo (Nordplus Junior).</p>	<p>Europinių vertybių ugdymo: 2014–2020: 82 proc. 2021–2023: 86 proc. Projektų metu sukurtų produktų panaudojamumas: vidutinis Pasekmės nutraukus programą: didžiąja dalimi neliktų mobilumo mokymosi tikslais BU sektoriuje galimybių, dalinimasis gerosiomis praktikomis, naujais mokymo(si) metodais, vyktų ženkliai mažesne apimtimi, inovacijos švietimo srityje imtų stagnuoti, sumažėtų dėmesys HP.</p>
SŠ	<p>„Erasmus+“ programa ir jos prioritetai yra aktualūs Lietuvai siekiant didinti Lietuvos gyventojų mokymosi visą gyvenimą rodiklius.</p>	<p>HP aktualumas: vidutinis (prisideda prie suaugusiųjų nuolatinio tobulėjimo besikeičiančių technologijų ir išorinių iššūkių kontekste). Įgyvendintų projektų dalis, susijusi su HP: 2021–2023: 55,3 proc.</p>	<p>Dalyvių sk.: 2014–2020: 0,9 tūkst. SŠ atstovų 2021–2023: 0,7 tūkst. SŠ atstovų Individualaus lygmens poveikis: bendrosioms ir specialiosioms kompetencijoms Institucinio lygmens poveikis: plečiami partnerystės tinklai, plėtojama tarptautiškumo dimensija</p>	<p>Biudžeto dydis: 2014–2020: 10 mln. Eur (iš kurių KA1 – 1,5 mln. Eur, KA2 – 8,5 mln. Eur) 2021–2023: 9,6 mln. Eur (iš kurių KA1 – 2,5 mln. Eur, KA2 – 7,1 mln. Eur) Paraiškų finansuojamumas (sėkmės koeficientas): 2014–2020: 34 proc. 2021–2023: 47 proc. Akreditaciją turinčių SŠ organizacijų sk.: 14</p>	<p>Vidinis suderinamumas: patenkinamas Suderinamumas su kitomis programomis: nedubliuoja, o papildo (Nordplus Adult).</p>	<p>Dalyvių dalis, mananti, kad programa teigiamai prisidėjo prie jų Europinių vertybių ugdymo: 2014–2020: 85 proc. 2021–2023: 91 proc. 87 proc. dalyvių mano, kad programa teigiamai prisidėjo prie jų suvokimo apie Europinių vertybių svarbą, o 2023 m. Europinių vertybių svarbą akcentavo net 99</p>

						<p>proc. suaugusiųjų švietimo atstovų.</p> <p>Projektų metu sukurtų produktų panaudojamumas: mažiausias</p> <p>Pasekmės nutraukus programą: sumažėtų galimybės suaugusiųjų švietimo bendruomenei plėsti akiratį, ilgainiui bendruomenė taptų mažiau tolerantiška kitoms kultūroms, o SŠ organizacijos – mažiau šiuolaikiškos.</p>
JS	<p>„Erasmus+“ programa atitinka strateginius Lietuvos nacionalinio lygmens prioritetus; juose programa įvardinta kaip esminė ugdant jaunų žmonių įgūdžius įvairiose srityse, pavyzdžiui, aplinkosaugoje.</p>	<p>HP aktualumas: aukštas (prisideda prie jaunų žmonių dalyvavimo pilietiniame gyvenime, įtraukties ir tvarumo ugdymo, skaitmeninių įgūdžių).</p> <p>Įgyvendintų projektų dalis, susijusi su HP: 2021–2023: 85,7 proc.</p>	<p>Dalyvių sk.: 2014–2020: 40,5 tūkst. JS atstovų 2021–2023: 13,5 tūkst. JS atstovų (planuojamas skaičius)</p> <p>Individualaus lygmens poveikis: bendrosioms ir specialiosioms kompetencijoms</p> <p>Institucinio ir sisteminio lygmens poveikis: NVO ir jaunimo veiklos lauko stiprinimas</p>	<p>Budžeto dydis: 2014–2020: 21,6 mln. Eur (iš kurių KA1 – 15,9 mln. Eur, KA2 – 4,9 mln. Eur, KA3 - 0,8 mln. Eur) 2021–2023: 10,3 mln. Eur (iš kurių KA1 – 5,6 mln. Eur, KA2 – 4,7 mln. Eur)</p> <p>Paraiškų finansuojamumas (sėkmės koeficientas): 2014–2020: 15 proc. 2021–2023: 47 proc.</p> <p>Akreditaciją turinčių JS organizacijų sk.: 8</p>	<p>Vidinis suderinamumas: patenkinamas</p> <p>Suderinamumas su kitomis programomis: nedubliuoja, o papildo (Europos solidarumo korpusas, iniciatyvos, ateinančios iš CERV, „Aktyvių piliečių fondo“).</p>	<p>Lyginant dalyvių europinės tapatybės suvokimą prieš ir po dalyvavimo „Erasmus+“ projektuose, mainuose dalyvavę asmenys jaučiasi 25 proc. artimesni Europos identitetui ir jos vertybėms.</p> <p>Projektų metu sukurtų produktų panaudojamumas: vidutinis</p> <p>Pasekmės nutraukus programą: sumažėtų jaunų žmonių mobilumas, MGT išvis prarastų galimybę išvykti į užsienį, sumažėtų jaunimo pilietinis</p>

						aktyvumas ir dalyvavimas demokratiname gyvenime, susilpnėtų visas jaunimo NVO tinklas, Lietuvos jaunimo politika vystytusi lėčiau.
SPO	„Erasmus+“ programa nuosekliai papildo nacionalinius tikslus sporto srityje, susijusius su siekiu didinti bendrai Lietuvos gyventojų fizinį aktyvumą.	N/a	Dalyvių sk.: 2021–2023: 20. Individualaus, institucinio ir sisteminio lygmens poveikis: N/a	Biudžeto dydis: 2021–2023: 86,4 tūkst. Eur Paraiškų finansuojamumas (sėkmės koeficientas): 2021–2023: 67 proc. Akreditaciją turinčių SPO organizacijų sk.: 0	N/a	N/a

PRIEDAS NR. 9. NAUDOTOS LITERATŪROS SĄRAŠAS

1. 2021 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 2021/817, kuriuo nustatoma Sąjungos švietimo bei mokymo, jaunimo ir sporto programa „Erasmus+“ ir panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 1288/2013.
2. Erasmus+“ programos KA1 veiksmo poveikio ir rezultatų tvarumo Lietuvos bendrojo ugdymo mokyklose tyrimo ataskaita, 2015.
3. European Commission, „Combined evaluation of Erasmus+ and predecessor programmes“, 2017.
4. Europos Komisija, „Erasmus+ 2021-2027“, 2021.
5. Europos Komisija, „Erasmus+“ programos vadovas, 2023, 2024.
6. Eurostat, „Adult learning statistics“, 2022.
7. Factus, „Erasmus+“ tarptautinio mobilumo poveikis aukštojo mokslo ir profesinio mokymo projektų dalyviams“, 2018.
8. JTBA, „Ką mums pavyko kartu nuveikti? Ir kas laukia ateityje?“, 2021.
9. LR Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimas Nr. XIV-72 „Dėl aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, 2020.
10. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2023 m. liepos 17 d. įsakymas Nr. A1-469, „dėl nacionalinės jaunimo politikos 2023–2027 metų veiksmų plano patvirtinimo“, 2023.
11. Lietuvos Respublikos Vyriausybė, „Lietuvos ateities vizija: Lietuva 2050“, 2023.
12. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. spalio 10 d. nutarimas Nr. 998, „Dėl 2021–2030 metų nacionalinio pažangos plano patvirtinimo“, 2021.
13. LSS, „Erasmus+ mobilumo tyrimas“, 2020.
14. Lietuvos Švietimo, mokslo ir sporto ministerija, „2021-2024 m. darbotvarkė“, 2020.
15. LR Švietimo, mokslo ir sporto ministerija, „Įtraukusis ugdymas nuo 2024 metų: kokios pagalbos sulauks vaikai ir mokytojai?“, 2022.
16. LR Švietimo ir mokslo ministro įsakymas Dėl aukštojo mokslo tarptautiškumo skatinimo 2017-2018 metų prioritetų patvirtinimo, 2017 m. sausio 23 d. Nr. V-32 Vilnius.
17. LR Sporto įstatymas (suvestinė redakcija nuo 2023-02-01).
18. Nordic Council of Ministers, *Evaluation of Nordplus 2021*, 2021.
19. PPMI, „Erasmus+“ programos įgyvendinimo Lietuvoje tarpinis vertinimas“, 2017.
20. STRATA, „Žmogiškasis kapitalas Lietuvoje“, 2020 m.
21. ŠMPF, „Erasmus+“ intelektualiniai produktai“, 2019.
22. ŠMPF, „Inclusive Mobility“, 2023.
23. ŠMPF, „Turi specialiųjų poreikių? Galimybės ribų nėra“.
24. Švietimo naujienos, „Rengiantis įtraukčiai mokyklose nuo 2024-ųjų – pilotiniai įtraukčių klasių projektai“, 2022.
25. ŠMSM, „2021-2030 m. Sporto plėtros programa“.
26. ŠMSM, „2021-2024 m. darbotvarkė“, 2020.
27. ŠMSM, „Pasveikinti didžiausios Europos profesinio meistriškumo konkurso „Euroskills“ laimėtojai“, 2023.